

مقررات اصول بازار سرمایه

تهیه و گردآوری:
فرزاد میدانی

مقدمه

بازارها و نهادهای مالی

طبقه بندی بازارها

• طبقه بندی بر اساس سررسید تعهدات مالی:

• الف (بازار پول

- بنا به تعریف، بازار پول بازاری برای دادوستد پول و دیگر دارایی‌های مالی جانشین نزدیک پول است که **سررسید کمتر از یک سال** دارند. همچنین می‌توان از بازار پول به عنوان بازار ابزارهای مالی کوتاه مدت با ویژگی **اندک بودن ریسک** عدم پرداخت، نقدشوندگی و ارزش اسمی زیاد نام برد. تمرکز فعالیت این بازار در استفاده از ابزارهایی است که به اشخاص و بنگاه‌های تجاری این امکان را می‌دهند که به **سرعت نقدینگی** خود را به میزان مطلوب درآورند.

3

طبقه بندی بازارها

• بر اساس سررسید تعهدات مالی:

• ب (بازار سرمایه

- بر پایه طبقه‌بندی بازار مالی با نگرش به سررسید دارایی‌ها، بازار سرمایه به بازار دادوستد ابزارهای مالی با **سررسید بیشتر از یک سال و دارایی‌های بدون سررسید** اطلاق می‌شود. این بخش از بازار مالی نقش مهمتری در گردآوری منابع پس‌اندازی و تأمین نیازهای سرمایه‌گذاری واحدهای تولیدی دارد. بازار سرمایه نسبت به بازار پول بسیار گسترده‌تر است و از تنوع ابزاری بیشتری برخوردار است.
- مهمترین کارکرد بازارهای مالی شامل بازارهای پول، سرمایه و بیمه در اقتصاد ملی، تجهیز منابع پس‌اندازی و هدایت آن به سوی فعالیتهای مولد اقتصادی است، ضمن آنکه تعیین قیمت وجوه و سرمایه، انتشار و تحلیل، اطلاعات و توزیع ریسک اقتصادی نیز اغلب در شمار

4

طبقه بندی بازارها

• بر اساس مرحله انتشار:

• (الف) بازار اولیه (Primary Market)

- در این بازار، برای اولین بار اوراق بهادار توسط ناشر عرضه می شود. لذا **تشکیل سرمایه** در این بازار صورت می گیرد.
- شرکتها، مؤسسات و بنگاههای اقتصادی برای تأمین منابع مالی مورد نیاز خود به مبالغ هنگفتی نیاز دارند که اغلب این منابع را در مقابل واگذاری اوراق بهادار خود، به دست می آورند. واگذاری اوراق بهادار و تأمین اعتبار برای اولین بار در بازار دست اول انجام می شود. به عبارت دیگر در بازار دست اول، اوراق بهادار برای نخستین بار منتشر می شوند. براین اساس فروشنده اوراق بهادار در واقع همان ناشر اوراق بهادار است.

5

• بر اساس مرحله انتشار

• (ب) بازار ثانویه (Secondary Market)

- بعد از اینکه اوراقی در بازار اولیه منتشر شد. این اوراق برای دفعات بعد در بازار ثانویه معامله می شود. مانند بورس اوراق بهادار.
- لازم به ذکر است که بازار اولیه و ثانویه بر مبنای مرحله انتشار اوراق از یکدیگر متمای می شوند و لزوماً دارای ۲ مکان فیزیکی متفاوت نمی باشند.
- پس از عرضه اوراق بهادار در بازار اولیه و به منظور آن که این اوراق بتوانند مورد دادوستد قرار گیرند، به بازار دیگری نیاز است که به آن بازار ثانویه اوراق بهادار گفته می شود. در این بازار، اوراق قابلیت دادوستد پیدا می کنند. وجود بازار دست دوم، صرفاً به این دلیل است که قابلیت نقدشوندگی اوراق بهادار منتشر شده در بازار دست اول را افزایش دهد، ضمن این که شرایطی فراهم می آورد که قرض دهندگان و قرض گیرندگان در صورت لزوم به آسانی بتوانند تصمیمات سرمایه گذاری خود را تغییر داده، به فروش اوراق بهادار خریداری شده یا خرید اوراق بهادار دیگر اقدام نمایند.
- دادوستد در بازار دست دوم به دفعات نامحدود انجام می شود و بنابراین با جابجا شدن مالکیت ابزارهای مالی قابل دادوستد در آن بازار، قدرت نقدشوندگی زیادی ایجاد می شود. در این حالت، از نقد شدن پیش از سررسید بدهی واحدهای متقاضی سرمایه یا ناشران اوراق بهادار جلوگیری می شود و در نتیجه ضربه های کمبود نقدینگی تأثیر محدودتری بر واحدهای سرمایه گذار خواهد داشت.

6

طبقه بندی بازارها

• بر اساس نوع دارایی یا حق مالی:

• **الف - بازار اوراق مالکیت (سهام):**

• در این بازار، سهام شرکت‌ها که نشانگر مالکیت دارنده آن در شرکت است، دادوستد می‌شود، به عبارت دیگر در این بازار حقوق مربوط به مالکیت مورد مبادله قرار می‌گیرد.

• **اوراق سهام:**

• این اوراق نسبت به سود و دارایی پس از پرداخت تعهدات شرکت، دارای حق هستند و برخلاف اوراق قرضه به عنوان یک بدهی به حساب نمی‌آیند بلکه نشان از **مالکیت** واحد اقتصادی را دارند.

❖ الف) سهام ممتاز (Preferred Stock)

❖ ب) سهام عادی (Common Stock)

❖ ج) سهام خزانه

7

طبقه بندی بازارها

• بر اساس نوع دارایی یا حق مالی:

• **ب - بازار اوراق بدهی (قرضه):**

• در این بازار اوراق بدهی داد و ستد می‌شود، همان طور که از اسم این اوراق مشخص است دارنده آن در گروه بستانکاران شرکت قرار می‌گیرد (و نه مالکان). این اوراق می‌توانند دارای نرخ بهره ثابت و یا شناور باشند.

8

طبقه بندی بازارها

• بر اساس زمان انجام، پرداخت و تحقق معامله:

• **الف: بازارهای نقدی یا فیزیکی (Spot Market):**
 در این بازارها، دارایی مالی در زمان حال واگذار می شود.

• **ب: بازار آتی یا سلف (Future Market):**
 در این بازار، تحویل دارایی مورد معامله به آینده موکول می شود مانند اختیار معامله و قرارداد آتی.

9

طبقه بندی بازارها

• بر اساس ماهیت بازار (بازارهای دست دوم):

• **الف: بازارهای رسمی (بورس اوراق بهادار سازمان یافته):**
 این بازارها؛ عموماً از تسهیلات فیزیکی مشهود برخوردار هستند. ویژگی عمده بورس های سازمان یافته شرایط پذیرش اعضا و شرکت هاست و عمده ترین اعضای فعال در آن را کارگزاران کمیسیون بگیر (کمیسیون)، کارگزاران مستقل، معامله گران رقابتی و متخصصین بازار (بازارسازان) تشکیل می دهند.

• **ب) بازارهای خارج از بورس (OTC):**
 هرگونه معامله بر روی اوراق بهاداری که در بازار بورس پذیرفته نشده اند، در این بازار صورت می گیرد. بازار خ ارج از بورس بازاری متشکل نمی باشد. این بازارها از پراکندگی برخوردار بوده و از محدودیت های کمتری برای ورود به بازار برخوردار است.

طبقه بندی بازارها

• طبقه بندی بر اساس ماهیت بازار (بازارهای دست دوم):

• (ج) بازار سوم (Third Market):

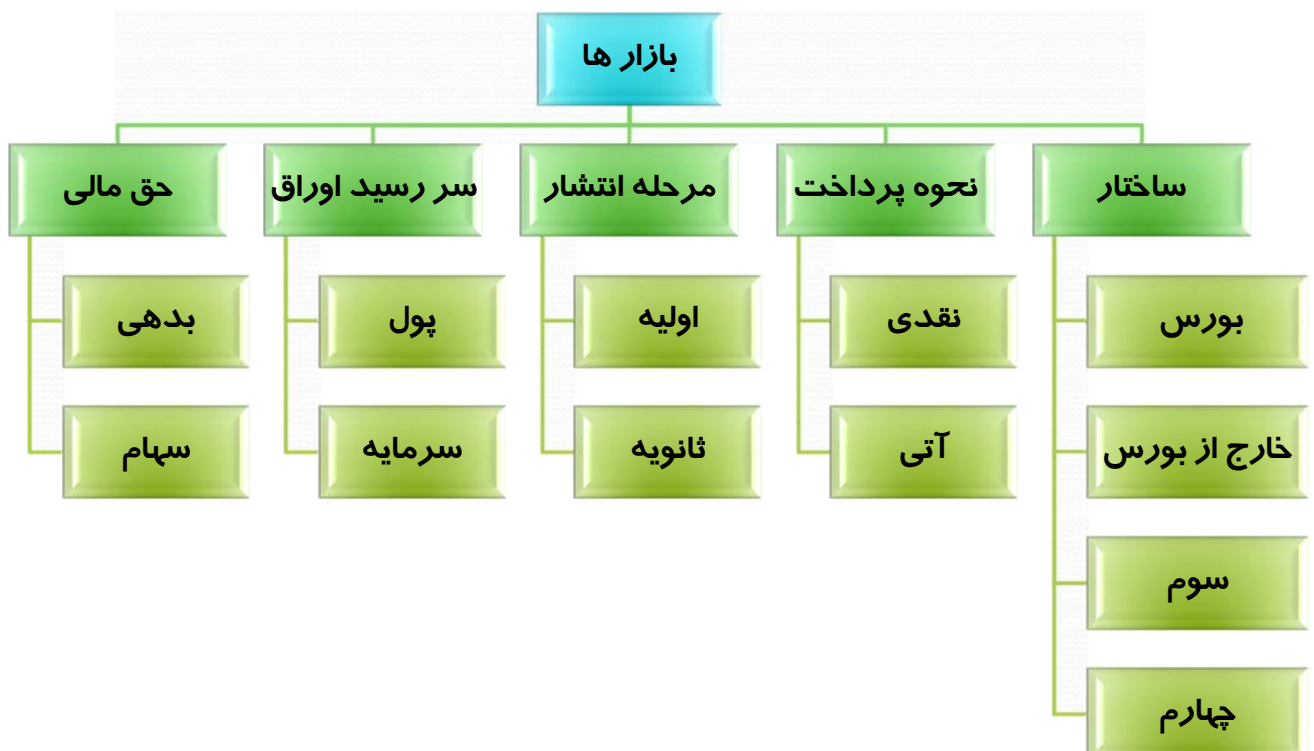
• شامل کلیه بازارهای خارج از بورسی است که در آنها اوراق بهاداری که در بورس پذیرفته شده اند، داد و ستد می گردد. این بازارها عمدتاً مورد توجه مؤسسات بزرگ سرمایه گذاری هستند که تمایل ندارند هزینه های عمده کارگزاری پرداخت کنند.

• (د) بازار چهارم (Fourth Market):

• زمانی به وجود می آید که سازمان های بزرگ بدون دخالت کارگزار، اوراق بهادار را مستقیماً معامله می کنند. در این بازارها خرید و فروش اوراق بهادار بدون واسطه انجام می شود..

11

بازارها

ابزارهای مالی قابل معامله

- سهام
- حق تقدم سهام
- اوراق مشارکت (اوراق بدهی اسلامی)
- اوراق مشتقه

13

سهام:

- سهام قسمتی از سرمایه شرکت سهامی است که مشخص کننده میزان مشارکت و تعهدات و منافع صاحب آن در شرکت سهامی می باشد. ورقه سهم سند قابل معامله ای است که نماینده تعداد سهامی است که صاحب آن در شرکت سهامی دارد.
- سهم ممکن است با نام و یا بی نام باشد.

14

حق تقدم سهام

- پس از اعمال افزایش سرمایه در یک شرکت (فارغ از محل افزایش سرمایه) سهامدارانی که در زمان افزایش سرمایه سهام شرکت را در اختیار داشته اند به نسبت افزایشی که در سرمایه شرکت داده شده است دارای حق تقدم می شوند.

15

اوراق مشارکت (اوراق بدهی اسلامی):

- اوراق بهادار با نامی که با مجوز ”بورس“ به قیمت اسمی مشخص برای مدت معین جهت تامین بخشی از منابع مالی مورد نیاز طرح‌های نوسازی و توسعه شرکت‌های پذیرفته شده در ”بورس“ منتشر می‌شود. این اوراق بدون تضمین دولت و بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران انتشار می‌یابند. که در بعضی از موارد این اوراق قابل تبدیل به سهام می‌باشد.

اوراق مشتقه

- بازاری است که در آن قراردادهای آتی و اختیار معامله مبتنی بر اوراق بهادار یا کالا دادوستد می‌شود.
- قراردادهای مشتقه به نوعی از قراردادهای مالی اطلاق می‌شود که ارزش خود را از کالای فیزیکی (دارایی پایه) می‌گیرند. دارایی پایه می‌تواند به شکل سهام، کالا، نرخ‌های بهره، صنعت ساخت و ساز یا هر نوع دارایی دیگر باشد.

17

تقسیم بندی شرکتهای سهامی عام:

- ثبت نشده نزد سازمان بورس و اوراق بهادار:
 - شرکتهای که جمع حقوق صاحبان سهام آنها کمتر از ۱۰ میلیارد ریال و یا تعداد سهامداران آنها کمتر از ۳۵ نفر باشند از ثبت نزد سازمان معاف هستند.
- ثبت شده نزد سازمان بورس و اوراق بهادار:
 - شرکتهای ثبت شده نزد سازمان به سه دسته تقسیم می‌شوند:
 - ناشران بورسی
 - ناشران خارج از بورسی
 - ناشران غیر بورسی

ناشران اوراق بهادار:

• بازارها در بورس اوراق بهادار تهران:

(۱) بازار اول

• تابلو اصلی

• تابلو فرعی

(۲) بازار دوم

19

شرایط پذیرش در بورس اوراق بهادار:

تابلوی مورد پذیرش	تابلوی اصلی بازار اول	تابلوی فرعی بازار اول	تابلوی بازار دوم
نوع شرکت	سهامی عام	سهامی عام	سهامی عام
میزان سرمایه	حداقل ۲۰۰ میلیارد ریال	حداقل ۱۰۰ میلیارد ریال	حداقل ۳۰ میلیارد ریال
نوع سهام	سهام عادی	سهام عادی	سهام عادی
میزان سهام شناور	حداقل ۲۰٪	حداقل ۱۵٪	حداقل ۱۰٪
حداقل تعداد سهامداران	۱۰۰۰ نفر	۷۵۰ نفر	۲۵۰ نفر
سودآوری	در سه دوره مالی متوالی منتهی به پذیرش که حداقل دو دوره آن سال مالی کامل باشد، سودآور بوده و تداوم سودآوری داشته باشد	در دو دوره مالی منتهی به پذیرش، سودآور بوده و تداوم سودآوری داشته باشد	در یک دوره مالی منتهی به پذیرش، سودآور بوده و تداوم سودآوری داشته باشد
حداقل نسبت مالکانه	۳۰٪	۲۰٪	۱۰٪
توضیح	زیان انباشته نداشته باشد. حداقل ۳ سال سابقه فعالیت بدون تغییر موضوع	زیان انباشته نداشته باشد. حداقل ۳ سال سابقه	زیان انباشته نداشته باشد. حداقل ۳ سال سابقه فعالیت بدون تغییر موضوع

• بازارها در فرابورس :

• بازار اول

• بازار دوم

• بازار سوم

• بازار ابزاهای نوین مالی

• بازار پایه

• نکته: پذیرش سهام شرکتهای سهامی عام در بازار اول و دوم و سایر اوراق بهادار در سایر بازارهای فرابورس امکان پذیر است.

شرایط پذیرش در فرابورس:

بازار دوم	بازار اول	بازار مورد پذیرش
ثبت شده نزد سازمان	ثبت شده نزد سازمان	وضعیت ثبت
با نام باشد	با نام باشد	بانام/بی نام
عدم وجود محدودیت قانونی در نقل و انتقال	عدم وجود محدودیت قانونی در نقل و انتقال	امکان نقل و انتقال
-	پرداخت تمام بهای اسمی	وضعیت پرداخت بها
۵٪	۱۰٪	حداقل سهام شناور
۱۰۰	۲۰۰	حداقل تعداد سهامدار
۱ سال	۲ سال	حداقل زمان فعالیت
۱	۱۰	سرمایه ثبت شده (میلیارد ریال)
مشمول ماده ۱۴۱ قانون تجارت نباشد	نداشته باشد	زبان انباشته
-	۱۵٪	حداقل نسبت مالکانه

شرایط پذیرش در فرابورس:

- **بازار سوم (بازار عرضه)**
- بازار عرضه محلی ایمن، شفاف و سودمند برای انجام معاملات عمده اوراق بهاداری است که امکان یا شرایط پذیرش در فرابورس را ندارند.
- انجام پذیرهنویسی انواع اوراق بهادار از جمله شرکت‌های سهامی عام در شرف تاسیس، دیگر ویژگی مهم بازار عرضه به حساب می‌آید. انجام عرضه در این بازار مستلزم گذارندن فرایند پذیرش نبوده و با انجام تشریفات اداری در فرابورس، امکان پذیر است.
- اوراق بهادار زیر از جمله اوراق بهاداری است که در بازار سوم معامله می‌شود:
 - سهام شرکت‌های سهامی
 - حق تقدم خرید سهام شرکت‌های سهامی عام
 - سهام بی‌نام شرکت‌های سهامی عام
 - سهام ناشی از افزایش سرمایه شرکت‌های سهامی عام
 - گواهی‌های سپرده سرمایه‌گذاری
 - اوراق مشارکت
 - اوراق مشارکت رهنی
 - انواع صکوک
- گواهی سرمایه‌گذاری آن دسته از صندوق‌های سرمایه‌گذاری قابل معامله و صندوق‌های زمین و ساختمان که در سایر بازارهای فرابورس پذیرفته نشده‌اند.
- پذیرهنویسی شرکت‌های سهامی عام در شرف تاسیس

شرایط پذیرش در فرابورس:

• بازار ابزارهای نوین مالی

کلیه ابزارهای مالی به استثنای سهام و حق تقدم خرید سهام که به تایید شورای بورس رسیده و بنا به اعلام آن مشمول ثبت نزد سازمان تشخیص داده شده، قابل پذیرش در بازار ابزارهای نوین مالی می‌باشند:

- اوراق مشارکت
- گواهی سرمایه‌گذاری
- گواهی سرمایه‌گذاری صندوق‌های سرمایه‌گذاری قابل معامله
- گواهی‌های سرمایه‌گذاری زمین و ساختمان
- گواهی‌های سپرده سرمایه‌گذاری
- انواع صکوک
- سایر ابزارهای مالی

شرایط پذیرش در فرابورس:

• بازار پایه فرابورس

- با توجه به تبصره ب ماده ۹۹ قانون برنامه پنج ساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران، نقل و انتقال شرکت‌های سهامی عام که مشمول ثبت نزد سازمان بورس و اوراق بهادار هستند بایستی در بورس یا فرابورس انجام شود. بازار پایه شرایطی را برای انجام معاملات این گونه شرکت‌ها فراهم می‌آورد.

قانون بازار اوراق بهادار

مصوب آذرماه ۸۴

ساختار بازار سرمایه ایران:

ماده ۲- در راستای حمایت از حقوق سرمایه گذاران و با هدف ساماندهی، حفظ و توسعه بازار شفاف، منصفانه و کارای اوراق بهادار و به منظور نظارت بر حسن اجرای این قانون، «شورا» و «سازمان» با ترکیب، وظایف و اختیارات مندرج در این قانون تشکیل می شود.

27

تعاریف:

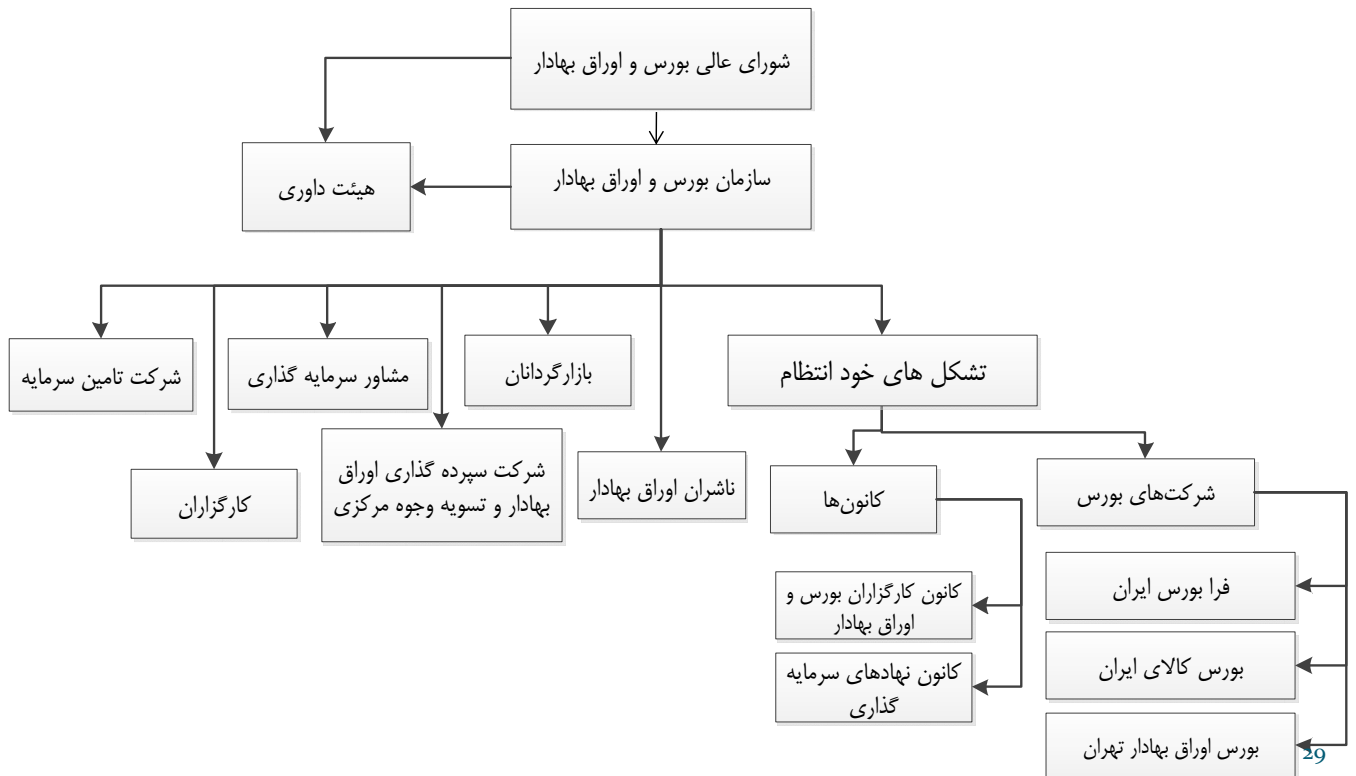
• شورای عالی بورس و اوراق بهادار:

"شورا" بالاترین رکن بازار اوراق بهادار است که تصویب سیاست‌های کلان آن بازار را برعهده دارد.

• سازمان بورس و اوراق بهادار:

"سازمان"، مؤسسه عمومی غیردولتی است که دارای شخصیت حقوقی و مالی مستقل بوده و وظیفه نظارت بر حسن اجرای این قوانین و مقررات را بر عهده دارد.

ساختار بازار سرمایه ایران

تعاریف:

• بورس اوراق بهادار:

بازاری **متشکل** و **خودانتظام** است که اوراق بهادار در آن توسط کارگزاران و یا معامله گران طبق مقررات این قانون، مورد دادوستد قرار می گیرد. بورس اوراق بهادار (که از این پس بورس نامیده می شود) در قالب شرکت **سهامی عام** تأسیس و اداره می شود.

تعاریف:

• کانون:

کانون‌های کارگزاران، معامله‌گران، بازارگردانان، مشاوران، ناشران، سرمایه‌گذاران و سایر مجامع مشابه، **تشکل‌های خود انتظامی** است که به منظور تنظیم روابط بین اشخاصی که طبق این قانون به فعالیت در بازار اوراق بهادار اشتغال دارند، طبق دستورالعمل‌های مصوب "سازمان" به صورت مؤسسه **غیردولتی**، **غیرتجاری** و **غیرانتفاعی** به ثبت می‌رسند.

مانند: کانون کارگزاران بورس و اوراق بهادار
کانون نهادهای سرمایه گذاری

31

تعاریف:

• تشکل خودانتظام:

• تشکلی است که برای حسن انجام وظایفی که به موجب این قانون بر عهده دارد و همچنین برای تنظیم فعالیت‌های حرفه‌ای خود و انتظام بخشیدن به روابط بین اعضا، مجاز است ضوابط و استانداردهای حرفه‌ای و انضباطی را که لازم می‌داند، با رعایت این قانون، وضع و اجرا کند.

تعاریف:

- شرکت سپرده‌گذاری مرکزی اوراق بهادار و تسویه وجوه:

شرکتی است که امور مربوط به ثبت، نگهداری، انتقال مالکیت اوراق بهادار و تسویه وجوه را انجام می‌دهد.

33

تعاریف:

- بازارهای خارج از بورس: (OTC) Over The Counter

بازاری است در قالب شبکه ارتباط الکترونیک یا غیرالکترونیک که معاملات اوراق بهادار در آن بر پایه مذاکره صورت می‌گیرد.

- مانند: شرکت فرابورس ایران

by ordinary retail purchase, with no need for a prescription or licence.

(of sh

abcBourse.ir

@abcBourse_ir

مرجع آموزش بورس

بازار نشر:

34

تعاریف:

• بازار اولیه:

- بازاری است که اولین عرضه و پذیره‌نویسی اوراق بهادار جدیدالانتشار در آن انجام می‌شود و منابع حاصل از عرضه اوراق بهادار در اختیار ناشر قرار می‌گیرد.
- مانند: فروش سهام برای اولین بار و تشکیل سرمایه

• بازار ثانویه:

- بازاری است که اوراق بهادار، پس از عرضه اولیه، در آن مورد دادوستد قرار می‌گیرد.
- مانند: بازار بورس و بازار فرا بورس

35

تعاریف:

• بازار مشتقه:

بازاری است که در آن قراردادهای آتی و اختیار معامله مبتنی بر اوراق بهادار یا کالا دادوستد می‌شود.

مشتقات جزء ابزارهای نوین مالی است که خود کالا و یا اوراق بهادار بصورت نقد و یا نسبه معامله نشده و سایر مشتقات آنها مورد معامله قرار می‌گیرد.

تعاریف:

• کارگزار:

شخص حقوقی است که اوراق بهادار را برای دیگران و به حساب آن‌ها معامله می‌کند.

• کارگزار/معامله‌گر:

شخص حقوقی است که اوراق بهادار را برای دیگران و به حساب آن‌ها و یا به نام و حساب خود معامله می‌کند.

• بازارگردان:

کارگزار/معامله‌گری است که با اخذ مجوز لازم با تعهد به افزایش نقدشوندگی و تنظیم عرضه و تقاضای اوراق بهادار معین و تحدید دامنه نوسان قیمت آن، به دادوستد آن اوراق می‌پردازد.

37

تعاریف:

• مشاور سرمایه‌گذاری:

شخص حقوقی است که در قالب قراردادی مشخص، درباره خرید و فروش اوراق بهادار، به سرمایه‌گذار مشاوره می‌دهد.

• سبدگردان:

شخص حقوقی است که در قالب قراردادی مشخص و به منظور کسب انتفاع، به خرید و فروش اوراق بهادار برای سرمایه‌گذار می‌پردازد.

تعاریف:

• صندوق بازنشستگی:

• صندوق سرمایه‌گذاری است که با استفاده از طرح‌های پس‌انداز و سرمایه‌گذاری، مزایای تکمیلی را برای دوران بازنشستگی اعضای آن فراهم می‌کند.

• صندوق سرمایه‌گذاری:

• نهادی مالی است که فعالیت اصلی آن سرمایه‌گذاری در اوراق بهادار می‌باشد و مالکان آن به نسبت سرمایه‌گذاری خود، در سود و زیان صندوق شریک‌اند.

39

تعاریف:

• شرکت مادر (هلدینگ):

شرکتی که با سرمایه‌گذاری در شرکت سرمایه‌پذیر جهت کسب انتفاع، آن‌قدر حق رأی کسب می‌کند که برای کنترل عملیات شرکت، هیئت‌مدیره را انتخاب کند و یا در انتخاب اعضای هیئت‌مدیره مؤثر باشد.

تعاریف:

• نهادهای مالی:

- منظور نهادهای مالی فعال در بازار اوراق بهادارانند که از آن جمله می‌توان به "کارگزاران"، "کارگزاران/معامله‌گران"، "بازارگردانان"، "مشاوران سرمایه‌گذاری"، "مؤسسات رتبه‌بندی"، "صندوق‌های سرمایه‌گذاری"، "شرکت‌های سرمایه‌گذاری"، "شرکت‌های پردازش اطلاعات مالی"، "شرکت‌های تأمین سرمایه" و "صندوق‌های بازنشستگی" اشاره کرد.

41

تعاریف:

• اوراق بهادار:

- هر نوع ورقه یا مستندی است که متضمن حقوق مالی قابل نقل و انتقال برای مالک عین و یا منفعت آن باشد. **"شورا"، اوراق بهادار قابل معامله را تعیین و اعلام خواهد کرد.**
- مفهوم ابزار مالی و اوراق بهادار در متن این قانون، معادل هم در نظر گرفته شده است.

• ناشر:

شخص حقوقی است که اوراق بهادار را به نام خود منتشر می‌کند.

• انتشار:

انتشار عبارت است از صدور اوراق بهادار برای عرضه عمومی.

تعاریف:

• انواع عرضه اوراق بهادار:

۱- عرضه عمومی:

عرضه اوراق بهادار منتشره به عموم جهت فروش.

۲- عرضه خصوصی:

فروش مستقیم اوراق بهادار توسط "ناشر" به سرمایه گذاران نهادی است.

تعاریف:

• بیانیه ثبت:

مجموعه فرمها، اطلاعات، و اسناد و مدارکی است که در مرحله تقاضای ثبت شرکت، به "سازمان" داده می شود.

• پذیره نویسی:

فرآیند خرید اوراق بهادار از ناشر و یا **نماینده قانونی** آن و تعهد پرداخت وجه کامل آن طبق قرارداد.

• تعهد پذیره نویسی:

تعهد شخص ثالث برای خرید اوراق بهاداری که ظرف مهلت "پذیره نویسی" به فروش نرسد.

• اعلامیه پذیره نویسی:

اعلامیه ای است که از طریق آن، اطلاعات مربوط به ناشر و اوراق بهادار قابل پذیره نویسی در

تعاریف:

• شرکت تأمین سرمایه:

شرکتی است که به‌عنوان واسطه بین ناشر اوراق بهادار و عامه سرمایه‌گذاران فعالیت می‌کند، و می‌تواند فعالیت‌های کارگزاری، معامله‌گری، بازارگردانی، مشاوره، سبدگردانی، پذیره‌نویسی، تعهد پذیره‌نویسی و فعالیت‌های مشابه را با اخذ مجوز از "سازمان" انجام دهد.

45

تعاریف:

• اطلاعات نهانی:

هرگونه اطلاعات افشاء‌نشده برای عموم که به‌طور مستقیم و یا غیرمستقیم به اوراق بهادار، معاملات یا ناشر آن مربوط می‌شود، و در صورت انتشار، بر قیمت و یا تصمیم سرمایه‌گذاران برای معامله اوراق بهادار مربوط تأثیر می‌گذارد.

46

اعضای شورای عالی بورس

- ۱ نفر وزیر امور اقتصادی (رئیس شورای عالی بورس)
- ۱ نفر وزیر بازرگانی
- ۱ نفر رئیس بانک مرکزی
- ۲ نفر روسای اتاق بازرگانی و تعاون
- ۱ نفر دادستان کل کشور یا معاون وی
- ۱ نفر رئیس سازمان بورس و اوراق بهادار بعنوان دبیر شورا
- ۱ نفر نماینده کانون‌ها
- ۳ نفر خبره مالی بخش خصوصی به پیشنهاد وزیر امور اقتصادی و تصویب هیات وزیران
- ۱ نفر خبره بخش خصوصی برای هر بورس کالایی پیشنهاد وزیر امور اقتصادی و تصویب هیات وزیران

47

ادامه اعضای شورای عالی بورس

- ۱ نفر نماینده کانون‌ها
- ۳ نفر خبره مالی بخش خصوصی
- ۱ نفر خبره بخش خصوصی برای هر بورس کالایی

- مدت ماموریت **پنج ساله** دارند و انتخاب مجدد آنان حداکثر برای **دو دوره** امکان پذیر است. (حداکثر ۱۵ سال)
- این افراد را نمی‌توان از میان اعضای هیئت‌مدیره و کارکنان "سازمان" انتخاب کرد.
- یک نفر خبره بخش خصوصی برای هر بورس کالایی فقط در جلسات مربوط به تصمیم‌گیری همان بورس شرکت می‌کنند.

48

وظایف شورای عالی بورس

- نظارت عالی بر اجرای قانونی
- نظارت بر فعالیت سازمان
- تعیین سیاست و خط مشی بازار اوراق بهادار
- پیشنهاد آئین نامه
- تصویب ابزارهای مالی جدید
- تصویب بودجه و صورت های مالی سازمان
- معاملات اشخاص خارجی در بورس
- **اعطای مجوزها به بورس ها به منظور:**
 - عرضه اوراق خود در بازارهای خارجی
 - پذیرش اوراق بهادار خارجی
- **انتخاب و تعیین:**
 - اعضای هیئت داورى و حق الزحمه آنان
 - اعضای هیئت مدیره سازمان و حقوق و مزایا آنان
 - بازرس و حسابرس سازمان و حق الزحمه آنان

49

سازمان بورس و اوراق بهادار

- **مؤسسه عمومی و غیردولتی** است که دارای شخصیت حقوقی و مالی مستقل می باشد. اساسنامه و تشکیلات "سازمان" حداکثر ظرف سه ماه از تاریخ تصویب این قانون توسط "شورا" تهیه و به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید.
- **محل درآمد سازمان:**
 - کارمزدهای دریافتی
 - سهمی از حق پذیرش شرکتها در "بورس" ها
 - سایر درآمدها

اعضای سازمان (هیئت مدیره سازمان) (۱)

- هیئت‌مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار دارای ۵ عضو است.
- جزء افراد امین و دارای حسن شهرت و تجربه در رشته مالی منحصراً از کارشناسان بخش غیردولتی به انتخاب می‌شوند.
- انتخاب هیات مدیره سازمان به پیشنهاد رئیس شورا و با تصویب شورا است.
- رئیس شورا (وزیر امور اقتصادی) حکم اعضای هیئت‌مدیره را صادر می‌کند.

51

اعضای سازمان (هیئت مدیره سازمان) (۲)

- رئیس هیئت‌مدیره "سازمان" از بین اعضای هیئت‌مدیره به پیشنهاد اعضا و تصویب "شورا" برای مدت سی ماه تعیین خواهد شد. رئیس هیئت‌مدیره، "رئیس" سازمان و بالاترین مقام اجرایی آن خواهد بود.
- وظایف و حدود اختیارات رئیس "سازمان" در اساسنامه سازمان بورس و اوراق بهادار خواهد شد.
- اشتغال اعضای هیئت‌مدیره به صورت موظف و تمام‌وقت بوده و به هیچ‌وجه حق اشتغال یا پذیرش مسئولیت دیگری در سایر دستگاه‌ها، بنگاه‌ها و نهادها اعم از دولتی و غیردولتی را نخواهند داشت.

52

اعضای سازمان (هیئت مدیره سازمان) (۳)

- در صورت برکناری، فوت و یا استعفای هر یک از اعضای هیئت مدیره، جانشین وی برای مدت باقی مانده، ظرف **پانزده روز** منصوب خواهد شد. شرایط برکناری در اساسنامه "سازمان" قید خواهد شد.
- اعضای هیئت مدیره قبل از شروع به کار در "سازمان" موظفاند در جلسه "شورا" **سوگند** یاد کنند که وظایف قانونی خود را به نحو احسن انجام دهند و در انجام وظایف نهایت دقت و بی طرفی را به کار برند و کلیه تصمیماتی را که می گیرند مقرون به صلاح کشور بوده و رعایت حفظ اسرار "سازمان" و هیئت مدیره را بنمایند. متن سوگندنامه در اساسنامه "سازمان" مندرج خواهد شد.
- **حقوق و مزایای** رییس و اعضای هیئت مدیره "سازمان" از محل بودجه "سازمان" پرداخت می شود.

53

اعضای سازمان (هیئت مدیره سازمان) (۴)

- در بدو انتصاب و خاتمه عضویت، اعضای هیئت مدیره باید **فهرست دارایی های** خود، همسر، و افراد تحت تکفل خود را به "شورا" گزارش نمایند.
- **حسابرس/بازرس** "سازمان"، از بین مؤسسات حسابرسی عضو جامعه حسابداران رسمی برای **یک سال** توسط "شورا" انتخاب می شود؛ انتخاب حسابرس/بازرس حداکثر برای **دو دوره** امکان پذیر خواهد بود.
- انجام هر گونه معاملات اوراق بهادار ثبت شده یا در شرف ثبت نزد "سازمان" یا هرگونه فعالیت و مشارکت مستقیم یا غیرمستقیم در انجام معاملات مذکور توسط اعضای "شورا"، "سازمان"، مدیران و شرکای **مؤسسه حسابرسی** "سازمان" و نیز **اشخاص تحت تکفل** آنها ممنوع است.

54

اعضای سازمان (هیئت مدیره سازمان) (۵)

- اعضای "شورا" و "سازمان" موظفاند، فعالیت‌های اقتصادی و مالی خود و همچنین مشاغل تمام‌وقت یا پاره‌وقت خود را که طی **دو سال** اخیر به آن اشتغال داشته‌اند یا دارند، به **رئیس قوه قضائیه** گزارش دهند.
- اعضای "شورا"، "سازمان"، مدیران و شرکای مؤسسه حسابرسی "سازمان" مکلف‌اند از **افشای مستقیم یا غیرمستقیم** اطلاعات محرمانه‌ای که در اجرای وظایف خود از آن‌ها مطلع می‌شوند، حتی پس از خاتمه دوران تصدی خود، **خودداری کنند**.

55

وظایف هیئت مدیره سازمان:

(۱) نظارت بر:

- حسن اجرای این قوانین و مقررات
- سرمایه‌گذاری اشخاص حقیقی و حقوقی خارجی
- شرکت‌های سهامی عام
- افشای اطلاعات با اهمیت توسط شرکت‌ها

56

وظایف هیئت مدیره سازمان:

(۲) پیشنهاد، درخواست و ارائه به شورا:

- پیشنهاد آئین نامه‌های لازم برای اجرای قانون و پیشنهاد آن به شورا
- پیشنهاد بودجه انواع درآمدها و نرخ‌های خدمات
- پیشنهاد بکارگیری ابزارهای مالی جدید
- درخواست صدور، تعلیق، لغو مجوز تأسیس بورس‌ها و ...
- ارائه صورت‌های مالی و گزارش‌های ادواری در مورد عملکرد سازمان

57

وظایف هیئت مدیره سازمان:

(۳) تدوین یا تصویب:

- دستورالعمل‌های اجرایی قانون
- اساسنامه بورس‌ها، کانون‌ها و نهادهای مالی
- سقف نرخ‌های خدمات و کار فردهای بورس و سایر نهادهای مالی

58

وظایف هیئت مدیره سازمان:

۴) ثبت، صدور و مجوز:

- ثبت، صدور و مجوز عرضه عمومی اوراق و نظارت بر آن
- صدور، تعلیق و لغو مجوز تأسیس کانون‌ها و نهادهای مالی
- تایید نامه سازمان قبل از ثبت شرکت های سهامی عام

59

وظایف هیئت مدیره سازمان:

۵) اتخاذ تدابیر، همکاری ها و ...:

- ایجاد تدابیر جهت پیشگیری از وقوع تخلفات
- اتخاذ تدابیر به منظور حمایت از حقوق و منافع سرمایه گذاران
- همکاری با مراجع حسابداری
- همکاری با مراجع بین‌المللی
- هماهنگی در بازار اوراق بهادار و همکاری با سایر نهادهای سیاست گذاری و نظارتی
- اعلام تخلفات به مراجع ذی صلاح
- انجام تحقیقات کلان و بلندمدت برای سیاست‌های آتی سازمان

60

درخواست اطلاعات توسط سازمان (۱)

- درخواست اطلاعات از کلیه اشخاص حقیقی و حقوقی که تحت نظر سازمان فعالیت می کنند:
- با درخواست سازمان ملزم به ارائه اطلاعات به سازمان می باشند.

61

درخواست اطلاعات توسط سازمان (۲)

- (۱) درخواست اطلاعات از کلیه اشخاص حقیقی و حقوقی که تحت نظر سازمان فعالیت نمی کنند:
- "سازمان" می تواند در اجرای وظایف قانونی خود **با مجوز دادستان کل کشور**، اطلاعات مورد نیاز در چارچوب قانون را از کلیه بانکها، مؤسسات اعتباری، شرکت های دولتی، دستگاه های دولتی و عمومی، از جمله دستگاه هایی که شمول حکم نسبت به آنها مستلزم ذکر یا تصریح نام آنهاست و نیز اشخاص حقیقی یا حقوقی غیردولتی مطالبه نماید. کلیه دستگاه ها و اشخاص مذکور مکلف اند اطلاعات مورد نیاز "سازمان" را در موعد تعیین شده ارائه نمایند.

62

بازار اولیه و ثبت اوراق بهادار نزد سازمان (۱)

- "عرضه عمومی" اوراق بهادار در بازار اولیه منوط به **ثبت اوراق بهادار نزد سازمان** می باشد با رعایت مقررات قانون بازار اوراق بهادار می باشد، و "عرضه عمومی" اوراق بهادار به هر طریق **بدون رعایت مفاد این قانون ممنوع است.**

63

بازار اولیه و ثبت اوراق بهادار نزد سازمان (۲)

- ثبت اوراق بهادار نزد سازمان بورس و اوراق بهادار به منظور حصول اطمینان از
 - ✓ رعایت مقررات قانونی و
 - ✓ مصوبات سازمان و
 - ✓ شفافیت اطلاعاتی **است.**
- ثبت اوراق بهادار نزد سازمان بورس و اوراق بهادار به منزله
 - ✓ تایید مزایا و
 - ✓ تضمین سودآوری و
 - ✓ توصیه یا سفارش در مورد شرکت ها یا طرح های مرتبط با اوراق بهادار **نیست.**

64

بازار اولیه و ثبت اوراق بهادار نزد سازمان (۳)

• جهت اخذ **مجوز عرضه عمومی**،

ناشر اوراق بهادار می‌بایست مدارک زیر را به سازمان ارائه دهد:

➤ تقاضای ثبت اوراق بهادار

➤ بیانیه ثبت

➤ اعلامیه پذیرهنویسی

65

بازار اولیه و ثبت اوراق بهادار نزد سازمان (۴)

• تبصره :

• فرم تقاضای ثبت اوراق بهادار، محتویات "بیانیه ثبت" و "اعلامیه پذیرهنویسی" که باید به "سازمان" تسلیم شود و نیز چگونگی انتشار "اعلامیه پذیرهنویسی" و نحوه هماهنگی بین مرجع ثبت شرکتها و "سازمان" به موجب **"دستورالعمل ثبت و عرضه عمومی اوراق بهادار"** مصوب شورای عالی بورس و اوراق بهادار مورخ ۱۳۸۵/۱۰/۲۵ است.

66

بازار اولیه و ثبت اوراق بهادار نزد سازمان (۵)

- **"سازمان"** پس از بررسی تقاضای ثبت اوراق بهادار و ضمایم آن و اطمینان از انطباق آن‌ها با مقررات، نسبت به **تأیید "اعلامیه پذیرهنویسی"** اقدام می‌کند.

67

بازار اولیه و ثبت اوراق بهادار نزد سازمان (۶)

تبصره :

- **"عرضه عمومی"** اوراق بهادار باید ظرف مدتی انجام پذیرد که **"سازمان"** تعیین می‌کند. مدت مذکور از **سی روز** تجاوز نخواهد کرد. **"سازمان"** می‌تواند مدت پذیرهنویسی را با تقاضای **"ناشر"** و احراز ادله‌ی موجه حداکثر به مدت **سی روز** دیگر **تمدید** کند.

68

بازار اولیه و ثبت اوراق بهادار نزد سازمان (۷)

تبصره :

- "ناشر" موظف است حداکثر ظرف **پانزده روز** پس از اتمام مهلت عرضه عمومی، سازمان را از نتایج توزیع و فروش اوراق بهادار از طریقى که سازمان معین خواهد نمود، مطلع نماید. نحوه برخورد ناشر درخصوص عدم فروش کامل، در اعلامیه پذیرهنویسی مشخص می شود.

69

بازار اولیه و ثبت اوراق بهادار نزد سازمان (۸)

تبصره :

- استفاده از وجوه جمع آوری شده در عرضه عمومی، پس از **تأیید فرآیند عرضه عمومی توسط سازمان**، مجاز است.

تبصره :

- در صورت عدم تکمیل فرآیند عرضه عمومی، وجوه گردآوری شده باید حداکثر ظرف مدت پانزده روز به سرمایه گذاران عودت داده شود.

70

بازار اولیه و ثبت اوراق بهادار نزد سازمان (۹)

- اگر "سازمان" فرم تقاضای تکمیل شده و ضمیمه ارسالی را برای ثبت و اخذ مجوز انتشار اوراق بهادار ناقص تشخیص دهد، طی مدت **سی روز** مراتب را به اطلاع "ناشر" رسانده و درخواست اصلاحیه می نماید. "سازمان" در صورت کامل بودن مدارک، موظف است حداکثر ظرف سی روز از تاریخ ثبت درخواست در سازمان، مراتب موافقت یا عدم موافقت خود را با ثبت اوراق بهادار به "ناشر" اعلام کند.
- ثبت شرکت های سهامی عام یا افزایش سرمایه آنها، اجازه انتشار "اعلامیه پذیرهنویسی" توسط مرجع ثبت شرکت ها، پس از موافقت "سازمان" صادر می شود.

71

بازار اولیه و ثبت اوراق بهادار نزد سازمان (۱۰)

• اوراق مشارکت:

- جهت عرضه عمومی می بایست **نزد سازمان ثبت** شوند. اوراق مشارکتی که معاف از ثبت نزد "سازمان" باشد، از شمول این نکته مستثنی است.
- **نکته:** "ناشر" اوراق بهاداری که از ثبت **معاف** است، موظف است مشخصات و خصوصیات اوراق و نحوه و شرایط توزیع و فروش آن را طبق شرایطی که "سازمان" تعیین می کند، به **"سازمان" گزارش کند.**

72

بازار اولیه و ثبت اوراق بهادار نزد سازمان (۱۱)

- اوراق بهادار زیر از ثبت نزد سازمان "معاف" است:
 - اوراق مشارکت **دولت**، **بانک مرکزی** و **شهرداری** ها
 - اوراق مشارکت منتشره توسط بانک ها، مؤسسات مالی و اعتباری **تحت نظارت بانک مرکزی**
 - اوراق بهادار عرضه شده در **عرضه های خصوصی**
 - شرکتهای سهامی عام با **حقوق صاحبان کمتر از رقم تعیین شده** توسط سازمان
 - اوراق دیگری به **تشخیص شورا**

73

بازار ثانویه و اوراق بهادار نزد سازمان (۱)

- پذیرش اوراق بهادار در "بورس" طبق دستورالعملی است که به پیشنهاد هر "بورس" و به تصویب "سازمان" می رسد. "بورس" مجاز به پذیرش اوراق بهاداری نیست که نزد "سازمان" ثبت نشده است.
- "بورس" مکلف است فهرست، تعداد و قیمت اوراق بهادار معامله شده در روزهای معامله را طبق ضوابط مصوب "سازمان" تهیه و به اطلاع عموم برساند. این فهرست در حکم سند رسمی است، و در سوابق بورس نگاهداری خواهد شد.

74

بازار ثانویه و اوراق بهادار نزد سازمان (۲)

- سازمان " مجاز است با تشخیص **شرایط اضطراری** (شرایط اضطرار براساس دستورالعمل اجرایی خواهد بود که به پیشنهاد "سازمان" به تأیید "شورا" می‌رسد)، دستور تعطیل و یا توقف انجام معاملات هر یک از "بورس" ها را، حداکثر به مدت **سه روز کاری** صادر نماید. در صورت **تداوم** شرایط اضطراری، مدت مزبور با **تصویب "شورا"** قابل تمدید خواهد بود.

75

بورس ها و نهادهای مالی (۱)

- تأسیس "بورس" ها، "بازارهای خارج از بورس" و "نهادهای مالی" منوط به **ثبت نزد "سازمان"** است و فعالیت آنها **تحت نظارت** "سازمان" انجام می‌شود.
- موارد زیر می‌بایست در مورد "نهادهای مالی" قانون بازار به تأیید سازمان برسد:
 - صلاحیت حرفه‌ای اعضا هیئت مدیره و مدیران
 - حداقل سرمایه
 - موضوع فعالیت در اساسنامه

76

بورس ها و نهادهای مالی (۲)

- شروع به فعالیت "کارگزاری"، "کارگزاری/معامله‌گری" و "بازارگردانی" به هر شکل و تحت هر عنوان:
 - ابتدا مجوز فعالیت از سازمان
 - و سپس منوط به عضویت در "کانون" مربوط و رعایت مقررات این قانون و آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های اجرایی آن است.
- نکته: فعالیت "کارگزاری"، "کارگزاری/معامله‌گری" و "بازارگردانی" در هر "بورس" موقوف به پذیرش در آن "بورس"، طبق دستورالعملی است که به پیشنهاد "بورس" به تأیید "سازمان" می‌رسد.

77

بورس ها و نهادهای مالی (۳)

- تبصره:
- تا زمانی که "کانون" "کارگزاران/معامله‌گران" و "بازارگردانان" تشکیل نشده است، وظایف مربوط به آن "کانون" را "سازمان" انجام می‌دهد. هنگامی که تعداد اعضای "کانون" در سطح کشور به یازده نفر رسید، تشکیل "کانون" "کارگزاران/معامله‌گران" و "بازارگردانان" الزامی است.

78

بورس ها و نهادهای مالی (۴)

- در صورتی که "کارگزار"، "کارگزار/معامله گر"، "بازارگردان"، "مشاور سرمایه گذاری"، و سایر تشکلهای مشابه درخواست **کناره گیری موقت یا دائم** از فعالیت خود را داشته باشند، مراتب را به "سازمان"، "کانون" و نیز به "بورس" مربوطه اعلام نموده و **مجوز فعالیت خود را نزد "کانون" تودیع می نمایند.** تضمین ها و وثایق مربوط تا تعیین تکلیف معاملات انجام شده و سایر تعهدات آنها به قوت خود باقی خواهد ماند. قسمت اخیر این ماده نسبت به "کارگزاران"، "کارگزار/معامله گران"، "بازارگردانان"، "مشاوران سرمایه گذاری"، و سایر تشکلهای مشابه که عضویت آنها براساس ماده (۳۵) این قانون ⁷⁹تعلیق یا لغو می شود، نیز مجری است.

اطلاع رسانی (۱)

- "سازمان" موظف است:
- **اطلاعات فرآیند ثبت** حداکثر پس از ۱۵ روز در دسترس عموم قرار گیرد.

- سازمان موظف است:
- الزام کلیه تشکلهای بازار سرمایه به **انتشار اطلاعات** براساس استانداردهای حسابداری و حسابرسی ملی کشور

اطلاع رسانی (۲)

• ناشر اوراق بهادار موظف صورت‌های مالی را طبق:

- مقررات قانونی
- استانداردهای حسابداری و گزارش‌دهی مالی
- آئین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های اجرایی ابلاغی سازمان منتشر کند.

81

اطلاع رسانی (۳)

قصور
تقصیر
تخلف
ارائه اطلاعات ناقص
ارائه اطلاعات خلاف واقع
ناشی از
فعل یا ترک فعل

در عرضه اولیه

مسئول جبران خسارت وارده به
سرمایه‌گذارانی که در اثر یکی
از موارد مقابل خسارت
دیده‌اند

ناشر
شرکت‌های تامین
سرمایه
ارزش‌یاب
حسابرس
مشاوران حقوقی ناشر

اطلاع رسانی (۴)

• تبصره:

- خسارت دیدگان موضوع این ماده، می‌توانند حداکثر ظرف مدت **یک سال** پس از تاریخ کشف تخلف به هیئت‌مدیره "بورس" یا "هیئت داور" شکایت کنند، مشروط بر این که **بیش از سه سال** از عرضه عمومی توسط "ناشر" نگذشته باشد.

• تبصره:

- فقط اشخاصی که اوراق بهادار ناشر موضوع این ماده را قبل از کشف و اعلام تخلف خریده باشند، مجاز به ادعای خسارت می‌باشند.

83

اطلاع رسانی (۵)

- "سازمان" می‌تواند در صورت آگاهی از ارائه اطلاعات خلاف واقع، ناقص یا گمراه‌کننده از طرف "ناشر" در "بیانیه ثبت" یا "اعلامیه پذیرهنویسی"، "عرضه عمومی" اوراق بهادار را در هر مرحله‌ای که باشد، متوقف کند.

- توقف عرضه عمومی توسط سازمان در صورت ارائه اطلاعات خلاف واقع از ناشر در بیانیه ثبت یا اعلامیه پذیرهنویسی

84

اطلاع رسانی (۶)

- هرناشری که مجوز انتشار اوراق بهادار خود را از "سازمان" دریافت کرده است، مکلف است **حداقل** موارد زیر را طبق دستورالعمل اجرایی که توسط "سازمان" تعیین خواهد شد، به "سازمان" ارائه نماید:
 - صورت‌های مالی سالانه حسابرسی شده.
 - صورت‌های مالی میان‌دوره‌ای شامل صورت‌های مالی ۶ ماهه حسابرسی شده، و صورت‌های مالی سه‌ماهه
 - گزارش هیئت‌مدیره به مجامع و اظهارنظر حسابرس
 - اطلاعاتی که اثر با اهمیتی بر قیمت اوراق بهادار و تصمیم سرمایه‌گذاران دارد.

85

تخلفات، اختلافات و جرایم

- تخلف
 - موضوع ماده ۳۵
- اختلاف
 - موضوع ماده ۳۶
- جرم
 - موضوع ماده ۴۶

86

تخلفات برای اشخاص تحت نظارت (ماده ۳۵)

- هیئت‌مدیره "بورس" به تخلفات انضباطی "کارگزاران"، "کارگزار/معامله‌گران"، "بازارگردانان"، "ناشران" و سایر اعضای خود از هر یک از مقررات این قانون یا آیین‌نامه‌های ذی‌ربط طبق آیین‌نامه انضباطی خود رسیدگی می‌نماید.
- رأی "بورس" به مدت **یک‌ماه** از تاریخ ابلاغ قابل تجدیدنظر در "سازمان" می‌باشد.
- رأی "سازمان" **قطعی و لازم‌الاجرا** می‌باشد.

87

اختلافات برای اشخاص تحت نظارت و سایرین (۱)

در مرحله اول:

- اختلافات بین "کارگزاران" بازارگردانان" کارگزار / معامله‌گران". "مشاوران سرمایه‌گذاری" ناشران"، سرمایه‌گذاران و سایر اشخاص ذی‌ربط، ناشی از فعالیت حرفه‌ای آنها در کانون‌ها

در مرحله دوم:

- در صورت عدم سازش در کانون‌ها توسط هیئت داوری رسیدگی می‌شود.

اختلافات برای اشخاص تحت نظارت و سایرین (۲)

- هیئت‌داوری
- متشکل از سه عضو می‌باشد که یک عضو توسط رییس قوه قضاییه از بین قضات باتجربه و دو عضو از بین صاحب‌نظران در زمینه‌های اقتصادی و مالی به پیشنهاد "سازمان" و تأیید "شورا" **به اختلافات رسیدگی می‌نمایند.**
- یک عضو توسط رئیس قوه قضاییه تعیین می‌گردد (ریاست جلسه)
- دو عضو به پیشنهاد سازمان و تأیید شورا تعیین می‌گردد
- هر یک از اعضاء، علی‌البدلی دارند که شرایط عضو اصلی را داراست

89

اختلافات برای اشخاص تحت نظارت و سایرین (۳)

- رییس قوه قضاییه و "سازمان" با تأیید "شورا" علاوه بر نماینده اصلی خود، هر یک عضو علی‌البدلی تعیین و معرفی می‌نمایند تا در صورت غیبت عضو اصلی مربوط در "هیئت‌داوری" شرکت نمایند. شرایط عضو علی‌البدل همانند عضو اصلی می‌باشد.
- **آرای صادره قطعی و لازم‌الاجرا است.**

اختلافات برای اشخاص تحت نظارت و سایرین (۴)

• تبصره:

- (۱) **ریاست** "هیئت داورى" با **نماینده قوه قضائیه** خواهد بود.
- (۲) مدت مأموریت اعضای اصلی و علی‌البدل **دوسال** می‌باشد و انتخاب مجدد آنان حداکثر برای **دو دوره** دیگر بلامانع است.
- (۳) "هیئت داورى" دارای دبیرخانه‌ای است که در محل "سازمان" تشکیل می‌گردد.
- (۴) بودجه "هیئت‌داوری" در قالب بودجه "سازمان" منظور و پرداخت می‌شود.
- (۵) آرای صادر شده از سوی "هیئت داورى" قطعی و لازم‌الاجراست و اجرای آن **به عهده اداره‌ها و دواير اجرای ثبت اسناد و املاک** می‌باشد.

91

جرایم (۱)

• اطلاعات نهانی (یاد آوری):

هرگونه اطلاعات افشاءنشده برای عموم که به‌طور مستقیم و یا غیرمستقیم به اوراق بهادار، معاملات یا ناشر آن مربوط می‌شود، و در صورت انتشار، بر قیمت و یا تصمیم سرمایه‌گذاران برای معامله اوراق بهادار مربوط تأثیر می‌گذارد.

جرایم (۲)

- اشخاص زیر به عنوان اشخاص **دارندگان "اطلاعات نهانی"** شرکت شناخته می‌شوند:
- (۱) مدیران شرکت شامل اعضای هیئت‌مدیره، هیئت‌عامل، مدیرعامل و معاونان آنان.
- (۲) بازرسان، مشاوران، حسابداران، حسابرسان و وکلای شرکت.
- (۳) سهامدارانی که به تنهایی و یا به همراه افراد تحت تکفل خود، بیش از **ده درصد سهام** شرکت را در اختیار دارند یا نمایندگان آنان.
- (۴) مدیرعامل و اعضای هیئت‌مدیره و مدیران ذی‌ربط یا نمایندگان شرکت‌های مادر (هلدینگ) که مالک حداقل **ده درصد سهام یا دارای حداقل یک عضو در هیئت‌مدیره** شرکت سرمایه‌پذیر باشند.
- (۵) سایر اشخاصی که با توجه به وظایف، اختیارات و یا موقعیت خود به "اطلاعات نهانی" دسترسی دارند.

93

جرایم (۳)

تبصره:

مدیران شرکت شامل اعضای هیئت‌مدیره، هیئت‌عامل، مدیرعامل و معاونان آنان موظف‌اند:

آن بخش از معاملات اوراق بهادار خود را که مبتنی بر "اطلاعات نهانی" نباشد، ظرف **پانزده** روز پس از انجام معامله، به "سازمان" و "بورس" مربوط گزارش کنند.

جرایم (۴) ماده ۴۶

- مجازات (یکی یا هر دو)
 - حبس تعزیری: از سه ماه تا یکسال
 - جزای نقدی: دو تا پنج برابر سود بدست آمده یا زیان متحمل نشده
- (۱) اطلاعات نهانی را - که حسب وظیفه در اختیار دارد- به نفع خود یا به ضرر دیگران و یا به نفع اشخاصی که از طرف آنها نمایندگانی دارد، مورد استفاده قرار دهد یا موجبات افشا را بجز در موارد مقرر فراهم کند.

95

جرایم (۵) ماده ۴۶

- مجازات (یکی یا هر دو)
 - حبس تعزیری: از سه ماه تا یکسال
 - جزای نقدی: دو تا پنج برابر سود بدست آمده یا زیان متحمل نشده
- (۲) هر شخصی که با استفاده از "اطلاعات نهانی" به معاملات اوراق بهادار مبادرت نماید.

96

جرایم (۴) ماده ۴۶

- مجازات (یکی یا هر دو)
 - حبس تعزیری: از سه ماه تا یکسال
 - جزای نقدی: دو تا پنج برابر سود بدست آمده یا زیان متحمل نشده
- (۳) هر شخصی که اقدامات وی نوعاً منجر به ایجاد ظاهری گمراه کننده از روند معاملات اوراق بهادار یا ایجاد قیمت های کاذب و یا اغوای اشخاص به انجام معاملات اوراق بهادار شود. **دستکاری بازار:**
 - ایجاد ظاهری گمراه کننده
 - ایجاد قیمت های کاذب
 - اغوای اشخاص بر انجام معامله

97

جرایم (۶) ماده ۴۶

- مجازات (یکی یا هر دو)
 - حبس تعزیری: از سه ماه تا یکسال
 - جزای نقدی: دو تا پنج برابر سود بدست آمده یا زیان متحمل نشده
- (۴) هر شخصی که بدون رعایت مقررات این قانون اقدام به انتشار آگهی یا "اعلامیه پذیرهنویسی" به منظور عرضه عمومی اوراق بهادار نماید.

98

جرایم (۷) قانون مجازات اسلامی

• افراد زیر حسب مورد به مجازاتهای مقرر در قانون مجازاتهای اسلامی محکوم خواهند شد:

• (۱) اشخاصی که اطلاعات خلاف واقع یا مستندات جعلی را به "سازمان" و یا "بورس" ارائه نمایند یا تصدیق کنند و یا اطلاعات، اسناد و یا مدارک جعلی را در تهیه گزارش‌های موضوع این قانون مورد استفاده قرار دهند.

• (ارائه یا تصدیق اطلاعات خلاف واقع و یا جعلی)

• (۲) "کارگزار"، "کارگزار/معامله‌گر"، "بازارگردان" و "مشاور سرمایه‌گذاری" که اسرار اشخاصی را که بر حسب وظیفه از آنها مطلع شده یا در اختیار وی قرار دارد، بدون مجوز افشاء نماید.

• (افشا اسرار اشخاص بدون مجوز)

99

جرایم (۸) ماده ۴۹

• مجازات (یکی یا هر دو)

• حبس تعریزی از یک ماه تا شش ماه

• جزای نقدی یک تا سه برابر سود بدست آمده یا زیان متحمل نشده

• (۱) عدم اخذ مجوز فعالیت از سازمان:

• هر شخصی که بدون رعایت مقررات این قانون تحت هر عنوان به فعالیت‌هایی از قبیل "کارگزاری"، "کارگزار/معامله‌گر" یا "بازارگردانی" که مستلزم اخذ مجوز است مبادرت نماید یا خود را تحت هر یک از عناوین مزبور معرفی کند.

جرایم (۹) ماده ۴۹

- مجازات (یکی یا هر دو)
- حبس تعریزی از یک ماه تا شش ماه
- جزای نقدی یک تا سه برابر سود بدست آمده یا زیان متحمل نشده
-
- (۲) عدم ارائه اطلاعات:
- هر شخصی که به موجب این قانون مکلف به ارائه تمام یا قسمتی از اطلاعات، اسناد و یا مدارک مهم به "سازمان" و یا "بورس" مربوط بوده و از انجام آن خودداری کند.

101

جرایم (۱۰) ماده ۴۹

- مجازات (یکی یا هر دو)
- حبس تعریزی از یک ماه تا شش ماه
- جزای نقدی یک تا سه برابر سود بدست آمده یا زیان متحمل نشده
-
- (۳) تخلف در اجرای وظیفه محوله:
- هر شخصی که مسئول تهیه اسناد، مدارک، اطلاعات، "بیانیه ثبت" یا "اعلامیه پذیره نویسی" و امثال آنها جهت ارائه به "سازمان" می باشد و نیز هر شخصی که مسؤولیت بررسی و اظهار نظر یا تهیه گزارش مالی، فنی یا اقتصادی یا هرگونه تصدیق مستندات و اطلاعات مذکور را برعهده دارد و در اجرای وظایف محوله از

102

جرایم (۱۱) ماده ۴۹

- مجازات (یکی یا هر دو)
- حبس تعریزی از یک ماه تا شش ماه
- جزای نقدی یک تا سه برابر سود بدست آمده یا زیان متحمل نشده
-
- ۴) سوء استفاده، عالماً و عامداً از هرگونه اطلاعات، اسناد، مدارک با گزارش های خلاف واقع:
- هر شخصی که عالماً و عامداً هرگونه اطلاعات، اسناد، مدارک یا گزارش های خلاف واقع مربوط به اوراق بهادار را به هر نحو مورد سوءاستفاده قرار دهد.

103

جرایم (۱۲)

- در صورت ارتکاب تخلفات مندرج در این قانون توسط اشخاص حقوقی، مجازات های پیش بینی شده بر حسب مورد درباره آن دسته از اشخاص حقیقی اعمال می شود که از طرف اشخاص حقوقی یادشده، مسئولیت تصمیم گیری را بر عهده داشته اند.
- مسئولیت تصمیم گیری اشخاص حقیقی ملاک اعمال مجازات های اشخاص حقوقی

جرایم (۱۳)

- "سازمان" مکلف است مستندات و مدارک مربوط به جرائم موضوع این قانون را گردآوری کرده و به **مراجع قضایی** ذیصلاح اعلام نموده
- و حسب مورد **موضوع** را **به عنوان شاکی** پیگیری نماید.
- چنانچه در اثر جرائم مذکور ضرر و زیانی متوجه سایر اشخاص شده باشد، زیان دیده می‌تواند برای جبران آن به مراجع قانونی مراجعه نموده و وفق مقررات، **دادخواست ضرر و زیان تسلیم نماید.**

105

دوره آمادگی آزمون اصول بازار سرمایه

قانون توسعه ابزارها و نهادهای مالی جدید در راستای تسهیل اجرای سیاستهای کلی اصل ۴۴ قانون اساسی
(مصوب ۲۵/۰۹/۸۸ مجلس شورای اسلامی)

106

تعاریف (۱)

• گواهی سرمایه‌گذاری:

- اوراق بهادار متحدالشکلی است که توسط صندوق سرمایه‌گذاری منتشر و در ازای سرمایه‌گذاری اشخاص در صندوق با درج مشخصات صندوق و سرمایه‌گذار و مبلغ سرمایه‌گذاری به آنها ارائه می‌شود.

• سهام شناور آزاد:

- بخشی از سهام شرکت است که دارندگان آن همواره آماده عرضه و فروش آن سهام می‌باشند، و قصد ندارند با حفظ آن قسمت از سهام، در مدیریت شرکت مشارکت نمایند.

107

تعاریف (۲)

• نهاد واسط:

- یکی از نهادهای مالی موضوع قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران است که می‌تواند با انجام معاملات موضوع عقود اسلامی نسبت به تأمین مالی از طریق انتشار اوراق بهادار اقدام نماید.

• صندوق سرمایه‌گذاری:

- نهادی مالی است که منابع مالی حاصل از انتشار گواهی سرمایه‌گذاری را در موضوع فعالیت مصوب خود سرمایه‌گذاری می‌کند.

108

صندوقهای سرمایه گذاری (۱)

- صندوقهای سرمایه گذاری و مشترک صرفاً با مجوز سازمان بورس باید در سازمان ثبت اسناد و املاک، ثبت گردند.
- ماده ۲:
- سازمان ثبت اسناد و املاک کشور موظف است صرفاً با مجوز سازمان، صندوقهای بازنشستگی و سرمایه گذاری ماده (۱) قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران و صندوقهای سرمایه گذاری مشترک موضوع بند (۱) ماده (۱۴) قانون "ساماندهی و حمایت از تولید و عرضه مسکن" و سایر صندوقهایی را که به موجب مقررات قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران **نهاد مالی** محسوب می‌شوند، ثبت نماید.
- این صندوقها از تاریخ ثبت دارای شخصیت حقوقی می‌باشند.

109

صندوقهای سرمایه گذاری (۲)

- پس از سرمایه‌گذاری در صندوقهای سرمایه گذاری، بازنشستگی و مشترک مسکن و ساختمان گواهی سرمایه‌گذاری با نام صادر می‌شود.
- مسئولیت سرمایه‌گذاران در این صندوقها محدود به میزان مبلغ سرمایه‌گذاری آنها است.

ضوابط صندوقهای سرمایه گذاری (۱)

• **الف** - مدت فعالیت این صندوقها باید متناسب با نوع فعالیت صندوق در اساسنامه قید شود.

• **ب** - حداقل سرمایه لازم برای تشکیل صندوقهای سرمایه گذاری پنج میلیارد (۵۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰) ریال می باشد.

شورای عالی بورس می تواند حداقل سرمایه لازم برای تشکیل صندوقهای سرمایه گذاری را با در نظر گرفتن تغییرات نرخ تورم افزایش دهد.

111

ضوابط صندوقهای سرمایه گذاری (۲)

• **ج** - متغیر یا ثابت بودن سرمایه و همچنین قابلیت و نحوه نقل و انتقال گواهی سرمایه گذاری صندوقها از طریق صدور و ابطال و یا خرید و فروش باید در اساسنامه صندوق قید شود.

• **د** - صندوق به موجب ترتیباتی که در اساسنامه پیش بینی می شود باید

• حداقل یک رکن **اداره کننده** و

• یک رکن **ناظر به عنوان بازرس / حسابرس** داشته باشد.

ضوابط صندوقهای سرمایه گذاری (۳)

- ه - وظایف، اختیارات و مسئولیتهای ارکان مذکور و سایر ارکان از قبیل **ضامن** بر عهده اشخاص حقوقی واجد شرایطی خواهد بود که باید در صندوق قبول سمت نمایند.
- حدود مسؤولیت و اختیارات هر یک از ارکان نظیر اداره کننده، ناظر، مدیر، متولی، ضامن، کارگزار، حسابرس و ... در **اساسنامه** تعیین می شود.
- رکن اداره کننده را می توان از بین اشخاص **حقیقی** واجد شرایط تعیین کرد.
- ارکان صندوقها باید هر یک **قبول سمت** کنند.

113

ضوابط صندوقهای سرمایه گذاری (۴)

- و - نحوه تصفیه صندوق در پایان مدت فعالیت و یا انحلال آن به موجب شرایط مندرج در **اساسنامه** می باشد.
- مدیر صندوق **مدیر تصفیه** نیز می باشد مگر اینکه شرایط لازم برای اداره صندوق را از دست بدهد.
- اداره صندوقهای سرمایه گذاری طبق اساسنامه آنها می باشد.

114

ضوابط صندوقهای سرمایه گذاری (۵)

- صندوق سرمایه‌گذاری مجاز به هیچگونه فعالیت اقتصادی دیگری خارج از مجوزهای صادره از سوی سازمان نمی‌باشد.

115

اختلافات در صندوقهای سرمایه گذاری

- هرگونه اختلاف ناشی از سرمایه‌گذاری در صندوقهای سرمایه‌گذاری، بازنشستگی و زمین و ساختمان و فعالیت آنها و نیز اختلاف بین ارکان صندوق در هیئت دאوری موضوع قانون "بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران" رسیدگی می‌شود.

116

قانون مالیاتهای مستقیم (۱)

با تأیید سازمان			بخشودگی
۲۰٪ بخشودگی	۵٪ بخشودگی	۱۰٪ بخشودگی	
شرکتهایی که سهام آنها برای معامله در بورسهای داخلی یا خارجی پذیرفته شده با حداقل بیست درصد (۲۰٪) سهام شناور آزاد	شرکتهایی که سهام آنها برای معامله در بازار خارج از بورس داخلی یا خارجی پذیرفته	کالاهای پذیرفته شده در بورس کالا شرکتهایی که سهام آنها برای معامله در بورسهای داخلی یا خارجی پذیرفته شده	مالیات بردرآمد

117

قانون مالیاتهای مستقیم (۲)

از هر نقل و انتقال سهام و حق تقدم سهام شرکتها اعم از ایرانی و خارجی در بورسها یا بازارهای خارج از بورس دارای مجوز، **مالیات مقطوعی** به میزان **نیم درصد (۵٪) ارزش فروش سهام و حق تقدم سهام** وصول خواهد شد.

و از این بابت وجه دیگری به عنوان مالیات بردرآمد و نقل و انتقال سهام و حق تقدم سهام و مالیات بر ارزش افزوده خرید و فروش مطالبه نخواهد شد.

118

قانون مالیاتهای مستقیم (۳)

- کارگزاران بورس‌ها و بازارهای خارج از بورس مکلفند مالیات یاد شده را به هنگام هر انتقال از انتقال دهنده وصول و به حساب تعیین شده از طرف سازمان امور مالیاتی کشور واریز نمایند و ظرف ده روز از تاریخ انتقال رسید آن را به همراه فهرستی حاوی تعداد و مبلغ فروش سهام و حق تقدم مورد انتقال به اداره امور مالیاتی محل ارسال کنند.

119

قانون مالیاتهای مستقیم (۴)

- تمامی درآمدهای صندوق سرمایه‌گذاری در چهارچوب این قانون و تمامی درآمدهای حاصل از سرمایه‌گذاری در اوراق بهادار موضوع بند (۲۴) ماده یک (۱) قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۸۴ و درآمدهای حاصل از نقل و انتقال این اوراق یا درآمدهای حاصل از صدور و ابطال آنها از پرداخت مالیات بر درآمد و مالیات بر ارزش افزوده موضوع قانون مالیات بر ارزش افزوده مصوب ۱۳۸۷/۰۳/۰۲ معاف می‌باشد و از بابت نقل و انتقال آنها و صدور و ابطال اوراق بهادار یاد شده مالیاتی مطالبه نخواهد شد.

قانون مالیاتهای مستقیم (۵)

● سود و کارمزد پرداختی یا تخصیصی اوراق بهادار موضوع تبصره (۱) این ماده به استثناء سود سهام و سهم‌الشرکه شرکت‌ها و سود گواهی‌های سرمایه‌گذاری صندوق‌ها، مشروط به ثبت اوراق بهادار یاد شده نزد سازمان جزء هزینه‌های قابل قبول برای تشخیص درآمد مشمول مالیات ناشر این اوراق بهادار محسوب می‌شود.

121

قانون مالیاتهای مستقیم (۶)

● در صورتی که هر شخص حقیقی یا حقوقی مقیم ایران که سهامدار شرکت پذیرفته شده در بورس یا بازار خارج از بورس، سهام یا حق تقدم خود را در بورس‌ها یا بازارهای خارج از بورس خارجی بفروشد، از این بابت هیچگونه مالیاتی در ایران دریافت نخواهد شد.

122

قانون مالیاتهای بر ارزش افزوده (۷)

- **ماده ۹.** بند (۱۱) ماده (۱۲) قانون مالیات بر ارزش افزوده به شرح زیر اصلاح می‌گردد.
- موارد زیر معاف از مالیات هستند:
- **۱۱.** خدمات بانکی و اعتباری بانکها، مؤسسات و تعاونی‌های اعتباری و صندوق‌های قرض‌الحسنه مجاز و خدمات معاملات و تسویه اوراق بهادار و کالا در بورس‌ها و بازارهای خارج از بورس.

123

نهاد واسط (۱)

- **نهاد واسط** از پرداخت هرگونه مالیات و عوارض نقل و انتقال و مالیات بردرآمد آن دسته از دارایی‌هایی که **تأمین مالی آن از طریق انتشار اوراق بهادار به عموم صورت می‌گیرد معاف** است.
- وجوه حاصل از اقدامات تأمین مالی که از طریق انتشار اوراق بهادار توسط این گونه نهادها صورت می‌گیرد، باید در **حساب خاصی** متمرکز شود و هرگونه برداشت از این حساب باید **تحت نظارت و با تأیید سازمان** انجام گیرد.

124

نهاد واسط (۲)

- درآمد حاصل از فروش دارایی به نهاد واسط برای تأمین مالی از طریق عرضه عمومی اوراق بهادار معاف از مالیات است و به نقل و انتقال آن هیچ‌گونه مالیات و عوارضی تعلق نمی‌گیرد. هزینه استهلاک ناشی از افزایش ارزش دارایی در خرید مجدد همان دارایی توسط فروشنده به هر نحوی که باشد جزء هزینه‌های قابل قبول مالیاتی نخواهد بود.

125

مدیران نهادهای مالی (۱)

- مدیران نهادهای مالی، ناشران اوراق بهادار و تشکلهای خودانتظام شامل اعضای هیئت مدیره و مدیرعامل باید **فاقد محکومیت قطعی کیفری مؤثر** بوده و از **صلاحیت حرفه‌ای** لازم برخوردار باشند. در صورت فقدان یا سلب صلاحیت حرفه‌ای نامبردگان، مرجع انتخاب‌کننده موظف است از انتخاب آنان به سمت‌های یاد شده خودداری نموده و یا مدیران انتخاب شده را از آن سمت برکنار نماید.
- شرایط و معیارهای صلاحیت حرفه‌ای مدیران مذکور صرفاً از حیث تحصیلات و سوابق تجربی مرتبط و همچنین نحوه سلب صلاحیت آنها توسط سازمان، به موجب آئین‌نامه‌ای خواهد بود که به پیشنهاد شورای عالی بورس و اوراق بهادار به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.

126

مدیران نهادهای مالی (۲)

- ناشران اوراق بهادار، نهادهای مالی و تشکلهای خودانتظام و نیز اشخاصی که به عنوان مدیران آنها انتخاب می‌شوند، در **صورت نقض قوانین و مقررات** مربوط به فعالیت هر یک از آنها متخلف محسوب شده و سازمان علاوه بر اقدامات انضباطی مندرج در **مواد (۷) و (۳۵) قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران** نسبت به اخذ جریمه نقدی از متخلفین از ده میلیون (۱۰٫۰۰۰٫۰۰۰) ریال تا یک میلیارد (۱٫۰۰۰٫۰۰۰٫۰۰۰) ریال اقدام و به حساب خزانه واریز نماید. آئین‌نامه مربوط به تعیین میزان جرائم نقدی متناسب با عمل ارتكابی به پیشنهاد مشترک وزارتخانه‌های امور اقتصادی و دارائی و دادگستری تهیه و به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.

127

مدیران نهادهای مالی (۳)

- **تبصره ۱)** مبالغ جزای نقدی هر سه سال یک بار متناسب با رشد شاخص بهای کالاها و خدمات مصرفی که توسط بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران به طور رسمی اعلام می‌شود با پیشنهاد شورای عالی بورس و اوراق بهادار و تصویب هیئت وزیران تعدیل می‌شود.
- **تبصره ۲)** آراء صادره درخصوص جریمه‌ها لازم‌الاجرا بوده و از طریق دوائر اجرای ثبت و اجرای احکام دادگاهها قابل وصول است.

128

مدیران نهادهای مالی (سایر)

- **تبصره ۳** قوه قضائیه می‌تواند گزارش سازمان در خصوص وقوع جرائمی که آن سازمان به عنوان شاکی و در اجرای ماده (۵۲) قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران نسبت به طرح شکایت در مراجع ذیصلاح قضائی اقدام می‌نماید را در حکم گزارش ضابطان دادگستری تلقی نماید. کارکنان سازمان در اجرای دستورات قضائی مربوط به جرائم مذکور کلیه اختیارات و مسئولیتهایی را که برای ضابطان دادگستری در قانون آئین دادرسی کیفری تصریح یا بیان شده است دارا می‌باشند. کارکنان مرتبط با معرفی رئیس سازمان و حکم دادستان تعیین می‌شوند.

129

اوراق بهادار (۱)

- در صورتی که **اوراق بهادار** پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار یا بازار خارج از بورس و یا اوراق بهادار مبتنی بر کالا که در بورس کالا پذیرفته می‌شود **متضمن سود مصوب، سررسید شده یا تضمین شده** باشد، باید به موقع و در چهارچوب مقررات توزیع و پرداخت شود. در صورت **خودداری ناشران** و شکایت صاحبان اوراق بهادار یا سازمان، موضوع در **هیئت داور** قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران طرح و آراء صادره در این خصوص از طریق اجرای احکام دادگاهها قابل اجرا است.

درخواست اطلاعات (۱)

- در صورت درخواست سازمان، کلیه اشخاص تحت نظارت از قبیل ناشران، نهادهای مالی و تشکلهای خودانتظام موظفند اسناد، مدارک، اطلاعات و گزارشهای مورد نیاز برای انجام وظایف و مسؤلیتهای قانونی سازمان را ارائه کنند. سازمان می تواند نسبت به ارائه اطلاعات، اسناد، مدارک و گزارشهای مذکور به مراجع و نهادهای ذیصلاح داخلی و یا بین المللی با موافقت دادستان کل در چهارچوب صلاحیتهای قانونی آنها اقدام نماید. مدیران اشخاص حقوقی تحت نظارت در صورت خودداری از انجام موارد فوق به مجازات مندرج در صدر ماده (۴۹) قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران محکوم می شوند.

131

درخواست اطلاعات (۲)

- در صورتی که ارائه دهنده اطلاعات، اسناد، مدارک و گزارش اعلام نماید که موارد ارائه شده جزء اسرار تجاری وی محسوب و غیرقابل انتشار می باشد، موضوع در هیئت مدیره سازمان مطرح و تصمیم گیری می شود. تصمیم هیئت مدیره سازمان در خصوص موضوع لازم الاتباع و مبنای اقدام خواهد بود.

درخواست اطلاعات (۳)

- اسرار تجاری محرمانه تلقی شده و در صورت افشای آن، سازمان مسئول جبران ضرر و زیان وارده به ارائه دهنده اسناد، مدارک و اطلاعات می باشد مشروط بر اینکه افشای اسرار تجاری توسط سازمان و در غیر موارد قانونی صورت گرفته باشد.

سایر (۱)

- دولت، شرکتهای دولتی و شهرداریها از شمول تکالیف مربوط به ناشران اوراق بهادار موضوع مواد (۱۳)، (۱۴)، (۱۵) و (۱۶) این قانون مستثنی هستند.

سایر (۲)

- **ماده ۱۰.** معاملات کالا و اوراق بهادار در بورسهای کالایی و کلیه فعالیتهای اشخاص در آنها مشمول احکام مندرج در فصل ششم قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران بوده و مرتکبان جرائم مندرج در ذیل فصل مذکور با رعایت ماده (۵۲) همان قانون تحت پیگرد قرار خواهند گرفت. ماده ۴۶ از سه ماه تا یک سال یا به جزای نقدی معادل دو تا پنج برابر سود به دست آمده یا زیان متحمل نشده یا هر دو مجازات ماده ۵۲ "سازمان" مکلف است مستندات و مدارک مربوط به جرائم موضوع این قانون را گردآوری کرده و به مراجع قضایی ذیصلاح اعلام نموده و حسب مورد موضوع را به عنوان شاکی پیگیری نماید. چنانچه در اثر جرائم مذکور ضرر و زیانی متوجه سایر اشخاص شده باشد، زیان دیده می تواند برای جبران آن به مراجع قانونی مراجعه نموده و وفق مقررات، دادخواست ضرر و زیان تسلیم نماید.

135

سایر (۳)

- **ماده ۱۷.** خرید و فروش کالاهای پذیرفته شده در بورسهای کالایی که با رعایت مقررات حاکم بر آن بورسها مورد دادوستد قرار می گیرند توسط وزارتخانه ها، سازمانها، نهادها و دستگاههای دولتی و عمومی و دستگاههای اجرایی نیاز به برگزاری مناقصه یا مزایده و تشریفات مربوط به آنها ندارد.
- **ماده ۱۸.** دولت مکلف است کالای پذیرفته شده در بورس را از نظام قیمت گذاری خارج نماید.
- **تبصره)** دارو از شمول این ماده مستثنی است.

136

سایر (۴)

- ماده ۱۸. دولت مکلف است کالای پذیرفته شده در بورس را از نظام قیمت‌گذاری خارج نماید.
- تبصره) دارو از شمول این ماده مستثنی است.

آیین نامه اجرایی قانون بازار اوراق بهادار (مصوب ۳/۴/۸۶ هیأت وزیران)

نهادهای و تشکلهای تحت نظارت:

- کلیه نهادهای و تشکلهایی که براساس قانون، مجوز تأسیس یا فعالیت خود را از شورا یا سازمان دریافت نموده باشند
- از قبیل بورسها، بازارهای خارج از بورس، کانونها، بازارهای مشتقه، بورسهای کالایی، شرکتهای سپرده‌گذاری مرکزی اوراق بهادار و تسویه وجوه و نهادهای مالی.

139

- پس از پذیرش اوراق بهادار براساس ماده (۳۰) قانون،
- معاملات آن در هر بورس براساس مقرراتی خواهد بود که به تصویب شورا می‌رسد.

- بورس‌ها، کانون‌ها، بازارهای خارج از بورس و شرکت‌های سپرده‌گذاری مرکزی اوراق بهادار و تسویه وجوه، **تشکل خودانتظام** محسوب می‌شوند.
- مصادیق سایر تشکل‌های خودانتظام توسط **شورا** تعیین می‌شوند.

- شرکت‌های سپرده‌گذاری مرکزی اوراق بهادار و تسویه وجوه، شرکت‌های (هلدینگ) و سبدگردان‌ها از مصادیق **نهاد مالی** محسوب می‌شوند.
- سایر مصادیق نهادهای مالی با رعایت بند (۲۱) ماده (۱) قانون توسط **شورا** تعیین می‌شوند.

- نهادها و تشکلهای تحت نظارت مشمول مقررات «قانون»، این آیین نامه و همچنین مقرراتی که در چارچوب اختیارات قانونی توسط ارکان ذیصلاح بازار اوراق بهادار وضع می گردد، هستند.

- **شورا** مرجع تعیین و تصویب انواع «اوراق بهادار قابل معامله» موضوع بند (۲۴) ماده (۱) قانون است.
- سازمان از انتشار و یا معامله انواع اوراقی که هنوز در زمره اوراق مذکور قرار نگرفته اند جلوگیری می کند. مقررات لازم در این خصوص به پیشنهاد هیئت مدیره سازمان به تصویب شورا خواهد رسید.

- چگونگی تشکیل، رسمیت یافتن و اداره جلسات شورا، تصمیم‌گیری و ابلاغ مصوبات آن طبق دستورالعملی خواهد بود که به تصویب شورا می‌رسد.

145

- سازمان باید **نشان، مهر و یک نشریه ویژه** داشته باشد. انتشار این نشریه با رعایت مقررات قانونی مربوطه یکسال پس از شروع فعالیت سازمان با درج موارد زیر الزامی است:

۱. مقررات و ضوابط مربوط به بازار اوراق بهادار

۲. مجوزهای صادر، لغو یا تعلیق شده

۳. مشخصات اوراق بهادار ثبت شده نزد سازمان.

۴. آراء یا اجرائیه‌های صادره سازمان، هیئت داورى و یا احکام قطعی دادگاهها و سایر مراجع قانونی در خصوص بازار اوراق بهادار

۵. هرگونه تغییر در اساسنامه، نشانی مرکز اصلی، نام و محل شعب و دفاتر سازمان.

۶. سایر امور

۷. **تبصره**) سازمان مکلف است، ظرف دو سال از شروع فعالیت، اقدام به راه‌اندازی یک پایگاه الکترونیکی نماید که حداقل حاوی موارد مذکور در

- ناشران و نهادها و تشکلهای تحت نظارت سازمان موظفند ضوابطی را که سازمان با رعایت مقررات مربوط در خصوص **نشر اطلاعات و تبلیغات** اوراق بهادار وضع می نماید رعایت کنند.
- به منظور حفظ استقلال و اطمینان از کیفیت کار ارزشیابان، تحلیل گران مالی و حسابرسان معتمد سازمان که خدمات حرفه ای در بازار اوراق بهادار ارائه می دهند سازمان ضوابط و مقررات لازم را تهیه و جهت تصویب به شورا ارائه می نماید.

147

- **راهکارها، ضوابط و مقررات مربوط به عملیات بانکی** که معاملات اوراق بهادار و تسویه وجوه ناشی از معاملات را تسهیل می نماید به **پیشنهاد سازمان** به **تصویب شورا** می رسد.
- مصوبات شورا به بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران اعلام و بانک مرکزی در چهارچوب امتیازات و مقررات قانونی بانکی ترتیبات اجرای مصوبات شورا را فراهم می نماید.

148

• وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات موظف است زیرساخت‌های فنی و مخابراتی مورد نیاز جهت توسعه بازار اوراق بهادار را فراهم نماید.

• به منظور ایجاد هماهنگی لازم در بازار اوراق بهادار و همکاری با سایر نهادهای سیاست‌گذاری و نظارتی موضوع بند (۱۲) ماده (۷) قانون، **کلیه کمیسیون‌ها، کمیته‌ها و شوراهایی** که به موجب قوانین و مقررات خاص تشکیل شده یا می‌شوند **از قبیل کمیسیون اقتصادی دولت، شورای اقتصاد** و امثال آن، موظفند در مواردی که تصمیم‌گیری در خصوص اوراق بهادار کشور و یا هرگونه سرمایه‌گذاری یا ایجاد تغییر و تحول در بازار اوراق بهادار در دستور کار آنها باشد، از **رئیس سازمان جهت حضور در جلسات تصمیم‌گیری بدون حق رأی دعوت نمایند.**

● مقررات مربوط به سرمایه‌گذاری اشخاص خارجی در بورس و نحوه نظارت بر آن موضوع بند (۱۴) ماده (۷) قانون با رعایت قوانین و مقررات مربوط به پیشنهاد سازمان به تصویب شورا می‌رسد.

- طبقه‌بندی اطلاعات محرمانه و تعیین دسترسی اشخاص به آن به موجب مقرراتی است که به پیشنهاد **سازمان** به تصویب **شورا** می‌رسد.
- دستورالعمل پذیرش اوراق بهادار و کالاها و کلیه ضوابط و مقررات نظارتی بورس‌ها و نهادهای مالی به **تصویب سازمان** می‌رسد.
- تبصره: پذیرش اوراق بهادار و کالاهایی که قبل از لازم‌الاجرا شدن قانون منتشر شده یا در بورس‌ها پذیرفته شده‌اند، براساس دستورالعملی که به تصویب سازمان می‌رسد، مجاز خواهد بود.

- در اجرای ماده (۳۵) قانون، هیئت مدیره بورس‌ها موظفند طبق مقررات آیین‌نامه مربوط و براساس دستورالعملی که توسط سازمان ابلاغ می‌شود به تخلفات انضباطی کارگزاران، کارگزار/ معامله‌گران، بازارگردانان، ناشران و سایر اعضای بورس رسیدگی کنند.
- یک نسخه از آرای صادر شده در مورد تخلفات انضباطی یاد شده باید حداکثر ظرف **سه روز** پس از صدور به سازمان ارسال شود.

- در اجرای بندهای (۳) و (۱۱) ماده (۷) قانون به تخلفات مدیرعامل و اعضای هیئت مدیره بورس‌ها و ارکان سایر تشکلهای خودانتظام در خصوص تکالیف وظایف و اختیارات آنها در سمت‌های یاد شده مطابق دستورالعملی که به تصویب شورا می‌رسد، در هیئت مدیره سازمان رسیدگی می‌شود.

- مصادیق اقداماتی که نوعاً منجر به ایجاد ظاهری گمراه‌کننده از روند معاملات در بورس‌ها با ایجاد قیمت‌های کاذب یا اغوای اشخاص به انجام معاملات اوراق بهادار می‌شوند، به پیشنهاد سازمان به تصویب شورا می‌رسد.
- نحوهٔ ارائهٔ گزارش موضوع تبصرهٔ (۲) ماده (۴۶) قانون مطابق دستورالعملی خواهد بود که به تصویب سازمان می‌رسد.

ضوابط نظارت سازمان بورس بر فرآیند تأسیس و افزایش سرمایه شرکت‌های سهامی عام

(مصوب ۲۷/۴/۱۳۸۶ هیأت مدیره سازمان بورس)

تعاریف (۱)

• شرکت ثبت شده:

- شرکت **سهامی عام** که خود یا اوراق بهادار آن نزد سازمان به ثبت **رسیده** است.

• شرکت ثبت نشده:

- شرکت **سهامی عام** که خود یا اوراق بهادار آن نزد سازمان به ثبت **نرسیده** است.

157

تعاریف (۲)

• عرضه محدود:

- منظور عرضه سهام جدید به **سهامداران فعلی** ناشی از **افزایش سرمایه** شرکت‌های سهامی عام، **بدون سلب حق تقدم** می‌باشد.

• عرضه عمومی:

- عرضه اوراق بهادار منتشره به عموم جهت فروش.

• عرضه خصوصی:

- فروش مستقیم اوراق بهادار توسط "ناشر" به سرمایه‌گذاران نهادی است.

158

عرضه عمومی

- عرضه سهام شرکت‌های سهامی عام در **شرف تأسیس**
- عرضه سهام ناشی از **افزایش سرمایه** شرکت‌های سهامی عام
با **سلب حق تقدم** سهامداران فعلی
- عرضه سهام پذیره‌نویسی نشده در **مهلت استفاده از حق تقدم**
در **افزایش سرمایه** شرکت‌های سهامی عام.

159

افزایش سرمایه (۱)

- **افزایش سرمایه** "شرکت‌های ثبت شده"، اعم از "عرضه عمومی" یا "عرضه محدود"، منوط به **اخذ مجوز از سازمان** با رعایت مقررات مربوطه می‌باشد.

افزایش سرمایه (۲)

- “عرضه محدود” سهام “شرکت‌های ثبت شده” مستلزم کسب مجوز از سازمان می‌باشد.
- در فرآیند انجام عرضه سهام این شرکت‌ها، رعایت مفاد دستورالعمل ثبت و عرضه عمومی اوراق بهادار به استثنای مهلت زمانی پذیرهنویسی، الزامی است.
- در این عرضه‌ها، مهلت مزبور بر اساس الزامات قانون تجارت تعیین خواهد شد.

161

افزایش سرمایه (۳)

- شرکت ثبت نشده:
- “عرضه محدود” سهام “شرکت‌های ثبت نشده”، مشمول مقررات عرضه عمومی نمی‌باشد.
- ثبت سهام عرضه شده در “عرضه‌های محدود” شرکت‌های ثبت نشده، به تقاضای ناشر و با رعایت مقررات مربوطه بلامانع می‌باشد.
- “عرضه عمومی” سهام “شرکت‌های ثبت نشده”، مستلزم کسب مجوز از سازمان و تابع مقررات از جمله قانون و دستورالعمل ثبت و عرضه عمومی اوراق بهادار می‌باشد.

افزایش سرمایه (۴)

- **“عرضه عمومی”** و **محدود** سهام کلیه شرکت‌های سهامی عام، در صورتی که بعد از انجام عرضه جمع حقوق صاحبان سهام آنها **کمتر از ۱۰ میلیارد ریال** باشد، معاف از ثبت خواهد بود.

163

خلاصه

بعد از انجام عرضه جمع حقوق صاحبان سهام آنها کمتر از ۱۰ میلیارد ریال باشد		بعد از انجام عرضه جمع حقوق صاحبان سهام آنها بیشتر از ۱۰ میلیارد ریال باشد		نوع شرکت
عرضه عمومی	عرضه محدود	عرضه عمومی	عرضه محدود	
معاف از ثبت خواهد بود		اجباری	اجباری	ثبت شده نزد سازمان
		اجباری	اختیاری	ثبت نشده نزد سازمان

دستورالعمل اجرایی افشای اطلاعات شرکت‌های ثبت‌شده نزد سازمان

(مصوب ۳/۵/۱۳۸۶ هیأت مدیره سازمان بورس)

165

تعاریف (۱)

- **ناشر بورسی:** ناشری که اوراق بهادار آن در بورس پذیرفته شده باشد.
- **ناشر غیر بورسی:** ناشری که اوراق بهادار آن نزد سازمان ثبت شده ولی در بورس یا بازار خارج از بورس پذیرفته نشده است.
- **ناشر بازار خارج از بورس:** ناشری که اوراق بهادار آن نزد سازمان ثبت شده و در بازار خارج از بورس پذیرفته شده باشد.

تعاریف (۲)

- **افشاء:** ارسال اطلاعات به سازمان و انتشار عمومی و به موقع اطلاعات مطابق ضوابط این دستورالعمل می باشد.
- **افشای فوری:** افشای اطلاعات به محض آگاهی ناشر، با رعایت شرایط این دستورالعمل است.
- **اطلاعات مهم:** اطلاعاتی درباره رویدادها و تصمیمات مربوط به ناشر که بر قیمت اوراق بهادار ناشر و تصمیم سرمایه گذاران تأثیر بااهمیت داشته باشد.
- **شایعه:** اخباری حاکی از وجود اطلاعات مهمی است که بطور غیررسمی منتشر شده و توسط ناشر تأیید یا تکذیب نشده است و احتمال می رود بر قیمت اوراق بهادار ناشر تأثیر بااهمیت داشته باشد.

167

تعاریف (۳)

- **مقررات:** منظور قانون تجارت، قانون مالیات ها، قانون بازار اوراق بهادار، استانداردهای حسابداری و حسابرسی ملی، مصوبات هیئت وزیران، شورا، سازمان و سایر قوانین و ضوابط موضوعه در خصوص بازار اوراق بهادار و ناشر می باشد.
- **کنترل:** توانایی راهبری سیاست های مالی و عملیاتی یک واحد تجاری به منظور کسب منافع از فعالیت های آن.
- **فعالیت نامتعارف بازار:** به هرگونه نوسان نامتعارف در قیمت یا حجم دادوستد اوراق بهادار ناشر اطلاق می شود.

168

کلیات افشای اطلاعات (۱)

- ناشر موظف است اطلاعات موضوع این دستورالعمل را در مهلت مقرر، مطابق فرم‌های مورد نظر سازمان، بصورت الکترونیکی و یا کاغذی در سربرگ رسمی خود که به تأیید دارندگان امضای مجاز رسیده باشد، به سازمان ارسال و همزمان به طرقی که سازمان تعیین می‌کند جهت اطلاع عموم منتشر نماید.

169

کلیات افشای اطلاعات (۲)

- سیستم‌های مالی و کنترل داخلی ناشر و همچنین مفاد و نحوه تنظیم گزارش‌های موضوع این دستورالعمل، باید مطابق مقررات باشد.
- موارد، ضرورت‌ها و روش‌های افشاء که در این دستورالعمل تأکید شده است، حداقل الزامات در زمینه افشاء اطلاعات می‌باشد. تعیین و تشخیص سایر اطلاعاتی که مهم است و باید افشای فوری شود، بر عهده ناشر است.

کلیات افشای اطلاعات (۳)

- اطلاعات افشاشده از سوی ناشر باید قابل اتکا، به موقع و به دور از جانبداری باشد. اطلاعات دارای تأثیر منفی باید به همان سرعت و دقتی که اطلاعات دارای تأثیر مثبت منتشر می‌شود، افشا شود. اطلاعات مهم باید صریح، دقیق و تا حد امکان بصورت کمی ارائه شود.

171

کلیات افشای اطلاعات (۴)

- ارائه اطلاعات به تحلیل‌گران، روزنامه‌نگاران، سهامداران و سایرین نباید به صورت فردی و یا انتخابی باشد، مگر اینکه اطلاعات مزبور قبلاً با رعایت مفاد این دستورالعمل افشاء شده باشد.

گزارش‌ها و صورت‌های مالی سالانه و میان‌دوره‌ای (۱)

• ناشر بورسی مکلف:

- ۱- صورت‌های مالی سالانه حسابرسی شده شرکت اصلی و تلفیقی گروه، حداقل ۱۰ روز قبل از برگزاری مجمع عمومی عادی و حداکثر ۴ ماه پس از پایان سال مالی.
- ۲- گزارش هیئت‌مدیره به مجامع و اظهارنظر حسابرس در مورد آن، حداقل ۱۰ روز قبل از برگزاری مجمع عمومی.

173

گزارش‌ها و صورت‌های مالی سالانه و میان‌دوره‌ای (۲)

• ناشر بورسی مکلف:

- ۳- اطلاعات و صورت‌های مالی میان‌دوره‌ای ۳، ۶ و ۹ ماهه حسابرسی نشده، حداکثر ۳۰ روز پس از پایان مقاطع سه ماهه.
- ۴- صورت‌های مالی میان‌دوره‌ای ۶ ماهه حسابرسی شده حداکثر ۶۰ روز بعد از پایان دوره ۶ ماهه و در مورد شرکت‌هایی که ملزم به تهیه صورت‌های مالی تلفیقی هستند، حداکثر ۷۵ روز پس از پایان دوره ۶ ماهه.

174

گزارش‌ها و صورت‌های مالی سالانه و میان‌دوره‌ای (۳)

• ناشر بورسی مکلف:

- ۵- صورت‌های مالی سالانه حسابرسی نشده حداکثر ۶۰ روز پس از پایان سال مالی و در مورد شرکت‌هایی که ملزم به تهیه صورت‌های مالی تلفیقی هستند حداکثر ۹۰ روز پس از پایان سال مالی.
- ۶- برنامه‌های آتی مدیریت و پیش‌بینی عملکرد سالانه شرکت اصلی و تلفیقی گروه حداقل ۳۰ روز قبل از شروع سال مالی جدید و اظهارنظر حسابرس نسبت به آن حداکثر ۲۰ روز پس از ارائه توسط ناشر.

175

گزارش‌ها و صورت‌های مالی سالانه و میان‌دوره‌ای (۴)

• ناشر بورسی مکلف:

- ۷- پیش‌بینی عملکرد سالانه شرکت اصلی و تلفیقی گروه، بر اساس عملکرد واقعی ۳، ۶ و ۹ ماهه حداکثر ۳۰ روز پس از پایان مقاطع سه ماهه و اظهارنظر حسابرس نسبت به پیش‌بینی براساس عملکرد واقعی ۶ ماهه حداکثر ۲۰ روز پس از ارائه آن توسط ناشر.
- ۸- پیش‌بینی عملکرد حسابرسی شده در سایر مواردی که منجر به تغییر با اهمیت در پیش‌بینی عملکرد می‌گردد، حداکثر ۲۰ روز پس از ارائه اطلاعات حسابرسی نشده توسط ناشر.
- ۹- اطلاعات پرتفوی سرمایه‌گذاری‌های شرکت‌های سرمایه‌گذاری و هلدینگ در پایان هر ماه حداکثر ۱۰ روز پس از پایان ماه.

گزارش‌ها و صورت‌های مالی سالانه و میان‌دوره‌ای (۵)

• شرکت‌های تحت کنترل ناشر بورسی مکلف:

- صورت‌های مالی سالانه حسابرسی شده شرکت‌های تحت کنترل، حداقل ۱۰ روز قبل از برگزاری مجمع عمومی عادی سالانه شرکت اصلی.
- صورت‌های مالی میان‌دوره‌ای ۶ ماهه حسابرسی شده شرکت‌های تحت کنترل، مطابق مهلت‌های مقرر در بند ۴ این ماده. در مورد شرکت‌های تحت کنترلی که ثبت‌شده نزد سازمان نیستند، به درخواست ناشر و در صورت تأیید سازمان، ارائه صورت‌های مالی حسابرسی نشده کفایت می‌کند.
- اطلاعات پرتفوی سرمایه‌گذاری‌های شرکت‌های تحت کنترلی که فعالیت اصلی آنها سرمایه‌گذاری در اوراق بهادار می‌باشد، در مقاطع ۳، ۶، ۹ و ۱۲ ماهه، حداکثر ۳۰ روز پس از پایان دوره سه ماهه.

177

گزارش‌ها و صورت‌های مالی سالانه و میان‌دوره‌ای (۶)

• ناشران غیربورسی:

- فقط **موظف** به تهیه و افشای اطلاعات مورد نظر در بندهای ۱، ۲، ۳ و ۴ این ماده می‌باشند و افشای اطلاعات مندرج در سایر بندهای این ماده توسط آنها **اختیاری** است.

178

گزارش‌ها و صورت‌های مالی سالانه و میان‌دوره‌ای (۷)

• ناشران بازار خارج از بورس:

- (OTC) فقط **موظف** به افشای اطلاعات مندرج در بندهای ۱، ۲، ۳، ۴، ۶، ۸، ۹ و ۱۰ این ماده می‌باشند و افشای اطلاعات مندرج در سایر بندهای این ماده توسط آنها **اختیاری** است.

179

گزارش‌ها و صورت‌های مالی سالانه و میان‌دوره‌ای (۸)

- شرکت‌های واسطه‌گری مالی که عمدتاً به خرید و فروش اوراق بهادار می‌پردازند (با کد صنعت 65-99 مطابق استاندارد ISIC) از افشای اطلاعات مورد نظر در بند ۷ این ماده مستثنی می‌باشند.

- گروه سرمایه‌گذاری مالی (کد صنعت ۹۹-۶۵)

گزارش‌ها و صورت‌های مالی سالانه و میان‌دوره‌ای (۹)

- زمان ارسال اطلاعات مندرج در بند ۹ این ماده، در خصوص ناشران بازار خارج از بورس در پایان هر دوره سه‌ماهه می‌باشد.
- اطلاعات پرتفوی سرمایه‌گذاری‌های شرکت‌های سرمایه‌گذاری و هلدینگ در پایان هر دوره سه‌ماهه حداکثر ۱۰ روز پس از پایان دوره.

181

گزارش‌ها و صورت‌های مالی سالانه و میان‌دوره‌ای (۱۰)

- در صورتیکه گزارش‌ها و صورت‌های مالی سالانه و میان‌دوره‌ای موضوع این ماده **قبل از مهلت مقرر** در این ماده تهیه شده باشند، باید **فوراً توسط ناشر افشا** گردد.
- حساب‌برسان معتمد سازمان موظفند پس از ارائه گزارش‌ها و صورت‌های مالی توسط ناشر، حداکثر ظرف مهلت‌های مقرر در این دستورالعمل نسبت به ارائه اظهارنظر و صدور گزارش اقدام نمایند.

مجامع عمومی (۱)

• ناشر موظف است:

• زمان، تاریخ، محل تشکیل و دستور جلسه مجامع عمومی را در روزنامه‌های کثیرالانتشار و سایت اینترنتی خود درج و مراتب را حداقل **۱۰ روز قبل از برگزاری مجمع افشا نماید**. دستور جلسه مجامع عمومی باید صریح و واضح باشد.

• موضوعات مهم از قبیل انتخاب اعضای هیئت مدیره، انتخاب حسابرس و بازرسی قانونی، تقسیم سود و اندوخته‌ها و تغییر موضوع فعالیت، باید مشخصاً در دستور جلسه قید شود و قابل طرح در بخش "سایر موارد" نمی‌باشد.

183

مجامع عمومی (۲)

• ناشر موظف است:

• علاوه بر افشای فوری تصمیمات مجامع عمومی خود، حداکثر ظرف مدت **یک هفته** پس از برگزاری مجامع عمومی، متنی از **صورت جلسه مورد تأیید هیئت رئیسه مجمع را افشا** نماید.

مجامع عمومی (۳)

• ناشر موظف است:

• صورتجلسه مجامع عمومی را حداکثر ظرف مدت **۱۰ روز** پس از تاریخ تشکیل مجمع به **مرجع ثبت شرکتها** ارائه و نسخه‌ای از آن را حداکثر ظرف یک هفته پس از ابلاغ ثبت، افشا نماید.

• ۱۷ روز پس از مجمع $10+7=17$

مجامع عمومی (۴)

• در صورتی که افزایش سرمایه در اختیار هیئت مدیره بوده و دستور جلسه هیئت مدیره تصویب اجرای افزایش سرمایه باشد، ناشر موظف است:

• حداقل **۱۰ روز قبل از تاریخ برگزاری جلسه هیئت مدیره**، مراتب را افشا و علاوه بر افشای فوری تصمیمات اتخاذ شده، حداکثر ظرف **۳ روز** کاری پس از برگزاری مجمع، متن صورتجلسه مورد تایید اعضای هیات مدیره را افشا نماید.

مجموع عمومی (۵)

- ناشر موظف است **جدول زمان بندی پرداخت سود نقدی** پیشنهادی توسط هیئت مدیره را **قبل از برگزاری مجمع عمومی عادی افشا نماید.**
- و در صورتی که مجمع عمومی عادی سود نقدی بیشتری را نسبت به پیشنهاد هیئت مدیره تصویب نماید، جدول زمان بندی پرداخت سود نقدی می بایست متناسب با آن اصلاح و **حداکثر ظرف ۳۰ روز** پس از تاریخ مجمع افشا گردد.

187

اطلاعات مهم (۱)

- ناشر موظف به افشای فوری اطلاعات مهم می باشد. برخی از مصادیق اطلاعات مهم به شرح زیر است:
- الف) رویدادهای مؤثر بر فعالیت، وضعیت مالی و نتایج عملکرد ناشر
- ب) تصمیمات و شرایط مؤثر بر ساختار سرمایه و تأمین منابع مالی ناشر
- ج) تغییر در ساختار مالکیت ناشر
- د) سایر اطلاعات مهم مؤثر بر قیمت اوراق بهادار ناشر و تصمیم سرمایه گذاران

اطلاعات مهم (۱)

● ناشر موظف:

● است تغییر بااهمیت در پیش‌بینی عملکرد شرکت یا برنامه‌های آتی مدیریت را به‌همراه دلایل مربوطه، بلافاصله افشا و گزارش مربوط را در فرم‌های تعیین‌شده حداکثر ظرف **۲ روز کاری** بعد به **سازمان** ارائه نماید.

189

اطلاعات مهم (۲)

● در صورت **انتشار شایعه** یا گزارشی که حاوی اطلاعات خلاف واقع و یا گمراه‌کننده و یا مستندات جعلی باشد، ناشر مکلف است:

● بلافاصله اطلاعات و توضیحات کافی در خصوص شایعه یا گزارش مزبور را به **سازمان** ارسال و برای اطلاع **عموم** افشا نماید.

اطلاعات مهم (۳)

- ناشر می‌تواند در موارد زیر، اطلاعات مهم را با الزام به عدم افشا، با **تأخیر** (پس از رفع محدودیت‌های ذیل) افشا نماید:
- افشای فوری موجب **زیان** یا **عدم‌النفع بااهمیت** برای ناشر شود.
- ناشر در حال انجام **مذاکره** بوده و هنوز بر سر اصول آن توافق حاصل نشده باشد.
- افشای فوری مزایای قابل توجهی برای **شرکت‌های رقیب** فراهم کند.
- موضوع مورد افشا پیوسته در **حال تغییر** باشد.

191

اطلاعات مهم (۴)

- **تبصره :**
- ناشر مکلف است پس از رفع محدودیت‌های فوق نسبت به افشای فوری اطلاعات اقدام نموده و دلایل استناد به هر یک از بندهای این ماده را به همراه مستندات لازم به سازمان اعلام نماید

اطلاعات مهم (۵)

- در صورتی که **تأخیر در افشای** اطلاعات موضوع ماده قبل منجر به اشاعه اطلاعات مزبور یا دادوستد متکی به اطلاعات نهانی یا فعالیت نامتعارف بازار شود، ناشر مکلف به **افشای فوری** آن اطلاعات است.

193

اطلاعات مهم (۶)

- به منظور جلوگیری از انتشار اطلاعات افشاء نشده موضوع ماده ۱۶، ناشر ملزم به رعایت موارد زیر است:
- ۱- دسترسی به اطلاعات مزبور محدود به مدیران و کارکنان ذیصلاح ناشر باشد و این اطلاعات صرفاً در رابطه با وظایف و مسئولیت اشخاص در اختیار آنها قرار گیرد.

• ادامه دارد ...

194

اطلاعات مهم (۷)

• ۲- در صورتی که لازم باشد اطلاعات مزبور در اختیار کارکنان، وکلا، حسابداران، حسابرسان، مشاوران مالی ناشر یا سایر اشخاص ذیصلاح قرار گیرد، نهانی بودن این اطلاعات و ممنوعیت استفاده شخصی از آن در دادوستد متکی به اطلاعات نهانی به آنها تأکید شود.

• اشخاص مذکور در این ماده جزء مصادیق اشخاص دارنده اطلاعات نهانی موضوع تبصره (۱) ماده (۴۶) قانون بازار اوراق بهادار مصوب آذرماه ۱۳۸۴ محسوب می‌شوند.

195

اطلاعات مهم (۸)

• ماده ۱۸- کلیه ناشران موضوع این دستورالعمل موظفند سایر اطلاعات مورد درخواست سازمان را حسب مورد افشا نمایند.

• ماده ۱۹- سازمان می‌تواند مکاتبات فی‌مابین خود و ناشر را حسب مورد جهت اطلاع، به عموم اعلام نماید.

اطلاعات مهم (۹)

- در صورت عدم رعایت هر یک از مواد این دستورالعمل، موضوع مطابق با فصل ششم قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران و مقررات انضباطی مربوطه پیگیری می‌گردد.

197

دستورالعمل عضویت در کانورس کارگزاران بورس و اوراق بهادار

(مصوب ۹/۸/۱۳۸۸ هیأت مدیره سازمان بورس)

تعاریف (۱)

• کانون:

- کانون کارگزاران بورس و اوراق بهادار است که با مجوز سازمان تشکیل شده و از مصادیق کانون تعریف شده در بند ۵ ماده ۱ قانون بازار اوراق بهادار محسوب می‌شود.

199

تعاریف (۲)

• عضو:

- شخص حقوقی است که مجوز فعالیت کارگزاری، کارگزار / معامله‌گری یا بازارگردانی را از سازمان دریافت نموده و طبق این دستورالعمل به عنوان عضو، در کانون پذیرفته شده است.
- (در حال حاضر ۱۰۸ شرکت کارگزاری)

تعاریف (۳)

- **شخص وابسته به عضو:** شامل موارد زیر است:
- اعضای حقیقی هیأت مدیره، نمایندگان اشخاص حقوقی عضو هیأت مدیره، مدیرعامل، مدیران، معامله‌گران، مسئولین پذیرش سفارش مشتریان، نمایندگان سبدگردانی، بازارگردانی و تحلیل‌گری، مسئولین شعب و مسئولین مالی عضو و سایر اشخاص حقیقی مرتبط با عضو که حسب مورد توسط کانون به عنوان شخص وابسته به عضو اعلام می‌شوند.
- (پرسنل و کارمندان شرکتهای کارگزاری)

201

اعضای کانون کارگزاران (۱)

- کانون اعضا را بسته به مجوز فعالیت دریافتی از سازمان، به چهار گروه زیر طبقه‌بندی می‌کند. یک عضو می‌تواند در بیش از یک گروه طبقه‌بندی شود:
- اعضای فعال در معاملات **اوراق بهادار به استثنای اوراق مشتقه؛**
- اعضای فعال در معاملات **اوراق مشتقه؛**
- اعضای فعال در **معاملات کالاهای** گروه فلزات یا پتروشیمی و فرآورده‌های نفتی پذیرفته شده در بورس کالا؛
- اعضای فعال در معاملات **کالاهای کشاورزی؛**

202

اعضای کانون کارگزاران (۲)

- متقاضیان عضویت در کانون باید اطلاعات و مدارک زیر را در چارچوب فرم‌های مصوب کانون به کانون تسلیم نمایند:
- ۱- مجوز تأسیس و فعالیت از سازمان بورس و اوراق بهادار
- ۲- فرم تکمیل شده‌ی درخواست عضویت در کانون؛
- ۳- اسامی و مشخصات سهامداران، تعداد و درصد سهام هر یک؛
- ۴- مبلغ سرمایه‌ی ثبت شده و میزان پرداخت شده‌ی عضو؛
- ۵- اسامی اعضای هیأت مدیره و مدیر عامل عضو که به تأیید سازمان رسیده است؛

203

اعضای کانون کارگزاران (۳)

- ادامه ...
- ۶- نمودار سازمانی؛
- ۷- نشانی دفاتر و شعب؛
- ۸- اسامی پرسنل و سایر اشخاص وابسته به عضو به همراه سمت آن‌ها؛
- ۹- برنامه‌ی دو سال آتی؛
- ۱۰- مشخصات نرم‌افزارها و تجهیزات عمده؛
- ۱۱- مستندات واریز حق ورودیه؛

اعضای کانون کارگزاران (۴)

• **تبصره:** عضو باید هرگونه تغییر در اطلاعات ارائه شده طبق این ماده را حداکثر ظرف مدت ۷ روز کاری پس از تغییر، به کانون اعلام نماید.

• **ماده ۴:** پس از ارائه‌ی اطلاعات و مدارک موضوع ماده‌ی ۳ و احراز کامل بودن آنها توسط کانون، متقاضی به عنوان عضو کانون پذیرفته شده و موضوع توسط کانون به وی اعلام می‌شود.

205

اعضای کانون کارگزاران (۵)

• **ماده ۵:** عضو موظف است در صورت ایجاد ارتباط با شخص وابسته جدید یا قطع رابطه با هر شخص وابسته و همچنین هرگونه تغییر رابطه با شخص وابسته، مراتب را حداکثر ظرف مدت ۷ روز کاری به کانون اعلام نماید. اشخاص به محض ایجاد ارتباط از نوع مذکور در بند ۳ ماده‌ی ۱، با هر یک از اعضا، به عنوان شخص وابسته به عضو محسوب شده و مشمول ماده‌ی ۸ شده و موظف به رعایت مقررات موضوع ماده‌ی ۱۰ این دستورالعمل می‌باشند، ولو اینکه تحت عنوان شخص وابسته به کانون معرفی نشده باشند.

206

اعضای کانون کارگزاران (۶)

- **ماده ۶.** عضو باید هنگام درخواست عضویت مبلغی جهت پذیرش تحت عنوان حق ورودیه، به کانون بپردازد. همچنین عضو باید سالانه در مواعیدی که کانون تعیین می‌کند، مبلغی به عنوان حق عضویت سالانه بابت خود و اشخاص وابسته به خود به کانون پرداخت نماید. مبالغ دریافتی قابل استرداد نمی‌باشد.

207

اعضای کانون کارگزاران (۷)

● تبصره (۱)

- سقف حق ورودیه و حق عضویت سالانه اعضا و اشخاص وابسته به اعضا، به پیشنهاد کانون به تصویب سازمان می‌رسد. کانون موظف است میزان حق ورودیه و حق عضویت سالانه را پس از تصویب، به اعضا اعلام نماید.

● تبصره (۲)

- عدم پرداخت حق عضویت سالانه در موعد مقرر، تخلف محسوب می‌شود. کانون می‌تواند از شرکت سپرده‌گذاری مرکزی اوراق بهادار و تسویه وجوه حق عضویت سالانه پرداخت نشده را از محل سپرده اعضا نزد این شرکت یا سایر مطالبات آنها از این شرکت، مطالبه و دریافت نماید.

اعضای کانون کارگزاران (۸)

● **ماده ۷.** اعضای کانون موظفند اطلاعات و مدارک درخواستی کانون را که در راستای اجرای وظایف خود و پس از تأیید سازمان درخواست می‌کند، در اختیار کانون قرار دهند.

● تبصره (۵)

● اطلاعات و مدارک اعضا نزد کانون محرمانه تلقی می‌شود و کانون نمی‌تواند در غیر موارد مصرح در قانون و مقررات، آنها را در اختیار اشخاص دیگر به استثنای عضو مربوطه، سازمان یا مراجعی که سازمان تعیین می‌کند، قرار دهد.

209

اعضای کانون کارگزاران (۹)

● ماده ۸.

● اشخاص وابسته به اعضا موظفند در دوره‌های آموزشی که کانون به منظور ارتقای توانایی‌های علمی و عملی آنها برگزار می‌نماید، شرکت نمایند.

اعضای کانون کارگزاران (۱۰)

- **ماده ۹.** عضو باید هنگام درخواست کناره گیری موقت یا دائم از فعالیت خود، مراتب را به سازمان، کانون و بورس مربوطه اعلام و مجوز فعالیت خود را نزد کانون تودیع نماید.

- **تبصره ۱)** پذیرش درخواست کناره گیری توسط کانون، پس از موافقت سازمان براساس ضوابط مصوب سازمان صورت می گیرد.
- **تبصره ۲)** عضو در دوره ی کناره گیری موقت موظف به پرداخت حق عضویت سالانه می باشد.

211

اعضای کانون کارگزاران (۱۱)

- **ماده ۱۰ -** مقررات مصوب کانون برای تمام اعضا و اشخاص وابسته به اعضا الزام آور است. در صورت مغایرت هر یک از مصوبات کانون با قوانین، اساسنامه ی کانون و سایر مقررات، هر یک از اعضای کانون می تواند در این خصوص، شکایت خود را تقدیم سازمان نماید. سازمان پس از رسیدگی، مصوبات مغایر با قوانین، مقررات و اساسنامه ی کانون را ملغی خواهد نمود.

تخلفات اعضا و اشخاص وابسته به اعضا (۱)

- کانون در صورت تخلف هریک از اعضا از مقررات این دستورالعمل و سایر قوانین و مقررات مربوط، مراتب را به مرجع رسیدگی به تخلفات موضوع ماده‌ی ۳۵ قانون بازار اوراق بهادار گزارش می‌نماید.

213

تخلفات اعضا و اشخاص وابسته به اعضا (۲)

- در صورت احراز تخلف، مرجع رسیدگی می‌تواند عضو متخلف را به یکی از موارد زیر محکوم نماید:
 - تذکر کتبی بدون درج در پرونده‌ی عضو؛
 - اخطار کتبی و درج در پرونده‌ی عضو؛
 - محرومیت از انجام معامله در تمام یا برخی از بورس‌های اوراق بهادار، بورس‌های کالا یا بازارهای خارج از بورس به مدت معین؛
 - تعلیق عضویت در کانون؛
 - لغو عضویت در کانون.
- تبصره: در صورت تعلیق یا لغو عضویت در کانون، فعالیت عضو مزبور در بورس‌ها نیز حسب مورد تعلیق یا لغو می‌گردد.

214

تخلفات اعضا و اشخاص وابسته به اعضا (۳)

- در صورتی که شخص وابسته به عضو، از مقررات این دستورالعمل و سایر قوانین و مقررات مربوط تخلفی نماید، کانون می‌تواند موضوع را به مرجع رسیدگی موضوع ماده‌ی ۳۵ قانون بازار اوراق بهادار گزارش نماید.

215

تخلفات اعضا و اشخاص وابسته به اعضا (۴)

- در صورت احراز تخلف، مرجع رسیدگی می‌تواند شخص وابسته به عضو خاطی را به یک یا چند مورد از موارد زیر محکوم نماید:
 - تذکر کتبی بدون درج در پرونده؛
 - اخطار کتبی و درج در پرونده؛
 - محرومیت استفاده از تمام یا برخی از مزایای مدارک یا گواهینامه‌های حرفه‌ای برای مدت حداکثر دو سال
 - انتشار نام و مشخصات شخص وابسته به همراه نوع تخلف برای اطلاع عموم در نشریه ویژه‌ی سازمان پس از قطعیت رأی؛

216

تخلفات اعضا و اشخاص وابسته به اعضا (۵)

- مرجع رسیدگی باید در صورت تکرار تخلفات از یک نوع یا در طول کمتر از یک سال توسط اعضا یا اشخاص وابسته به عضو، مجازات‌ها را تشدید نماید.

217

مقررات عضویت در کانون نهادهای سرمایه‌گذاری ایران

(مصوب ۲۷/۷/۱۳۸۶ هیأت مدیره سازمان بورس)

218

کانون نهادهای سرمایه‌گذاری ایران (۱)

- متقاضیان عضویت در کانون باید تقاضای عضویت خود را به هیأت مدیره کانون ارائه دهند.
- در صورتیکه متقاضی به تشخیص هیأت مدیره کانون از اشخاص موضوع ماده ۶ اساسنامه کانون محسوب شده و شرایط مندرج در ماده ۴۲ اساسنامه کانون را دارا باشد، به عضویت کانون پذیرفته می‌شود.

219

کانون نهادهای سرمایه‌گذاری ایران (۲)

- (۱) فرم تقاضای عضویت و مدارک لازم و نحوه ارسال آنها را هیأت مدیره کانون تعیین می‌نماید.
- (۲) در مورد پذیرش عضویت اعضای اولیه کانون، وظایف هیأت مدیره کانون توسط هیأت مؤسس کانون صورت می‌پذیرد.

کانون نهادهای سرمایه‌گذاری ایران (۳)

- حق پذیرش (مبلغ ورودیه) متقاضیان عضویت و حق عضویت اعضای کانون و زمان بندی پرداخت آنها با رعایت سقف‌های مصوب سبأ، برای اعضای اولیه به تصویب هیأت مؤسس و پس از آن به تصویب هیأت مدیره کانون می‌رسد.

221

کانون نهادهای سرمایه‌گذاری ایران (۴)

- مدارک و اقدامات لازم برای انصراف از عضویت در کانون با رعایت مفاد اساسنامه توسط هیأت مدیره کانون تعیین می‌شود.

مصوبه مربوط به تعریف سرمایه گذار نهادی

(مصوب ۲۸/۶/۸۶ هیأت مدیره سازمان بورس)

223

سرمایه گذار نهادی (۱)

- سرمایه گذار نهادی موضوع بند ۲۷ ماده یک قانون بازار اوراق بهادار ج.ا.ع عبارتند از:
- **عرضه خصوصی:** فروش مستقیم اوراق بهادار توسط "ناشر" به سرمایه گذاران نهادی است.

سرمایه‌گذار نهادی (۲)

- بانک‌ها و بیمه‌ها،
- هلدینگ‌ها، شرکت‌های سرمایه‌گذاری، صندوق بازنشستگی، شرکت تأمین سرمایه و صندوق‌های سرمایه‌گذاری ثبت شده نزد سازمان بورس و اوراق بهادار،
- هر شخص حقیقی یا حقوقی که بیش از ۵ درصد یا بیش از ۵ میلیارد ریال از ارزش اسمی اوراق بهادار در دست انتشار ناشر را خریداری کند،
- سازمان‌ها و نهادهای دولتی و عمومی
- شرکت‌های دولتی،
- اعضای هیأت مدیره و مدیران ناشر یا اشخاصی که کارکرد مشابه دارند.

225

دستورالعمل کمیته سازش کانون کارگزاران بورس و اوراق بهادار

(مصوب ۱۰/۱۰/۱۳۸۷ هیأت مدیره سازمان بورس)

کمیته سازش

- به منظور **ایجاد سازش در اختلافات** ناشی از فعالیت حرفه‌ای کارگزاران، کارگزار/معامله‌گران، بازارگردانان که بین آنها با یکدیگر یا با سایر اشخاص به وجود می‌آید کمیته‌ای تحت عنوان "کمیته سازش" در کانون کارگزاران بورس و اوراق بهادار تشکیل می‌گردد.

227

اعضای کمیته سازش (۱)

- کمیته سازش متشکل از سه عضو شامل نمایندگانی از بورس ذیربط بر حسب موضوع اختلاف به انتخاب هیئت مدیره آن بورس، نمایندگانی از کانون به انتخاب کانون و نمایندگانی از سازمان به انتخاب هیئت مدیره می‌باشد.
- بورس ذیربط، کانون و سازمان علاوه بر نماینده اصلی خود، هر یک عضو علی‌البدل تعیین و معرفی می‌نمایند تا در صورت غیبت عضو اصلی مربوط در جلسات کمیته سازش شرکت نمایند. شرایط اعضای علی‌البدل همانند اعضای اصلی است.

اعضای کمیته سازش (۲)

- (۱) نماینده بورس از میان کارکنان خبره، مورد وثوق و با تجربه آن انتخاب می‌شود.
- (۲) نماینده کانون از میان یکی از اعضای ارکان کانون، مدیر عامل یا عضو هیأت مدیره یکی از شرکت‌های کارگزاری انتخاب می‌شود.
- (۳) مدت مأموریت اعضای اصلی و علی‌البدل دو سال می‌باشد و انتخاب مجدد آنها برای دوره‌های متوالی بلامانع است.
- (۴) انتخاب جایگزین هر یک از اعضای اصلی و علی‌البدل، توسط شخص منصوب‌کننده امکان‌پذیر است.

229

اعضای کمیته سازش (۳)

شرایط	انتخاب کننده	اعضا	اعضای کمیته سازش
از اعضای ارکان کانون، مدیر عامل یا عضو هیأت مدیره یکی از شرکت‌های کارگزاری	انتخاب کانون کارگزاران	نماینده کانون + نماینده علی‌البدل کانون	
از میان کارکنان خبره، مورد وثوق و با تجربه	انتخاب هیئت مدیره بورس مربوطه	نماینده بورس ذیربط + نماینده علی‌البدل بورس ذیربط	
---	انتخاب هیئت مدیره	نماینده سازمان + نماینده علی‌البدل	

اعضای کمیته سازش (۴)

- **ماده ۴.** در موارد زیر عضو علی‌البدل به جای عضو اصلی در جلسات کمیته شرکت خواهد کرد:
 - ۱- در صورت **وجود عذر موجه**، فوت، استعفاء یا سلب شرایط عضو اصلی.
 - ۲- **قرابت نسبی یا سببی** درجه اول از هر طبقه بین عضو اصلی با یکی از اصحاب دعوا.
 - ۳- **دعوی حقوقی یا جزایی بین عضو اصلی با یکی از طرفین** یا همسر یا فرزند او مطرح باشد و یا در سابق مطرح بوده و از تاریخ صدور حکم قطعی دو سال نگذشته باشد.
 - ۴- عضو اصلی، **مدیر عامل، عضو هیأت مدیره یا مالک بیش از پنج درصد سهام**، یکی از اصحاب دعوا باشد.

231

اعضای کمیته سازش (۵)

- در مواردی که عضو اصلی به دلیل یکی از موارد مندرج در بندهای ۱ تا ۴ نتواند در جلسه حضور یابد یا به هر دلیل عضو اصلی، خود را در پرونده مطروحه فاقد استقلال بداند موظف است قبلاً مراتب را به دبیرخانه اعلام نماید تا از عضو علی‌البدل جهت حضور در جلسه دعوت به عمل آید.

فرآیند رسیدگی به اختلافات در کمیته سازش (۱)

- جلسات کمیته با حضور ۲ عضو که یکی از آنها باید نماینده سازمان باشد، رسمیت می‌یابد.
- حسب تشخیص اعضای کمیته، اشخاص ثالث نیز می‌توانند در جلسه به منظور ارائه مشاوره در حل و فصل موضوع اختلاف شرکت نمایند.

233

فرآیند رسیدگی به اختلافات در کمیته سازش (۲)

- دبیرخانه کمیته سازش در محل کانون مستقر است و امور مربوط را از قبیل دریافت شکایات، تشکیل پرونده، تعیین وقت جلسه، دعوت از تمامی اعضاء، تشکیل جلسات و تنظیم صورت‌جلسه‌ها و گواهی‌های سازش و عدم سازش انجام خواهد داد.
- مسئول دبیرخانه کمیته سازش که توسط کانون انتخاب می‌شود، به عنوان دبیر کمیته سازش در جلسات شرکت خواهد کرد. دبیرخانه کمیته سازش، از نظر سازمانی زیر نظر دبیر کل کانون فعالیت می‌کند.

234

فرآیند رسیدگی به اختلافات در کمیته سازش (۳)

- (۱) طرح اختلاف از سوی خواهان (شاکی) با خوانده (متشاکی) در دبیرخانه کمیته تبصره (دبیرخانه کمیته سازش نسخه‌ای از ادعای خواهان و مستندات مربوطه را ظرف دو روز کاری جهت پیگیری امور انضباطی به سازمان ارسال می‌نماید.
- (۲) کمیته سازش پس از بررسی مقدماتی پرونده، چنانچه تهیه گزارش کارشناسی را ضروری تشخیص دهد، مراتب را به دبیرخانه اعلام می‌نماید. پس از تهیه گزارش کارشناسی یا در صورت احراز عدم نیاز به تهیه گزارش کارشناسی توسط کمیته سازش، دبیرخانه به دستور کمیته سازش نوبت رسیدگی تعیین می‌نماید.
- (۳) میزان هزینه رسیدگی، به پیشنهاد کانون به تصویب سازمان می‌رسد.

235

فرآیند رسیدگی به اختلافات در کمیته سازش (۴)

- (۱) دبیرخانه کمیته سازش موضوع دعوا را ظرف سه روز کاری پس از دریافت شکایت به همراه مستندات آن به خوانده ابلاغ میکند.
- (۲) برای خوانده مهلت ده روزه‌ای را برای دریافت پاسخ تعیین می‌نماید.
- (۳) پس از انقضای مهلت مذکور، در صورت دریافت پاسخ، حداکثر ظرف سه روز پاسخ مربوطه به خواهان ابلاغ می‌شود. در غیر این صورت، پرونده به کمیته سازش ارسال خواهد شد.

236

فرآیند رسیدگی به اختلافات در کمیته سازش (۵)

- (۱) **خواهان**، پاسخ خواننده را **پذیرفت**، طرفین ضمن حضور در دبیرخانه یا به نحو مقتضی مراتب **سازش** را اعلام و مستندات مربوطه را کتباً به دبیرخانه ارائه می‌نمایند.
- (۲) **خواهان**، پاسخ خواننده را **نپذیرفت**، دبیرخانه ضمن تکمیل پرونده و دریافت هزینه رسیدگی از خواهان، پرونده را به کمیته سازش ارسال می‌نماید.
- (۳) **خواهان در جواب خواننده پاسخی ارائه ننماید**، جریان پرونده تا پیگیری خواهان و پرداخت هزینه رسیدگی **متوقف** می‌شود.

237

فرآیند رسیدگی به اختلافات در کمیته سازش (۶)

- طرفین دعوا یا نمایندگان آنان پس از تعیین وقت رسیدگی در جلسه شرکت کرده و در **صورت سازش**، کمیته سازش **گواهی سازش** صادر می‌کند و پس از ابلاغ به طرفین پرونده را مختومه می‌نماید.
- در غیر این صورت، ضمن صدور **گواهی عدم سازش** و ارائه به طرفین دعوا و ارسال رونوشت به دبیرخانه **هیأت داور**، خواهان را جهت طرح دعوی خود به هیأت داور ارشاد می‌نماید.

238

فرآیند رسیدگی به اختلافات در کمیته سازش (۷)

- **گواهی عدم سازش** شامل مشخصات اطراف دعوا، موضوع اختلاف و ادعای خواهان، پاسخ خوانده و پیشنهادات کمیته سازش نسبت به موضوع متنازع‌فیه و در نهایت اعلام عدم امکان حصول سازش بین طرفین می‌باشد.

239

فرآیند رسیدگی به اختلافات در کمیته سازش (۸)

- اعضای کمیته سازش به عنوان **میانجی‌گر**، موضوع اختلاف را برای طرفین دعوا **تحلیل** و **تشریح** و در جهت حل و فصل مسالمت‌آمیز آن تلاش می‌نمایند. در هر صورت، حصول سازش با اعلام رضایت طرفین دعوا امکان‌پذیر بوده و **کمیته حق تحمیل سازش بر طرفین را ندارد.**

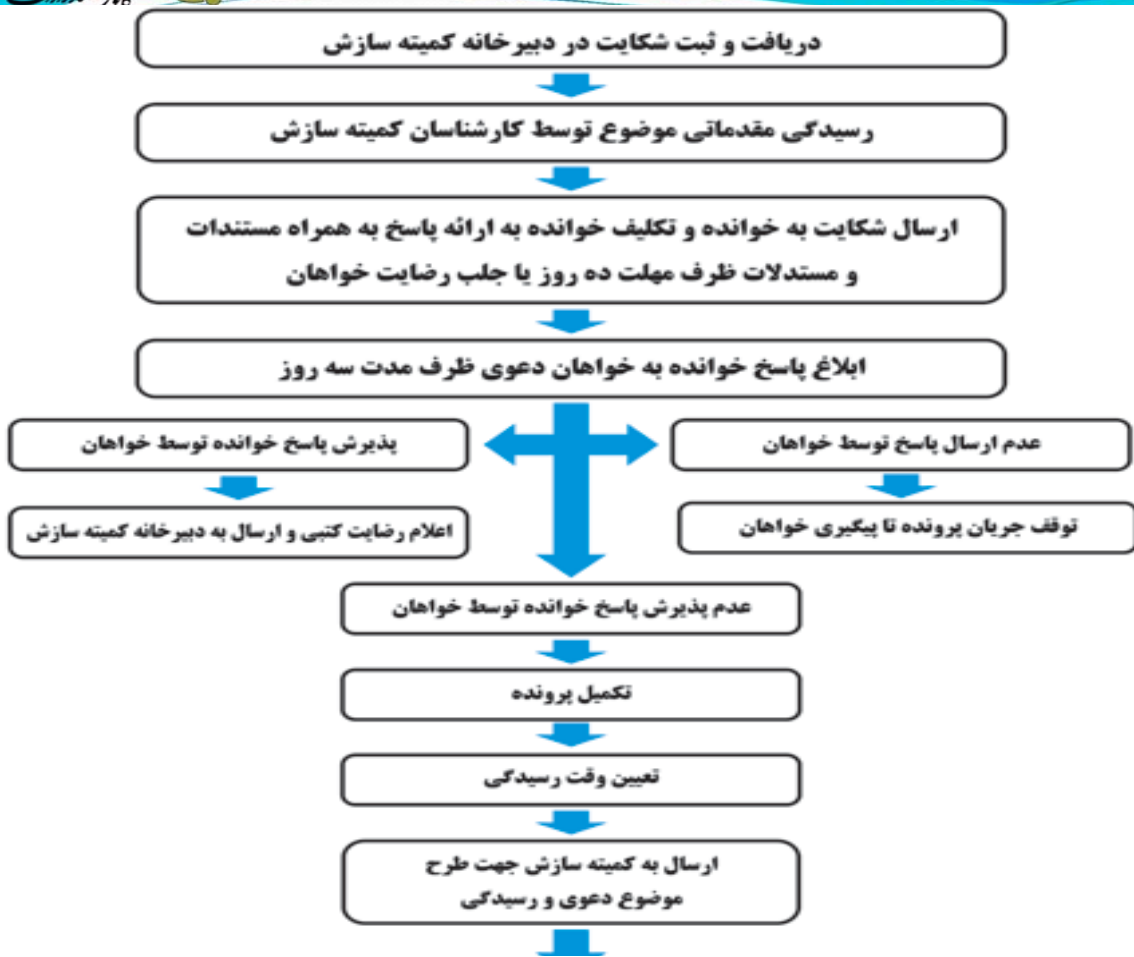
فرآیند رسیدگی به اختلافات در کمیته سازش (۹)

- **عدم اجرای مفاد سازش** از سوی هر یک از طرفین به منزله عدم سازش بوده و به درخواست هر یک از طرفین گواهی عدم سازش صادر می‌گردد.

241

فرآیند رسیدگی به اختلافات در کمیته سازش (۸)

- **عدم حضور خواهان** در جلسه کمیته سازش، مراتب صورت جلسه شده و پرونده تا پیگیری بعدی خواهان از فهرست پرونده‌های در جریان خارج می‌گردد. طرح مجدد پرونده بعد از **یک سال** از سپری شدن تاریخ دعوت مستلزم **پرداخت مجدد هزینه رسیدگی** می‌باشد.
- **عدم حضور خواننده پس از سه بار** دعوت به جلسه کمیته سازش و **انقضای مهلت حداکثر دو ماه**، در حکم عدم سازش تلقی می‌شود. در این صورت کمیته سازش با ذکر دلایل و ابلاغ مستندات و صدور گواهی عدم سازش، گواهی مزبور را به هیأت داورى ارسال می‌نماید.

دستورالعمل رسیدگی به تخلفات اشخاص موضوع ماده ۳۵ قانون بازار اوراق بهادار ج.ا.و دیگر اشخاص تحت نظارت سازمان

مصوب ۲۰/۰۱/۱۳۸۷، اصلاحی ۰۱/۱۱/۱۳۹۰

تعریف تخلف

- هر گونه فعل یا ترک فعل اشخاص تحت نظارت که منجر به
- **نقض قوانین و مقررات بازار سرمایه** از قبیل قانون بازار اوراق بهادار، قانون توسعه ابزارها و نهادهای مالی جدید به منظور تسهیل در اجرای سیاستهای کلی اصل (۴۴) قانون اساسی، مصوبات شورا، سازمان، یا تشکلهای خودانتظام گردد، تخلف محسوب و متخلف طبق این دستورالعمل و سایر مقررات مربوط، به تنبیهات مقرر محکوم می گردد.

مراجع رسیدگی به تخلفات:

- ۱ - کمیته رسیدگی به تخلفات
- ۲ - تشکل خود انتظام مربوطه
- ۳ - هیأت رسیدگی به تخلفات
- ۴ - هیأت مدیره سازمان

247

مرجع تجدید نظر و صدور رای قطعی	مرجع صدور رای بدوی	اشخاص متخلف	
هیأت رسیدگی به تخلفات	تشکل خود انتظام مربوطه	براساس بررسی‌های اولیه اسناد، مدارک و مستندات موجود در پرونده و نظر کمیته رسیدگی، مجازات انضباطی تخلف ارتكابی از نوع مجازات‌های نکته (۱) نباشد.	متهم به تخلف، عضو یکی از تشکل‌های خود انتظام باشد
هیأت مدیره سازمان	هیأت رسیدگی به تخلفات	براساس بررسی‌های اولیه اسناد، مدارک و مستندات موجود در پرونده و نظر کمیته رسیدگی، مجازات انضباطی تخلف ارتكابی از نوع مجازات‌های نکته (۱) باشد	
هیأت مدیره سازمان	هیأت رسیدگی به تخلفات	متهم از اشخاص موضوع نکته (۲) باشد	
هیأت رسیدگی به تخلفات	کمیته رسیدگی به تخلفات	براساس بررسی‌های اولیه اسناد، مدارک و مستندات موجود در پرونده و نظر کمیته رسیدگی، مجازات انضباطی تخلف ارتكابی از نوع مجازات‌های ماده (۶) نباشد.	متهم از اشخاص موضوع نکته (۲) نباشد
هیأت مدیره سازمان	هیأت رسیدگی به تخلفات	براساس بررسی‌های اولیه اسناد، مدارک و مستندات موجود در پرونده و نظر کمیته رسیدگی، مجازات انضباطی تخلف	

کمیته رسیدگی به تخلفات (۱)

● کمیته رسیدگی دارای سه عضو است:

- ۱- مدیر پیگیری امورتخلفات سازمان (رئیس کمیته)
- ۲- مدیر یا رئیس اداره مربوطه در سازمان
- ۳- نماینده تشکل خود انتظام مربوطه

249

کمیته رسیدگی به تخلفات (۲)

● رئیس کمیته براساس محتویات پرونده، مدیر مربوطه در سازمان و نماینده تشکل خود انتظام مربوطه را حسب مورد مشخص و به جلسه کمیته دعوت می نماید.

● نماینده تشکل خود انتظام مربوطه برای عضویت در کمیته از میان کارکنان خبره، مورد وثوق و با تجربه آن تشکل خود انتظام انتخاب و به دبیرخانه کمیته رسیدگی معرفی می شود.

مجازات‌ها

- اعمال مجازات‌های زیر در صلاحیت کمیته رسیدگی و تشکیل‌های خودانتظام **نمی‌باشند:**

- ۱- مجازات‌های جرائم نقدی موضوع ماده ۱۴ قانون توسعه ابزارها و نهادهای مالی جدید به منظور تسهیل اجرای سیاست‌های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی؛
- ۲- مجازات لغو یا تعلیق مجوز تأسیس و فعالیت و لغو یا تعلیق گواهینامه‌های حرفه‌ای،
- ۳- مجازات‌های سلب صلاحیت حرفه‌ای مدیران اشخاص تحت نظارت.

251

کمیته رسیدگی به تخلفات (۳)

- پرونده تخلفاتی براساس گزارش هر یک از معاونتها، مدیریتها یا ادارات سازمان یا گزارش هر یک از تشکیل‌های خود انتظام در دبیرخانه کمیته تشکیل می‌شود.
- دبیرخانه کمیته پس از تشکیل پرونده، اقدامات لازم را برای تکمیل پرونده انجام داده و موضوع را در کمیته مطرح می‌نماید تا به شرح ادامه ... رسیدگی و تصمیم‌گیری شود.

252

فرآیند رسیدگی به تخلفات (۱)

- **الف:** در صورتی که متهم به تخلف، عضو یکی از تشکل‌های خود انتظام باشد:
- **الف - ۱)** در صورتی که براساس بررسی‌های اولیه اسناد، مدارک و مستندات موجود در پرونده و نظر کمیته رسیدگی، مجازات انضباطی تخلف ارتكابی از نوع مجازات‌های ماده (۶) این دستورالعمل نبوده و در نتیجه تعیین مجازات در صلاحیت تشکل خودانتظام مربوطه باشد، کمیته پس از رسیدگی، رای پیشنهادی خود را به تشکل خودانتظام مربوطه ارسال می‌نماید تا تشکل خود انتظام یادشده با لحاظ رای پیشنهادی به تخلف رسیدگی و رای بدوی را صادر نماید.

253

فرآیند رسیدگی به تخلفات (۲)

- **الف:** در صورتی که متهم به تخلف، عضو یکی از تشکل‌های خود انتظام باشد:
- **الف - ۲)** در صورتی که براساس بررسی‌های اولیه اسناد، مدارک و مستندات موجود در پرونده و نظر کمیته رسیدگی، مجازات انضباطی تخلف ارتكابی از نوع مجازات‌های ماده (۶) این دستورالعمل باشد که تعیین و اعمال آن‌ها در صلاحیت تشکل خود انتظام مربوطه نیست، آن‌گاه پرونده براساس نظر کمیته تکمیل و جهت رسیدگی و صدور رای بدوی به هیأت رسیدگی ارجاع می‌گردد.

254

فرآیند رسیدگی به تخلفات (۳)

● **ب:** در صورتی که متهم به تخلف، عضو یکی از تشکلهای خودانتظام **نباشد:**

● **ب - ۱)** در صورتی که متهم از اشخاص تشکلهای خود انتظام **باشد:**
 ● آن گاه پرونده براساس نظر کمیته رسیدگی (بدون حضور نماینده تشکل خودانتظام) تکمیل و برای رسیدگی و **صدور رأی** طبق دستورالعمل یادشده به **هیئت رسیدگی** ارجاع می گردد.

● اشخاص تشکلهای خود انتظام (موضوع ماده (۳) دستورالعمل ماده ۱۸ آیین نامه اجرایی قانون بازار اوراق بهادار)

255

فرآیند رسیدگی به تخلفات (۴)

● **ب - ۲)** در صورتی که متهم از اشخاص تشکلهای خود انتظام **نباشد:**

● **ب-۲-۱-** چنانچه به تشخیص کمیته رسیدگی مجازات نقدی، لغو و تعلیق مجوز و لغو تائید صلاحیت حرفه ای مدیران **نباشد:**

● **کمیته رأی بدوی** را صادر نموده و دبیرخانه کمیته **رأی را به متخلف یا متخلفین ابلاغ می نماید.**

● **ب-۲-۲-** چنانچه به تشخیص کمیته، مجازات نقدی، لغو و تعلیق مجوز و لغو تائید صلاحیت حرفه ای مدیران **باشد:**

● پرونده براساس نظر کمیته تکمیل و برای رسیدگی و **صدور رأی بدوی** به هیأت

اعتراض به رای بدوی تشکلهای خود انتظام

- آراء بدوی صادره از تشکلهای خودانتظام با تقاضای تجدیدنظرخواهی هر متخلفی که طی رأی صادره محکوم شده است و نیز با اعتراض سازمان مبنی بر عدم رعایت قوانین و مقررات در جریان رسیدگی یا صدور رأی، قابل رسیدگی مجدد در هیئت رسیدگی می باشد.

257

اعتراض به رای بدوی کمیته حل رسیدگی به تخلفات

- آراء بدوی صادره از کمیته رسیدگی که در اجرای بند (ب-۲-۱) که متخلف از تشکلهای خود انتظام نباشد و چنانچه به تشخیص کمیته رسیدگی مجازات نقدی، لغو و تعلیق مجوز و لغو تأیید صلاحیت حرفه ای مدیران نباشد:

- با تقاضای تجدیدنظرخواهی هر متخلفی که طی رأی صادره از کمیته رسیدگی محکوم شده است قابل رسیدگی مجدد در هیئت رسیدگی می باشد.

فرآیند رسیدگی به تخلفات (۵)

- در صورت ناقص بودن پرونده، دبیرخانه کمیته با قید موارد نقص، پرونده را جهت تکمیل به واحد مربوطه در سازمان یا گزارش دهنده ارسال می‌کند.

259

هیأت رسیدگی به تخلفات:

- هیأت رسیدگی، مرکب از سه عضو است:
 - ۱- معاون حقوقی سازمان (رئیس هیأت)
 - ۲- یک نفر به انتخاب هیأت مدیره
 - ۳- معاون مرتبط با تخلف مورد رسیدگی در سازمان
- رئیس هیأت رسیدگی به تخلفات براساس محتوای پرونده، معاون مربوطه را مشخص و به جلسه دعوت می‌نماید. معاون مربوطه می‌تواند نماینده‌ای را جهت حضور در جلسه رسیدگی و صدور رأی معرفی نماید.

صلاحیت هیأت رسیدگی (۱)

۱- رسیدگی به پرونده‌هایی که در اجرای بندهایی از ماده ۵ این دستورالعمل از طرف کمیته به هیأت ارجاع می‌گردد؛ براساس مقررات این دستورالعمل و حسب مورد صدور رأی بدوی یا ارجاع مجدد آن به کمیته براساس تبصره (۲) این ماده.

تبصره (۲) در صورتی که هیأت در رسیدگی به پرونده واصله، تشکل خودانتظام مربوطه را صالح به رسیدگی تشخیص دهد، پرونده را جهت رسیدگی و صدور رأی پیشنهادی به کمیته رسیدگی عودت می‌دهد. کمیته رسیدگی موظف است مطابق نظر هیأت عمل نماید.

261

صلاحیت هیأت رسیدگی (۲)

۲- رسیدگی به پرونده‌هایی که متهم از اشخاص تشکلهای خود انتظام باشد و از طرف کمیته به هیأت ارجاع می‌گردد؛ صدور رأی بدوی.

۳- رسیدگی به درخواست‌های تجدیدنظر آراء بدوی صادره از طرف تشکل‌های خودانتظام یا کمیته رسیدگی و صدور رأی قطعی.

- **ماده ۹ :** آراء بدوی صادره توسط هیأت رسیدگی با تقاضای تجدیدنظرخواهی هر متخلفی که طی رأی صادره محکوم شده است، در هیأت مدیره سازمان قابل تجدیدنظر خواهی است.

263

- **ماده ۱۰ :** درخواست تجدیدنظر از آراء بدوی صادره (از سوی کمیته و هیات) طبق این دستورالعمل، باید حداکثر ظرف یکماه از تاریخ ابلاغ رأی، به دبیرخانه کمیته رسیدگی تسلیم گردد.

- **ماده ۱۱:** جلسات مراجع رسیدگی با حضور اکثریت اعضای آن رسمیت یافته و مطابق نظر اکثریت تصمیم‌گیری می‌شود.
- کلیه اعضای حاضر، ذیل صورتجلسه و رأی را باید امضاء نمایند.
- در صورت وجود نظر مخالف، نظر مزبور در ذیل صورتجلسه درج شده و به امضاء عضو مخالف خواهد رسید.

265

- **ماده ۱۲:** دبیرخانه کمیته رسیدگی در سازمان است که تحت نظر مدیریت پیگیری تخلفات سازمان تشکیل می‌شود
- امور مربوط را از قبیل تشکیل و تکمیل پرونده، تعیین وقت رسیدگی، دعوت از اعضا، تشکیل جلسات و تنظیم آراء انجام خواهد داد.
- دبیرخانه هیأت رسیدگی نیز همان دبیرخانه کمیته می‌باشد

تشکیل جلسات و صدور حکم توسط کمیته (۱)

- **ماده ۱۳:** دبیرخانه کمیته موظف است، موارد تخلف را مستنداً به اشخاص موضوع گزارش ابلاغ نموده و **مهلت ۱۰ روزه‌ای** را برای دریافت پاسخ تعیین نماید.
- در ابلاغیه ارسالی باید قید شود که شخص موضوع گزارش می‌تواند در جلسه رسیدگی کمیته یا هیأت حسب مورد حاضر شده و **دفاعیات** خود را مطرح نماید.
- تاریخ دقیق جلسه و محل آن باید مشخص شود.
- عدم دریافت پاسخ مکتوب یا عدم حضور شخص موضوع گزارش **مانع از رسیدگی و صدور رأی نخواهد بود.**

267

تشکیل جلسات و صدور حکم توسط کمیته (۲)

- **تبصره:** سایر مراجع رسیدگی هم می‌توانند جهت استماع دفاعیات شخص یا اشخاص موضوع گزارش های تخلفاتی، از آنان دعوت به عمل آورند.
- عدم حضور شخص یا اشخاص مذکور، مانع از رسیدگی و صدور رأی نخواهد بود.

کیفیت آراء مراجع رسیدگی (۱)

● **ماده ۱۴:** آراء مراجع رسیدگی باید مشتمل بر موارد زیر باشد؛

- ۱ - مشخصات شخص یا اشخاص موضوع گزارش
- ۲ - خلاصه‌ای از شرح اتهامات وارده
- ۳ - گردش کار و دفاعیات مطروحه
- ۴ - در صورت متخلف شناخته شدن هر شخص تعیین نوع تخلف و مجازات انضباطی وی به استناد قوانین و مقررات
- ۵ - قطعی یا قابل تجدیدنظر بودن رأی صادره و مرجع ومهلت تجدیدنظر

269

کیفیت آراء مراجع رسیدگی (۲)

- **تبصره:** در صورتی که مرجع رسیدگی به تخلفات در رسیدگی به پرونده، تخلفاتی را احراز ننماید و یا اتهام تخلفاتی وارده به متهم به دلیل فقدان اسناد، مدارک و دلایل قابل انتساب به اشخاص موضوع این دستورالعمل نباشد پرونده مختومه شده و جز در اجرای تبصره (۱) ماده (۵) این دستورالعمل قابل رسیدگی مجدد نمی‌باشد.
- در هر صورت مدیر پیگیری تخلفات سازمان موظف است نتایج رسیدگی به گزارش‌های تخلفاتی در کمیته رسیدگی و هیئت رسیدگی را به‌طور منظم به رئیس سازمان، معاون حقوقی سازمان و معاون مربوطه در سازمان اعلام نماید.

- **ماده ۱۵:** تشکلهای خودانتظام موظفند در اجرای ماده ۱۷ آیین نامه اجرایی قانون بازار اوراق بهادار، یک نسخه از آراء صادره خود را حداکثر ظرف مدت **۳ روز از تاریخ صدور، به سازمان ارسال نمایند.**

● ماده ۱۷ آیین نامه مذکور :

- هیئت مدیره بورسها موظفند طبق مقررات آیین نامه مربوط و براساس دستورالعملی که توسط سازمان ابلاغ می شود به تخلفات انضباطی کارگزاران، کارگزار/ معامله گران، بازارگردانان، ناشران و سایر اعضای بورس رسیدگی کنند. یک نسخه از آرای صادر شده در مورد تخلفات انضباطی یاد شده باید حداکثر ظرف سه روز پس از صدور به سازمان ارسال شود.

271

- **ماده ۱۶:** چنانچه مراجع رسیدگی در جریان رسیدگی به گزارشهای تخلفاتی تشخیص دهند که **تداوم فعالیت اشخاص موضوع گزارشهای تخلفاتی** در حین رسیدگی و **قبل از صدور رأی قطعی** منجر به تداوم تخلف یا وقوع تخلفات جدید می شود باید مراتب را به هیأت مدیره سازمان اعلام کنند تا نسبت به **تعليق فعالیت اشخاص مزبور** اتخاذ تصمیم شود.

- **تبصره :** در صورت کشف یکی از جرایم موضوع قانون بازار اوراق بهادار در جریان رسیدگی، هر یک از مراجع رسیدگی به تخلفات مراتب را به معاونت حقوقی سازمان گزارش می نمایند.

دستور العمل اجرائی فصل ششم قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران

(مصوب ۲۲/۰۷/۱۳۸۶ هیأت مدیره سازمان بورس)

273

دستور العمل اجرائی فصل ششم (جرائم قانون بازار) • معاونت حقوقی :

- منظور از معاونت حقوقی در این دستورالعمل، "معاونت حقوقی سازمان" زیر نظر ریاست سازمان است که در اجرای فصل ششم قانون تکالیف سازمان را بر عهده دارد.

دستور العمل اجرائی فصل ششم (جرائم قانون بازار)

• ماده ۲.

- معاونت حقوقی مکلف است:
- در صورت **کشف و اطلاع از وقوع جرایم** موضوع قانون، مستندات و مدارک مربوط به هریک از جرایم را گرد آوری نموده و به مراجع ذیصلاح تقدیم و نیز دستورات قضایی مربوط را اجرا نماید.

275

دستور العمل اجرائی فصل ششم (جرائم قانون بازار)

• ماده ۳.

- تعقیب متهم ، صدور قرار منع یا موقوفی تعقیب یا برائت او از سوی مراجع قضایی، مانع از رسیدگی به دیگر تخلفات متهم در مراجع صالح مربوطه نخواهد بود.

دستور العمل اجرائی فصل ششم (جرائم قانون بازار)

• ماده ۴.

- اشخاص زیان دیده از وقوع جرم می توانند به شرح ذیل ماده ۵۲ قانون به استناد مدارک و دلایل گردآوری شده از سوی سازمان در مراجع ذیصلاح قضایی اقامه دعوی ضرر و زیان نمایند.

- ماده ۵۲. "سازمان" مکلف است مستندات و مدارک مربوط به جرائم موضوع این قانون را گردآوری کرده و به مراجع قضایی ذیصلاح اعلام نموده و حسب مورد موضوع را به عنوان شاکی پیگیری نماید. چنانچه در اثر جرائم مذکور ضرر و زیانی متوجه سایر اشخاص شده باشد، زیان دیده می تواند برای جبران آن به مراجع قانونی مراجعه نموده و وفق مقررات، دادخواست ضرر و زیان تسلیم نماید.

277

دستور العمل اجرائی فصل ششم (جرائم قانون بازار)

• ماده ۵.

- معاونت حقوقی مکلف است:
- در مواردی که به منظور رسیدگی به شکایات اشخاص قرار اناطه (موکول کردن، معلق کردن) صادر می شود و ذی نفع باید در دادگاه دیگری طرح دعوا نماید، در تهیه و ارائه مدارک و مستندات به مقام صالح قضایی با ذی نفع همکاری نماید.

دستور العمل اجرائی فصل ششم (جرائم قانون بازار)

• مادهٔ ۶.

- معاونت حقوقی مکلف است:
- کلیهٔ دستورات قضایی صادره از مرجع ذیصلاح را حسب مورد در حدود و حوزهٔ صلاحیت سازمان اجرا نماید.

279

دستور العمل اجرائی فصل ششم (جرائم قانون بازار)

• مادهٔ ۷.

- معاونت حقوقی پس از تشخیص ضرورت می‌تواند نسبت به جمع آوری مدارک، مستندات و اطلاعات مورد نیاز با مجوز نمایندۀ دادستانی کل کشور از نهادهای سازمانها، شرکتها و سایر اشخاص موضوع مادهٔ ۱۹ قانون اقدام کند.
- ماده ۱۹: دریافت اطلاعات از نهادهای - زیر نظر سازمان نیستند
- ماده ۳۹: دریافت اطلاعات از نهادهای - زیر نظر سازمان هستند

دستور العمل اجرائی فصل ششم (جرائم قانون بازار)

● **تبصره ۱)** در مواردی که پرونده کیفری نزد مراجع قضایی مطرح است اعمال ماده فوق توسط معاونت حقوقی از طریق مقام قضایی به عمل خواهد آمد.

● **تبصره ۲)** در اجرای ماده ۱۹ قانون هر یک از اشخاص مذکور (که زیر نظر سازمان نیستند) مکلفاند در مهلت مقرر نسبت به اجرای دستور دادستانی کل کشور اقدام نمایند. تشخیص فوریت اقدام باسازمان و تایید آن با دادستانی خواهد بود.

281

دستور العمل اجرائی فصل ششم (جرائم قانون بازار)

● ماده ۸.

- کلیه اشخاص تحت نظارت سازمان مکلفاند:
- به هنگام کشف تخلف یا جرم در حدود و حوزه صلاحیت خود فوراً مراتب را به معاونت حقوقی اطلاع و تا قبل از اقدام، نسبت به جمع‌آوری دلایل و مستندات و نیز جلوگیری از گسترش تخلف یا جرم و یا امحاء دلایل و آثار آن اقدام نمایند.

دستور العمل اجرائی فصل ششم (جرائم قانون بازار)

• ماده ۹. شروع به تحقیقات اولیه در معاونت حقوقی:

- الف) وصول گزارش.
- ب) اعلام و اخبار هریک از فعالان مشمول قانون بازار.
- ج) اعلام و اخبار سایر اشخاص.
- د) اعلام مقامات قضایی، اداری، انتظامی و مأمورین به خدمات عمومی.
- ه) اطلاع معاونت حقوقی نسبت به وقوع جرم به هر نحو ممکن.

283

دستور العمل اجرائی فصل ششم (جرائم قانون بازار)

• ماده ۱۰.

- تحقیقات اولیه که در حوزه معاونت حقوقی انجام می شود عبارت از مجموعه

- (۱) اقداماتی است که برای کشف تخلفات و جرایم،
- (۲) حفظ آثار و دلایل وقوع آن،
- (۳) شناسایی متهم و جمع آوری مستندات شکایت و
- (۴) ارسال آن به مراجع ذیصلاح انجام می گیرد.

284

دستور العمل اجرائی فصل ششم (جرائم قانون بازار)

• ماده ۱۱.

- معاونت حقوقی می تواند:
- در اجرای وظایف و مسئولیت های خود به شرح ماده ۵۲ قانون حسب مورد متهم را جهت اخذ توضیح دعوت نماید.

285

دستور العمل اجرائی فصل ششم (جرائم قانون بازار)

• ماده ۱۲.

- معاونت حقوقی مکلف است:
- ظرف مهلت مقرر نسبت به اجرای دستورات قضایی اقدام و در صورت عدم امکان اجرا در مهلت مقرر، با ذکر دلایل حسب مورد تقاضای استمهال (مهلت خواستن) یا کسب تکلیف نماید.

دستور العمل اجرائی فصل ششم (جرائم قانون بازار)

• ماده ۱۳.

• معاونت حقوقی می تواند:

• علاوه بر درخواست، در هریک از بخش های مختلف سازمان جهت جمع آوری دلایل، مدارک و گزارش ها، در جریان تحقیقات حضور یافته و نظارت نماید.

287

دستور العمل اجرائی فصل ششم (جرائم قانون بازار)

• ماده ۱۴.

• هرگاه در جریان تحقیقات اولیه دلایل کافی بر وجود اتهام علیه متهم موجود باشد...

• معاونت حقوقی فوراً نسبت به طرح شکایت اقدام و علاوه بر انجام اقدامات پیشگیرانه نسبت به جلوگیری از گسترش جرم یا ادامه عملیات مجرمانه ضمن طرح تقاضای لازم از مرجع قضایی **رأساً** دستورات را به بخشهای دیگر سازمان اعلام خواهد کرد.

288

دستور العمل اجرائی فصل ششم (جرائم قانون بازار)

• ماده ۱۵.

- در صورتی که در جریان تحقیقات اولیه معلوم شود متهم مرتکب جرائم دیگری نیز شده که مرتبط با حوزه بازار سرمایه نیست، معاونت حقوقی مراتب را فوراً با مدارک و مستندات مربوط به مقام قضایی ذیصلاح اعلام خواهد کرد.

289

دستور العمل اجرائی فصل ششم (جرائم قانون بازار)

• ماده ۱۶.

- پس از ارسال پرونده به دادسرا چنانچه معاونت حقوقی با مواردی از قبیل:
- اطلاعات و مدارک جدید مواجه گردد که نیاز به دستور قضایی دیگری باشد، مورد تا کسب نظر مقام قضایی پیگیری خواهد شد.

دستور العمل اجرائی فصل ششم (جرائم قانون بازار)

• ماده ۱۷. مستندات و مدارک مورد نظر ماده ۵۲ قانون عبارتند از:

- الف - گزارش نظارتی، عملیاتی و مالی از یک معامله خاص.
- ب - گزارش مبتنی بر بانکهای اطلاعاتی سامانه معاملاتی.
- ج - گزارش فعالیت اشخاص در بازار و تحلیل اثرات القایی آن بر بازار.
- د - گزارش اتکای عملیات بازار بر اطلاعات نهانی.
- هـ - گزارش بازسازی شده بازار در زمان وقوع جرم بر اساس اطلاعات آرشیو در سامانه معاملات.
- و - گزارش از اطلاعات تهیه شده از سیستم‌های ثبت الکترونیکی سفارشات.
- ز - گزارش از کمیت و کیفیت افشای الکترونیکی اطلاعات.
- ح - کلیه اسناد و مدارک کاغذی و الکترونیکی که مستند گزارش‌های مزبور قرار می‌گیرد.
- ط - سایر مدارک، دلایل، قرائن و امارات.

291

دستور العمل اجرائی فصل ششم (جرائم قانون بازار)

• ماده ۱۸.

- معاونت حقوقی وفق ماده ۵۲ قانون و قانون آیین دادرسی کیفری مصوب ۱۳۷۸ پس از طرح شکایات و دعاوی تا حصول نتیجه نهایی کلیه اقدامات لازم از قبیل: پیگیری دعوی مطروحه، دفاع در برابر ادعای متهم، اعتراض به آراء صادره، تجدید نظر و فرجام‌خواهی از آنها و تقاضای صدور اجرائیه را انجام خواهد داد.

292

مصوبه در خصوص مرجع حل اختلافات فعالان بازار اوراق بهادار فاقد کانون مربوطه

(هیأت مدیره سازمان بورس ۱۳۸۷/۷/۲)

مرجع حل اختلافات فعالان بازار اوراق بهادار فاقد کانون مربوطه

- مقرر گردید اختلافات آن دسته از فعالان بازار اوراق بهادار، (موضوع ماده ۳۶ قانون بازار اوراق بهادار ج.ا.ا) که فاقد کانون مربوطه هستند در کانون کارگزاران بورس و اوراق بهادار حل و فصل شود.

قانون تجارت

انواع شرکت ها

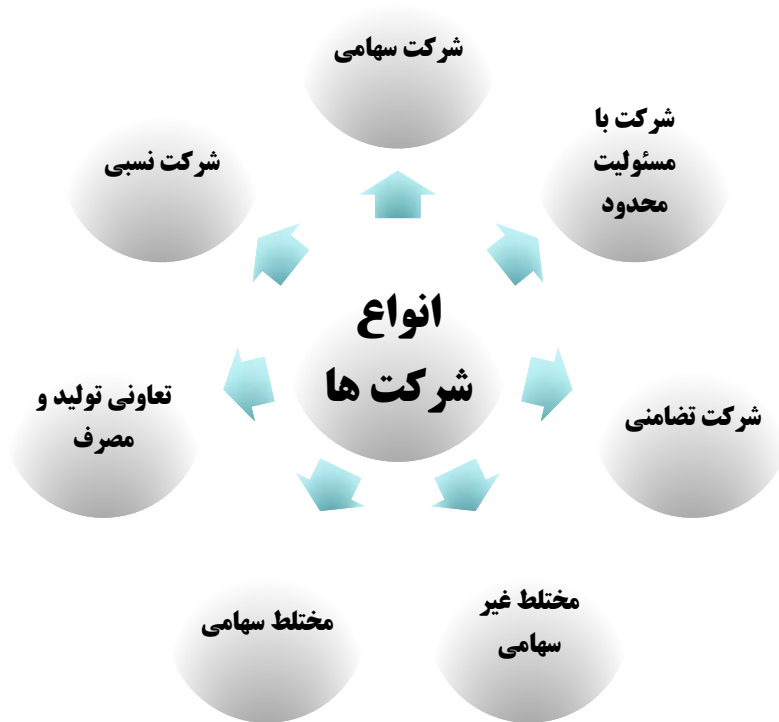
295

تعریف شرکتهای تجاری:

اساس شرکت بر قراردادی است که شرکاء منعقد می کنند

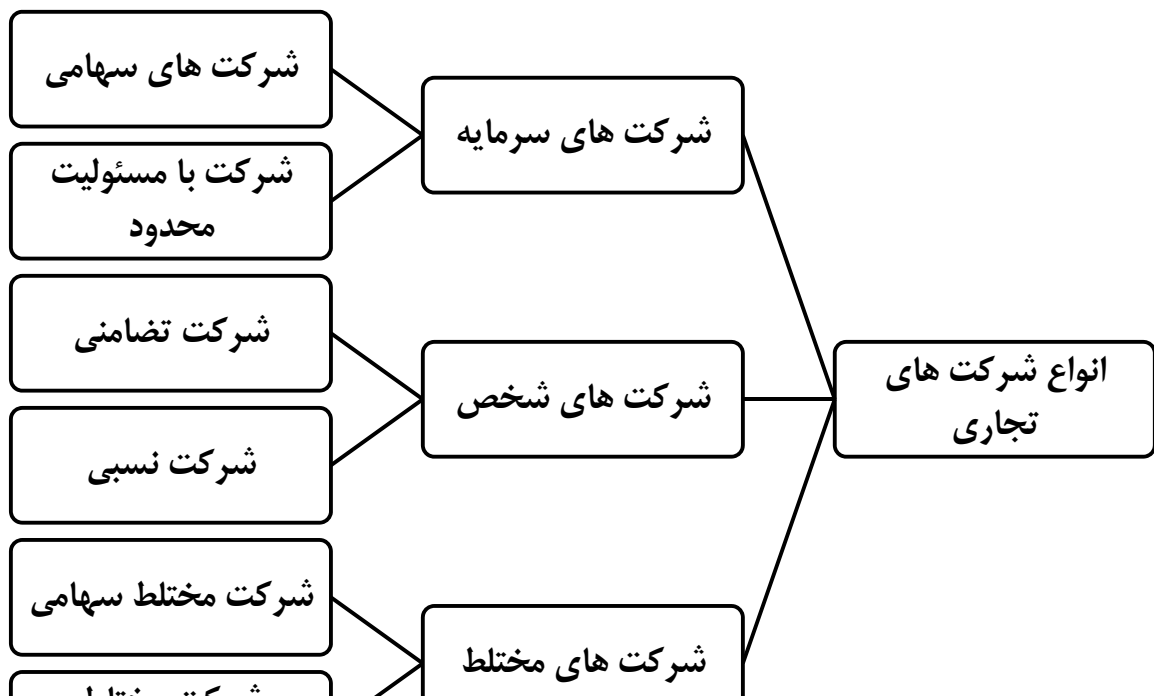
- شرکت تجاری عبارتست از سازمانی که بین دو یا چند نفر تشکیل می شود که در آن هر یک سهمی به صورت نقد یا جنس یا کار خود در بین میگذارند تا مبادرت به عملیات تجاری نموده و منافع و زیان های حاصله را بین خود تقسیم کنند.

بر اساس ماده ۲۰ قانون تجارت جمهوری اسلامی ایران ۷ نوع شرکت به رسمیت شناخته شده است :

297

انواع شرکت های تجاری

298

شرکت سهامی

299

شرکت سهامی

تقسیم سرمایه به سهام

حداقل تعداد شرکاء: سه

نفر (سهامی خاص)

پنج نفر (سهامی عام)

محدود بودن مسئولیت به

مبلغ اسمی سهام

اقسام شرکت های سهامی

شرکتی است که سرمایه آن به سهام تقسیم شده و مسوولیت صاحبان سهام محدود به مبلغ اسمی سهم آنهاست .

- موسسان قسمتی از سرمایه شرکت را از طریق فروش سهام به مردم تامین می کنند

شرکت سهامی عام

- تمام سرمایه در موقع تاسیس منحصرأ توسط موسسان تامین می شود

شرکت سهامی خاص

301

ماده ۵

- در موقع تاسیس سرمایه شرکت های سهامی عام از **پنج میلیون ریال** و سرمایه شرکت های سهامی خاص از **یک میلیون ریال** نباید کمتر باشد.
- در صورتی که سرمایه شرکت بعد از تاسیس بهر علت از حداقل مذکور در این ماده کمتر شود باید ظرف **یک سال** نسبت به افزایش سرمایه تا میزان حداقل مقرر اقدام بعمل آید یا شرکت به نوع دیگری از انواع شرکت های مذکور در قانون تجارت تغییر شکل یابد و گرنه هر ذینفع می تواند انحلال آن را از دادگاه صلاحیت داردر خواست کند.
- هرگاه قبل از صدور رای قطعی موجب در خواست انحلال منتفی گردد دادگاه رسیدگی را موقوف خواهد نمود.

ماده ۶

- برای تاسیس شرکت‌های سهامی عام:
- موسسین باید اقلماً بیست درصد سرمایه شرکت را خود تعهد
- و لااقل سی و پنج درصد مبلغ تعهد شده را در حسابی بنام شرکت در شرف تاسیس نزدیکی از بانک‌ها سپرده،
- سپس
- اظهار نامه‌ای
- ضمیمه طرح اساسنامه شرکت
- طرح اعلامیه پذیره نویسی سهام
- به امضاء کلیه موسسین رسیده باشد به اداره ثبت شرکت‌ها تسلیم و رسید دریافت کنند.

303

ماده ۱۰ و ۱۲

- مرجع ثبت شرکت‌ها پس از مطالعه اظهارنامه و ضمائهم آن و تطبیق مندرجات آنها با قانون

• اجازه انتشار اعلامیه پذیره نویسی را صادر خواهد نمود.

- طرف مهلتی که در اعلامیه پذیره نویسی معین شده است علاقمندان به بانک مراجعه و ورقه تعهد سهام را امضاء و مبلغی را که نقداً باید پرداخت شود تادیه و رسید دریافت خواهند کرد. (ورقه تعهد سهم)

304

ماده ۱۵ و ۱۶

- امضاء ورقه تعهد
- سهم بخودی خود مستلزم قبول اساسنامه شرکت و تصمیمات مجامع عمومی

- پس از پذیره نویسی موسسین حداکثر تا **یک ماه** به تعهدات پذیره نویسان رسیدگی
- و پس از احراز اینکه تمام سرمایه شرکت صحیحاً تعهد گردیده و اقلماً ۳۵ درصد آن پرداخت شده است

- مجمع عمومی موسس را دعوت خواهند نمود.

305

ماده ۱۷

- مجمع عمومی موسس

- ❖ احرازپذیره نویسی کلیه سهام شرکت و تادیه مبالغ لازم
- ❖ شور درباره اساسنامه شرکت و تصویب آن
- ❖ انتخاب اولین مدیران و بازرس یا بازرسان شرکت (مدیران و بازرسان شرکت باید کتباً قبول سمت نمایند قبول سمت به خودی خود دلیل بر این است که مدیر و بازرس با علم به تکالیف و مسئولیت‌های سمت خود عهده دار آن گردیده‌اند)

- **از این تاریخ شرکت تشکیل شده محسوب می شود.**

ماده ۱۹ و ۲۲

- اساسنامه‌ای که به تصویب مجمع عمومی مؤسس رسیده
- صورت جلسه مجمع
- اعلامیه قبولی مدیران و بازرسان

جهت ثبت شرکت

مرجع ثبت شرکتها

- استفاده از وجوه تادیه شده بنام شرکت‌های سهامی در شرف تاسیس

307

ماده ۱۹

- در صورتی که شرکت تا **شش ماه از تاریخ تسلیم اظهارنامه** مذکور در ماده ۶ این قانون به ثبت نرسیده باشد:

- به درخواست هر یک از موسسین یا پذیره‌نویسان مرجع ثبت شرکت‌ها که اظهارنامه به آن تسلیم شده است **گواهینامه‌ای حاکی از عدم ثبت شرکت صادر و** به بانکی که تعهد سهام و تادیه وجوه در آن بعمل آمده است ارسال می‌دارد تا موسسین و پذیره‌نویسان به بانک مراجعه و تعهدنامه و وجوه پرداختی خود را مسترد دارند.
- در این صورت هرگونه هزینه‌ای که برای تاسیس شرکت پرداخت یا تعهد شده باشد بعهده موسسین خواهد بود.

ماده ۲۳

موسسین
شرکت

- نسبت به کلیه اعمال و اقداماتی که به منظور تاسیس و به ثبت رسانیدن شرکت شده

مسئولیت تضامنی

309

تشکیل شرکت سهامی عام

ثبت نزد سازمان بورس و اوراق بهادار

مرجع ثبت شرکت ها

انجام پذیره نویسی

رسیدگی به تعهدات پذیره نویسان و تشکیل
مجمع عمومی موسس

ثبت شرکت سهامی عام

مفهوم و ویژگی های سهم

سند قابل
معامله

مشخص میزان مشارکت،
تعهدات و منافع صاحب آن

قسمتی از
سرمایه شرکت

311

مبلغ اسمی هر سهم در شرکت های سهامی عام

ماده ۲۷ و ۲۸

• قبل از ثبت شرکت :

- صدور ورقه سهم یا گواهینامه موقت سهم ممنوع است.

• بعد از ثبت شرکت:

- تا زمانی که اوراق سهم صادر نشده است شرکت باید به صاحبان سهام **گواهینامه موقت** سهم بدهد. (این گواهینامه در حکم سهم است).
- در هر حال ظرف مدت **یکسال** پس از پرداخت تمامی مبلغ اسمی سهم باید ورقه سهم صادر و به صاحب سهم تسلیم و گواهینامه موقت سهم مسترد و ابطال گردد.

313

ماده ۳۰

- تا زمانیکه تمامی مبلغ اسمی هر سهم پرداخت نشده
- صدور ورقه سهم بی نام یا گواهینامه موقت بی نام ممنوع است.

- به تعهد کننده اینگونه سهام **گواهینامه موقت بانام** داده خواهد شد که نقل و انتقال آن تابع مقررات مربوط به نقل و انتقال سهام بانام است.

314

ماده ۳۳

- **مبلغ پرداخت نشده سهام** هر شرکت سهامی باید ظرف مدت مقرر در اساسنامه (حداکثر ۵ سال) مطالبه شود.
- در غیر اینصورت **هیات مدیره** شرکت باید به **مجمع عمومی فوق العاده** صاحبان سهام را به منظور تقلیل سرمایه شرکت تا میزان مبلغ پرداخت شده سرمایه دعوت کند

315

ماده ۳۴

- کسی که تعهد اکتیاع سهمی را نموده مسئول پرداخت تمام مبلغ اسمی آن می باشد.
- در صورتی که قبل از تادیه تمام مبلغ اسمی سهم آن را به دیگری انتقال دهد بعد از انتقال سهم دارنده سهم مسئول پرداخت بقیه مبلغ اسمی آن خواهد بود.

ماده ۳۵

- درخواست مبلغ پرداخت نشده سهام توسط شرکت :
- نشر آگهی در روزنامه اطلاع دهد و تعیین مهلت معقول و متناسبی برای پرداخت مبلغ مورد مطالبه
- پس از انقضای مهلت تعیین شده:
- به آن خسارت دیر کرد از قرار نرخ رسمی بهره بعلاوه چهار درصد در سال
- پس از اخطار از طرف شرکت و گذشتن یک ماه:
- شرکت اینگونه سهام را در صورتی که در بورس اوراق بهادار پذیرفته شده باشد از طریق بورس و گرنه از طریق مزایده به فروش خواهد رسانید.

317

ماده ۳۷

- پس از انقضای مهلت تعیین شده برای پرداخت مانده مبلغ اسمی سهم دارندگان سهام:
- حق حضور و رای در مجامع عمومی
- احتساب در حد نصاب تشکیل مجامع
- حق دریافت سود قابل تقسیم
- حق تقدم در خرید سهام جدید شرکت
- حق دریافت اندوخته قابل تقسیم
- نسبت به این گونه سهام معلق خواهد ماند.

318

ماده ۳۹

- سهم بی نام بصورت سند در وجه حامل تنظیم و ملک دارنده آن شناخته می شود مگر خلاف آن ثابت گردد.
- نقل و انتقال اینگونه سهام به قبض و اقباض بعمل می آید.

319

ماده ۴۱

- در شرکتهای سهامی عام نقل و انتقال سهام نمی تواند مشروط به موافقت مدیران شرکت یا مجامع عمومی صاحبان سهام بشود.

ماده ۴۳

- تبدیل سهام بی نام به سهام بانام:
- چاپ در روزنامه سه نوبت بفاصله پنج روز منتشر و تعیین مهلت حداقل شش ماه از تاریخ اولین آگهی برای مراجعه به شرکت - پس از انقضای مهلت مزبور کلیه سهام بی نام شرکت باطل شده تلقی می گردد.
- پس از انقضای مهلت شش ماه:
- چاپ آگهی حراج فقط یک نوبت در روزنامه - فاصله بین آگهی و تاریخ حراج حداقل ده روز و حداکثر یک ماه خواهد بود.

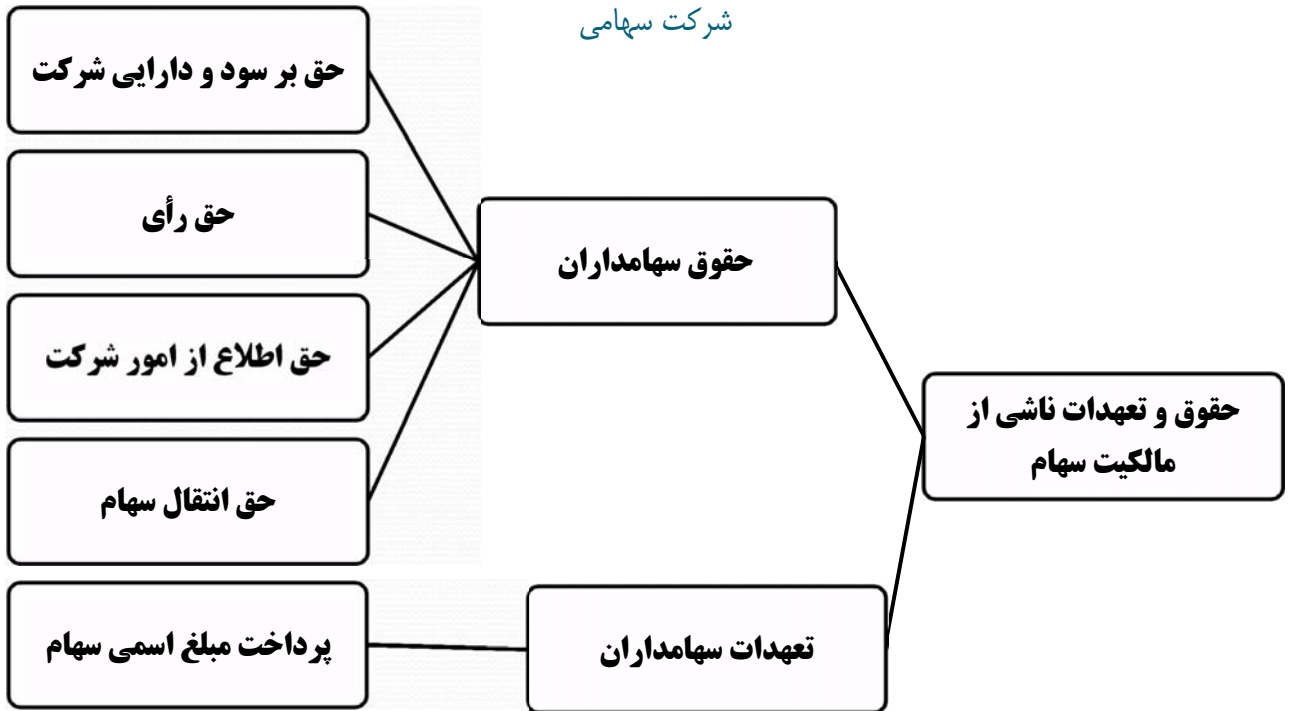
321

ماده ۴۷

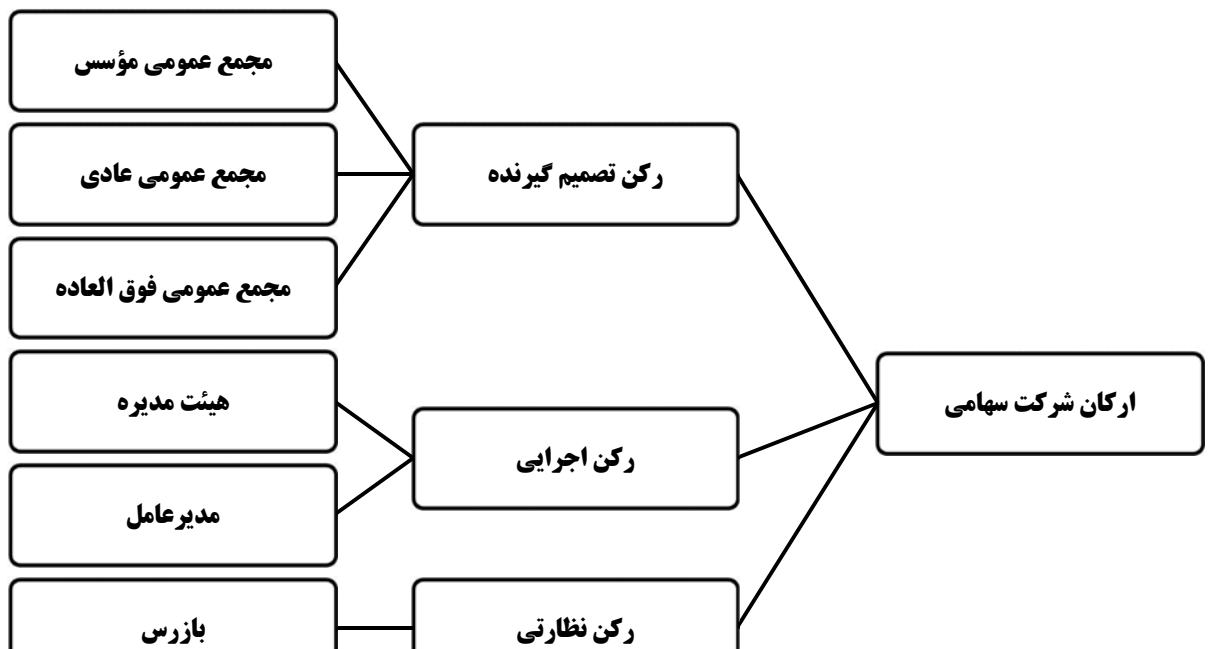
- برای تبدیل سهام بانام به سهام بی نام:
- چاپ یک نوبت در روزنامه و تعیین مهلتی حداقل دو ماه برای تبدیل سهام خود جهت مراجعه به مرکز شرکت
- پس از انقضای مهلت دو ماه:
- برابر تعداد سهام که تبدیل نشده است سهام بی نام صادر و در مرکز شرکت نگاهداری خواهد شد تا هر موقع که دارندگان سهام بانام شرکت مراجعه کنند سهام بانام به شرکت مراجعه کنند سهام بانام آنان اخذ و ابطال و سهام بی نام به آنها داده شود.

322

شرکت سهامی

شرکت سهامی

• مجامع عمومی

- مجمع عمومی موسس
- مجمع عمومی عادی
- مجمع عمومی فوق العاده
- مجمع عمومی عادی بطور فوق العاده

325

وظایف مجمع عمومی موسس

رسیدگی به گزارش موسسین و تصویب آن	احراز پذیره نویسی کلیه سهام شرکت و تادیه مبالغ لازم	تصویب ارزیابی آورده های غیر نقدی (بهمراه نظر کارشناس دادگستری)	تصویب مزایای خاص	تصویب اساسنامه شرکت	تعیین مدیران و بازرسان	تعیین روزنامه کثیرالانتشار
-----------------------------------	---	--	------------------	---------------------	------------------------	----------------------------

گزارش موسسین باید حداقل پنج روز قبل از تشکیل مجمع عمومی موسس در محلی که در آگهی

مجمع عمومی موسس

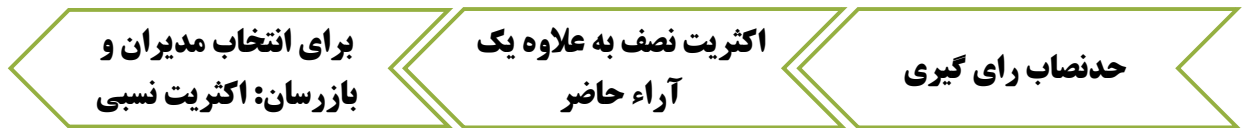
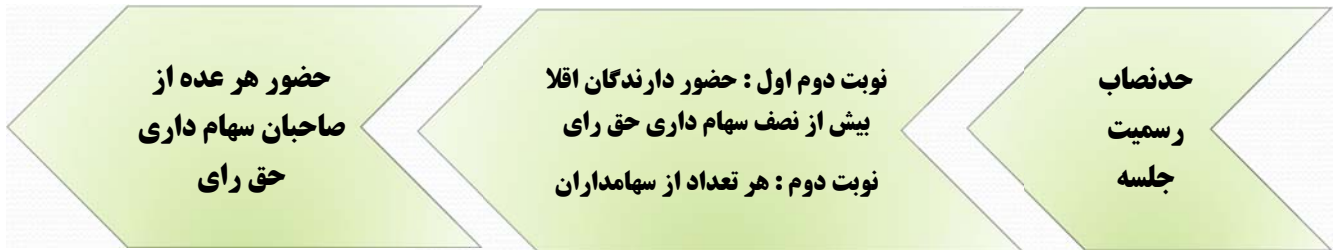
327

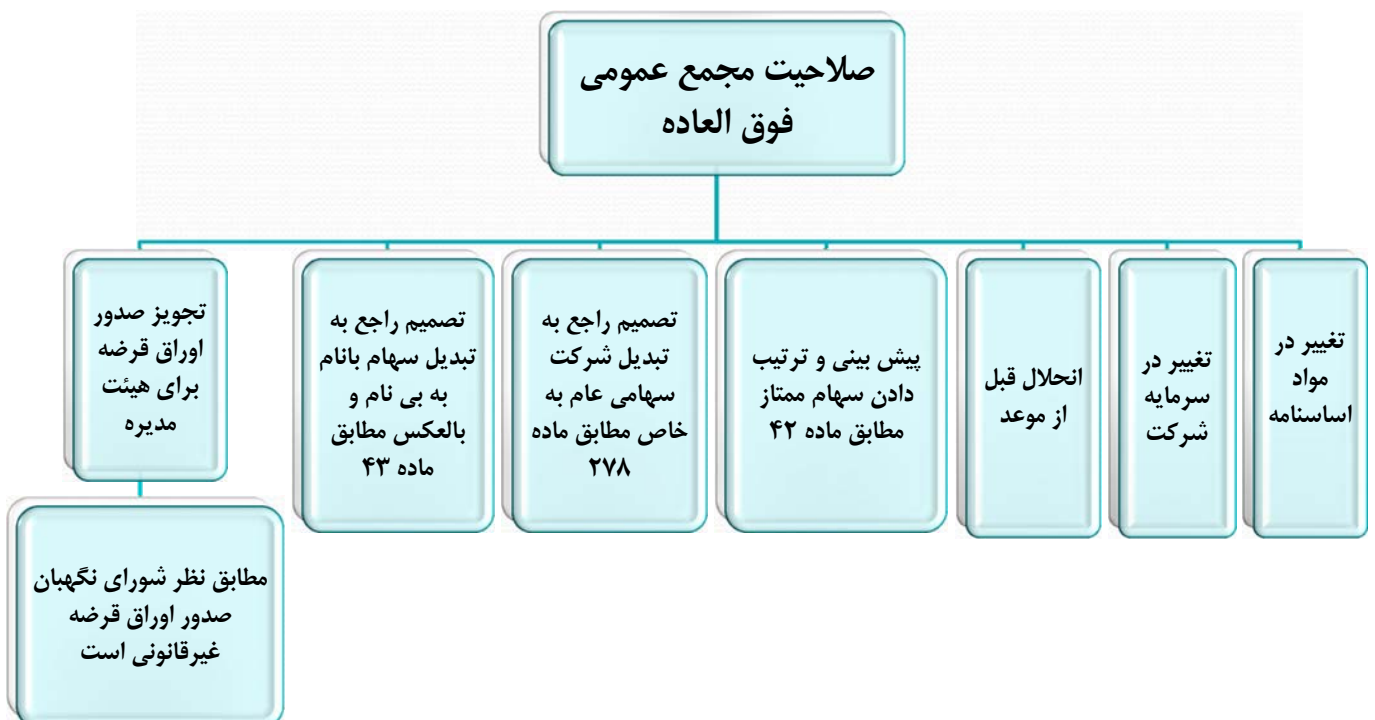
بدون قرائت گزارش بازرس یا بازرسان شرکت در مجمع عمومی اخذ تصمیم نسبت

به ترازنامه

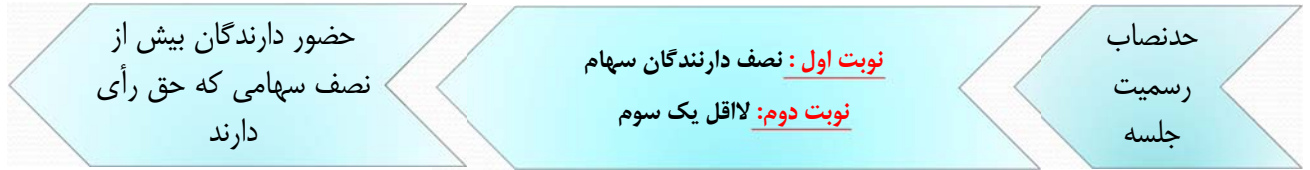
مجمع عمومی عادی

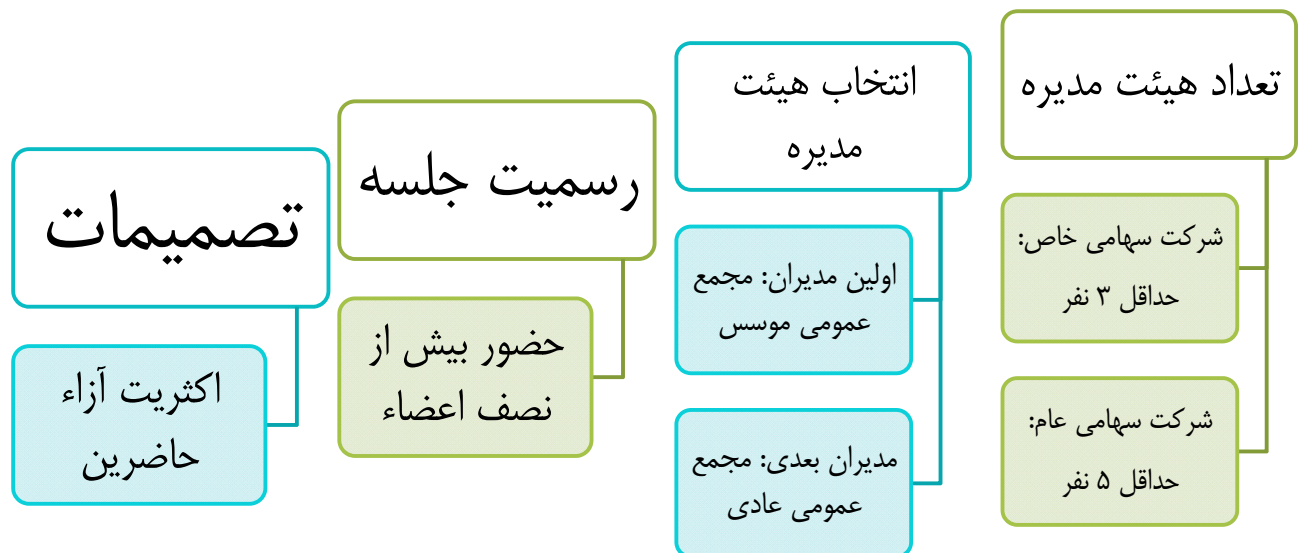
329

شرکت سهامی

شرکت سهامی

- **ماده ۹۰.** تقسیم سود و اندوخته بین صاحبان سهام فقط پس از تصویب مجمع عمومی جاز خواهد بود و در صورت وجود منافع تقسیم ده درصد از سود ویژه سالانه بین صاحبان سهام الزامی است.
- **ماده ۹۱.** چنانچه هیئت مدیره مجمع عمومی عادی سالانه را در موعد مقرر دعوت نکند بازرس یا بازرسان شرکت مکلفند رسماً اقدام بدعوت مجمع مزبور بنمایند.
- **ماده ۹۲.** هیئت مدیره و همچنین بازرس یا بازرسان شرکت می توانند در مواقع مقتضی مجمع عمومی عادی را بطور فوق العاده دعوت نمایند. در این صورت دستور جلسه مجمع باید در آگهی دعوت قیدشود.

333

- **ماده ۹۴.** هیچ مجمع عمومی نمی تواند تابعیت شرکت را تغییر بدهد و با هیچ اکثریتی نمی تواند بر تعهدات صاحبان سهام بیفزاید.
- **ماده ۹۵.** سهامدارانی که اقلاً یک پنجم سهام شرکت را مالک باشند حق دارند که دعوت صاحبان سهام را برای تشکیل مجمع عمومی از هیئت مدیره خواستار شوند
- **ماده ۹۸.** فاصله بین نشر دعوتنامه مجمع عمومی و تاریخ تشکیل آن حداقل ده روز و حداکثر چهل روز خواهد بود.

334

● **ماده ۱۰۱.** مجمع عمومی توسط **هیئت رئیسه‌ای** مرکب از **یک رئیس** و **یک منشی** و **دو ناظر** اداره می‌شود. در صورتی که ترتیب دیگری در اساسنامه پیش بینی نشده باشد **ریاست مجمع با رئیس هیئت مدیره** خواهد بود

● در مواقعی که انتخاب یا عزل بعضی از مدیران یا کلیه آنها جزو دستور جلسه مجمع باشد که در این صورت **رئیس مجمع از بین سهامداران** حاضر در جلسه به اکثریت نسبی انتخاب خواهد شد. ناظران از بین صاحبان سهام انتخاب خواهند شد ولی منشی جلسه ممکن است صاحب سهم نباشد.

335

● **ماده ۱۰۴.** هر گاه در مجمع عمومی تمام موضوعات مندرج در دستور مجمع مورد اخذ تصمیم واقع نشود هیئت رئیسه مجمع با تصویب مجمع می‌تواند **اعلام تنفس** نموده و تاریخ جلسه بعد را که **نباید دیرتر از دو هفته** باشد تعیین کند، تمدید جلسه محتاج به دعوت و آگهی مجدد نیست و در جلسات بعد مجمع با همان حد نصاب جلسه اول رسمیت خواهد داشت.

- **ماده ۱۰۶.** در مواردی که تصمیمات مجمع عمومی یکی از امور ذیل باشد یک نسخه از صورت جلسه مجمع باید جهت ثبت به **مرجع ثبت شرکت ها** ارسال گردد:

- انتخاب مدیران و بازرس یا بازرسان.

- تصویب ترازنامه.

- کاهش یا افزایش سرمایه و هر نوع تغییر در اساسنامه.

- انحلال شرکت و نحوه تصفیه آن.

بخش ۶: هیئت مدیره

داشتن حداقل تعداد سهام مقرر در اساسنامه (این سهام بانام و غیر قابل نقل و انتقال بعنوان وثیقه و بعنوان تضمین خسارات وارده از سوی اعضای هیات مدیره است).

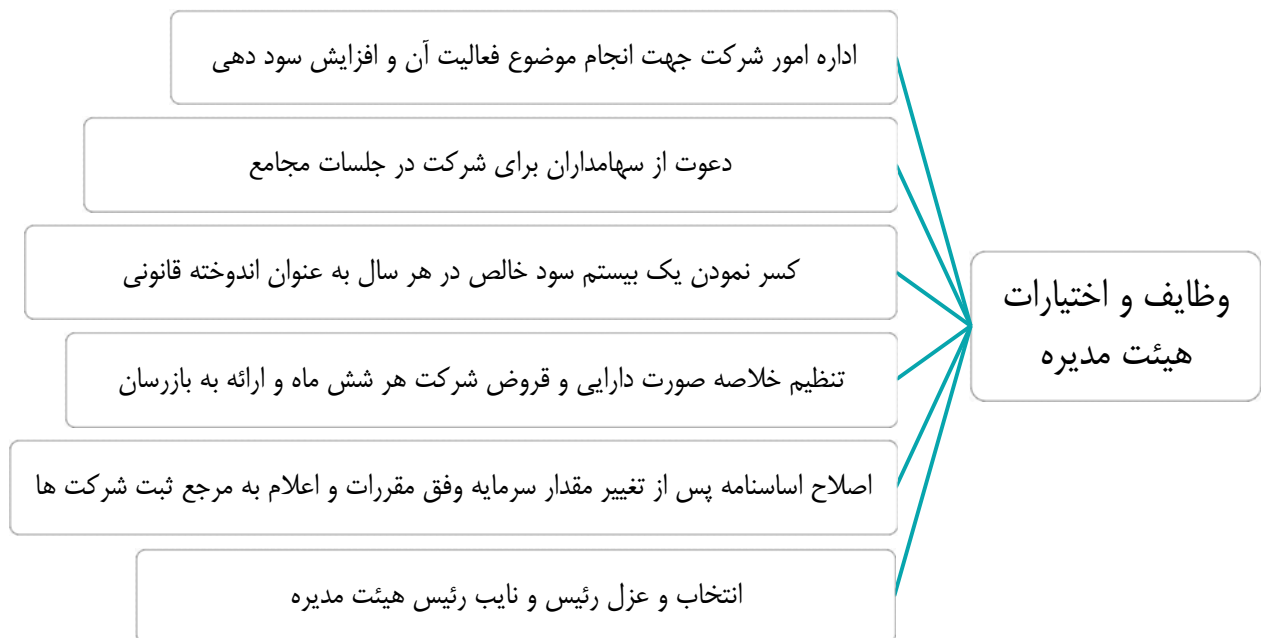
سهامدار بودن

شرایط اعضای هیئت مدیره

محجور - ورشکسته

عدم ممنوعیت از مدیریت شرکت

محرومین از حقوق اجتماعی به واسطه ارتکاب جرائم مقرر در ماده ۱۱۱

- **ماده ۱۱۲.** در صورتی که بر اثر فوت یا استعفا یا سلب شرایط از یک یا چند نفر از مدیران **تعداد اعضاء هیئت مدیره** از حداقل مقرر در این قانون **کمتر شود** اعضاء علی‌البدل به ترتیب مقرر در اساسنامه والا به ترتیب مقرر توسط مجمع عمومی جای آنان را خواهند گرفت:
- در صورتیکه **عضو علی‌البدل** تعیین نشده باشد و یا تعداد اعضاء علی‌البدل کافی برای تصدی محل‌های خالی در هیئت مدیره نباشد مدیران باقیمانده باید بلافاصله **مجمع عمومی عادی شرکت را جهت تکمیل اعضاء هیئت مدیره** دعوت نمایند.

- **ماده ۱۱۶.** تصویب ترازنامه و حساب سود و زیان هر دوره مالی شرکت به منزله مفاصا حساب مدیران برای همان دوره مالی می باشد و
- پس از تصویب ترازنامه و حساب و سود و زیان دوره مالی که طی آن مدت مدیریت مدیران منقضی یا بهر نحو دیگری از آنان سلب سمت شده است سهام مورد وثیقه اینگونه مدیران خودبخود از قید وثیقه آزاد خواهد شد.

341

- **ماده ۱۱۸.** جز درباره موضوعاتی که بموجب مقررات این قانون اخذ تصمیم و اقدام درباره آنها در صلاحیت خاص مجامع عمومی است مدیران شرکت دارای کلیه اختیارات لازم برای اداره امور شرکت می باشند مشروط بر آنکه تصمیمات و اقدامات آنها در حدود موضوع شرکت باشد.
- محدود کردن اختیارات مدیران در اساسنامه یا به موجب تصمیمات مجامع عمومی فقط از لحاظ روابط بین مدیران و صاحبان سهام معتبر بوده و در مقابل اشخاص ثالث باطل و کان لم یکن است.

- **ماده ۱۱۹.** هیئت مدیره در اولین جلسه خود از بین اعضای هیئت مدیره یک رئیس و یک نایب رئیس که باید شخص حقیقی باشند برای هیئت مدیره تعیین می نماید.
- مدت ریاست رئیس و نایب رئیس هیئت مدیره بیش از مدت عضویت آنها در هیئت مدیره نخواهد بود.
- هیئت مدیره در هر موقع می تواند رئیس و نایب رئیس هیئت مدیره را از سمت‌های مذکور عزل کند. هر ترتیبی خلاف این ماده مقرر شود کان لم یکن خواهد بود.
- **تبصره ۱)** از نظر اجرای مفاد این ماده شخص حقیقی که بعنوان نماینده شخص حقوقی عضو هیئت مدیره معرفی شده باشد در حکم عضو هیئت مدیره تلقی خواهد شد.
- **تبصره ۲)** هرگاه رئیس هیئت مدیره موقتاً نتواند وظایف خود را انجام دهد وظایف او را نایب رئیس هیئت مدیره انجام خواهد داد.

343

- **ماده ۱۲۱.** برای تشکیل جلسات هیئت مدیره حضور بیش از نصف اعضاء هیئت مدیره لازم است. تصمیمات باید به اکثریت آراء حاضرین اتخاذ گردد مگر آنکه در اساسنامه اکثریت بیشتری مقرر شده باشد.
- **ماده ۱۲۲.** ترتیب دعوت و تشکیل جلسات هیئت مدیره را اساسنامه تعیین خواهد کرد. ولی در هر حال عده ای از مدیران که اقلاً یک سوم اعضاء هیئت مدیره را تشکیل دهند می توانند در صورتی که از تاریخ تشکیل آخرین جلسه هیئت مدیره حداقل یک ماه گذشته باشد با ذکر دستور جلسه هیئت مدیره را دعوت نمایند.
- **ماده ۱۲۳.** برای هریک از جلسات هیئت مدیره باید صورت جلسه‌ای تنظیم و لااقل به امضاء اکثریت مدیران حاضر در جلسه برسد. در صورت جلسات هیئت مدیره نام مدیرانی که حضور دارند یا غایب می باشند و خلاصه‌ای از مذاکرات و همچنین تصمیمات متخذ در جلسه با قید تاریخ در آن ذکر می گردد. هر یک از مدیران که با تمام یا بعضی از تصمیمات مندرج در صورت جلسه مخالف باشد نظر او باید در صورت جلسه قید شود.

- **ماده ۱۲۴.** هیئت مدیره باید اقلأ یک نفر شخص حقیقی را به مدیریت عامل شرکت برگزیند و حدود اختیارات و مدت تصدی و حق الزحمه او را تعیین کند در صورتی که مدیرعامل عضو هیئت مدیره باشد دوره مدیریت عامل او از مدت عضویت او در هیئت مدیره بیشتر نخواهد بود.
- مدیرعامل شرکت نمی تواند در عین حال رئیس هیئت مدیره همان شرکت باشد مگر با تصویب سه چهارم آراء حاضر در مجمع عمومی.
- **تبصره)** هیئت مدیره در هر موقع می تواند مدیرعامل را عزل نماید.
- **ماده ۱۲۵.** مدیرعامل شرکت در حدود اختیاراتی که توسط هیئت مدیره به او تفویض شده است نماینده شرکت محسوب و از طرف شرکت حق امضاء دارد.

345

- **ماده ۱۲۹.** اعضاء هیئت مدیره و مدیرعامل شرکت و همچنین موسسات و شرکت-هائی که اعضای هیئت مدیره و یا مدیرعامل شرکت شریک یا عضو هیئت مدیره یا مدیرعامل آنها باشند نمی توانند بدون اجازه هیئت مدیره در معاملاتی که با شرکت یا به حساب شرکت می شود بطور مستقیم یا غیرمستقیم طرف معامله واقع و یا سهام شوند
- در صورت اجازه نیز هیئت مدیره مکلف است بازرس شرکت را از معامله ای که اجازه آن داده شده بلافاصله مطلع نماید و گزارش آن را به اولین مجمع عمومی عادی صاحبان سهام بدهد و بازرس نیز مکلف است ضمن گزارش خاصی حاوی جزئیات معامله نظر خود را درباره چنین معامله ای به همان مجمع تقدیم کند.
- عضو هیئت مدیره یا مدیرعامل ذینفع در معامله در جلسه هیئت مدیره و نیز در مجمع عمومی عادی هنگام اخذ تصمیم نسبت به معامله مذکور حق رای نخواهد داشت.

346

- **ماده ۱۳۰.** معاملات مذکور در ماده ۱۲۹ در هر حال ولو آنکه توسط مجمع عادی تصویب نشود در مقابل اشخاص ثالث معتبر است.
- **ماده ۱۳۱.** در صورتی که معاملات مذکور در ماده ۱۲۹ این قانون بدون اجازه هیئت مدیره صورت گرفته باشد هرگاه مجمع عمومی عادی شرکت آنها را تصویب نکند آن معاملات قابل ابطال خواهد بود و شرکت می تواند تا سه سال از تاریخ انعقاد معامله و در صورتی که معامله مخفیانه انجام گرفته باشد تا سه سال از تاریخ کشف آن بطلان معامله را از دادگاه صلاحیتدار درخواست کند. لیکن در هر حال مسئولیت مدیر و مدیران و یا مدیرعامل ذینفع در مقابل شرکت باقی خواهد بود. تصمیم به در خواست بطلان معامله با مجمع عمومی عادی صاحبان سهام است که پس از استماع گزارش بازرس مشعر بر عدم عایت تشریفات لازم جهت انجام معامله در این مورد رای خواهد داد.

347

- **ماده ۱۳۵.** کلیه اعمال و اقدامات مدیران و مدیرعامل شرکت در مقابل اشخاص ثالث نافذ و معتبر است و نمی توان بعد از عدم اجرای تشریفات مربوط بطرز انتخاب آنها اعمال و اقدامات آنان را غیر معتبر دانست.
- **ماده ۱۳۶.** در صورت انقضاء مدت ماموریت مدیران تا زمان انتخاب مدیران جدید مدیران سابق کماکان مسئول امور شرکت و اداره آن خواهند بود. هر گاه مراجع موظف به دعوت مجمع عمومی به وظیفه خود عمل نکنند هر ذینفع می تواند از مرجع ثبت شرکت ها دعوت مجمع عمومی عادی را برای انتخاب مدیران تقاضا نماید.

348

- **ماده ۱۳۹.** هر صاحب سهم می تواند از پانزده روز قبل از انعقاد مجمع عمومی در مرکز شرکت بصورت حسابها مراجعه کرده و از
 - ترازنامه و
 - حساب سود و زیان و
 - گزارش عملیات مدیران و
 - گزارش بازرسان
 رونوشت بگیرد.

349

- **ماده ۱۴۰.** هیئت مدیره مکلف است هر سال یک بیستم از سودخالص شرکت را بعنوان اندوخته قانونی موضوع نماید.
 - همین که اندوخته به یک دهم سرمایه شرکت رسید موضوع کردن آن اختیاری است و در صورتی که سرمایه شرکت افزایش یابد کسر یک-بیستم مذکور ادامه خواهد یافت تا وقتی که اندوخته قانونی به یک دهم سرمایه بالغ گردد.

- **ماده ۱۴۱.** اگر بر اثر زیان‌های وارده حداقل نصف سرمایه شرکت از میان برود
- **هیئت مدیره** مکلف است بلافاصله مجمع عمومی فوق العاده صاحبان سهام را دعوت نماید تا موضوع انحلال یا بقاء شرکت مورد شور و رای واقع شود.
- هرگاه مجمع مزبور رای به انحلال شرکت ندهد باید در همان جلسه و با رعایت مقررات ماده ۶ این قانون سرمایه شرکت را به مبلغ سرمایه موجود کاهش دهد. (حداقل ۵۰۰ و ۱۰۰ هزار تومان برای سهامی عام و خاص)

351

- **ماده ۱۴۲.** مدیران و مدیرعامل شرکت در مقابل شرکت و اشخاص ثالث نسبت به تخلف از مقررات قانونی با اساسنامه شرکت و یا مصوبات مجمع عمومی برحسب مورد منفرداً یا مشترکاً مسئول می باشند و دادگاه حدود مسئولیت هریک را برای جبران خسارت تعیین خواهد نمود.

انتخاب بازرس

اولین بازرس / بازرسان: مجمع عمومی موسس

بازرسان بعدی: مجمع عمومی عادی

353

وظایف بازرس

اظهاری نظر در خصوص صحت و سقم ترازنامه ارائه شده از سوی هیئت مدیره

اظهاری نظر در خصوص صحت و سقم اظهارات مدیران در برابر مجامع و در صورتی که آنان اطلاعات خلاف واقع ارائه می دهند، اطلاع مراتب به مجمع عمومی

دعوت مجامع عمومی در صورتی که هیئت مدیره این وظیفه را انجام ندهد

گزارش پیرامون معاملات مدیرعامل و اعضای هیئت مدیره با شرکت یا به حساب شرکت یا متضمن رقابت با شرکت به مجمع عموم

گزارش تخلف اعضای هیئت مدیره و مدیر عامل به مجمع عمومی

گزارش راجع به افزایش سرمایه، کاهش سرمایه، ضرورت سلب حق تقدم در صورت افزایش سرمایه به مجمع عمومی فوق العاده

اعلام به مراجع قضایی در صورت اطلاع از وقوع جرم ضمن انجام مأموریت خود و گزارش آن به مجمع عمومی

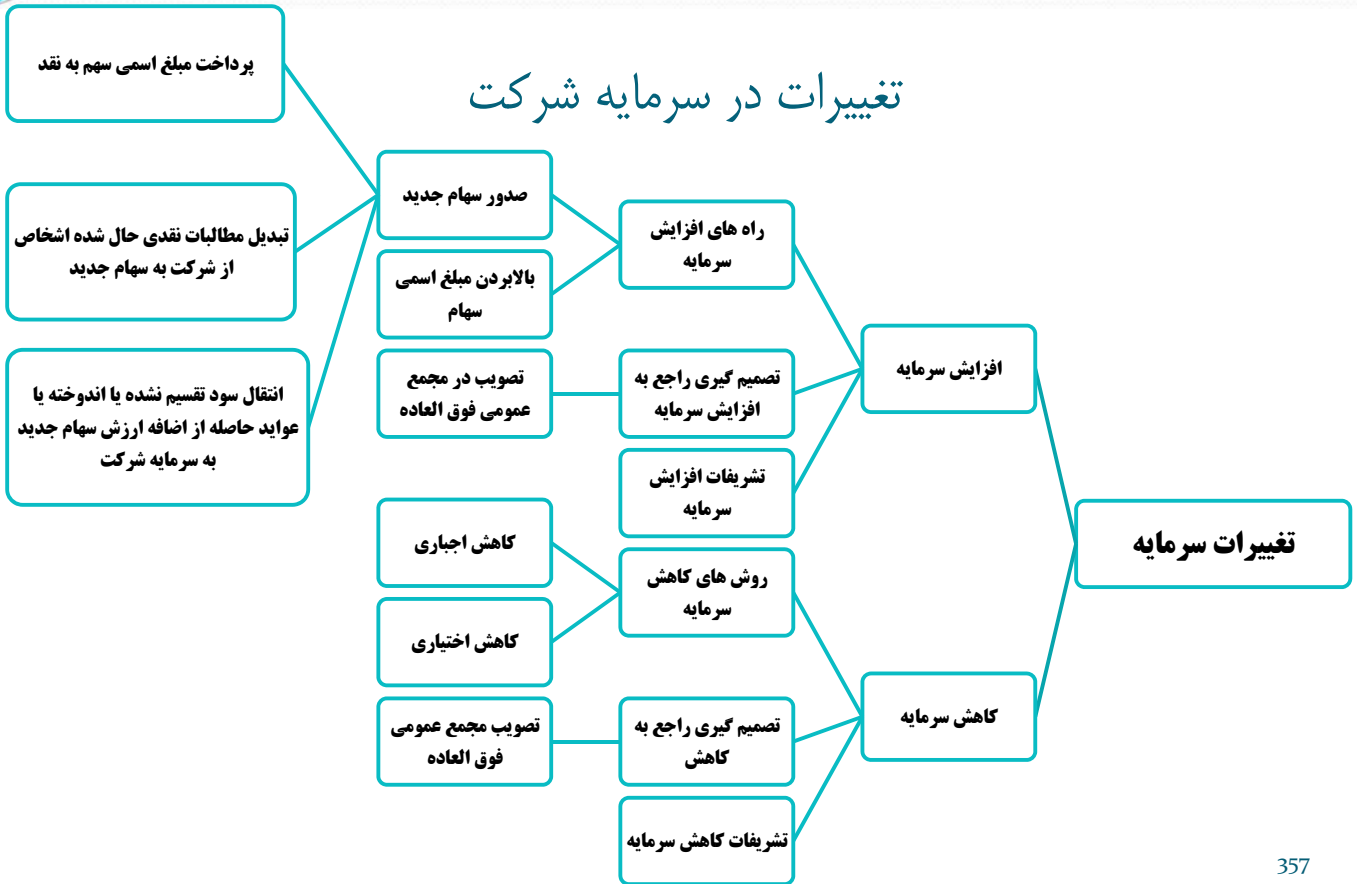
- **ماده ۱۴۸.** بازرس یا بازرسان علاوه بر وظایفی که در سایر مواد این قانون برای آنان مقرر شده است مکلفند درباره **صحت و درستی صورت دارائی و صورت حساب دوره عملکرد و حساب سود و زیان ترازنامه‌ای** که مدیران برای تسلیم به مجمع عمومی تهیه می‌کنند
- همچنین درباره **صحت مطالب و اطلاعاتی** که مدیران در اختیار مجمع عمومی گذاشته اند اظهار نظر کنند.
- بازرسان باید اطمینان حاصل نمایند که حقوق صاحبان سهام در حدودی که قانون و اساسنامه شرکت تعیین کرده است بطور یکسان رعایت شده باشد و در صورتی که مدیران اطلاعاتی برخلاف حقیقت در اختیار صاحبان سهام قرار دهند بازرسان مکلفند که مجمع عمومی را از آن آگاه سازند.

355

- **ماده ۱۵۲.** در صورتی که مجمع عمومی بدون دریافت گزارش بازرس صورت دارائی و ترازنامه و حساب سود و زیان شرکت را مورد تصویب قرار دهد این تصویب **به هیچ وجه اثر قانونی نداشته از درجه اعتبار ساقط خواهد بود.**
- **ماده ۱۵۴.** بازرس یا بازرسان در مقابل شرکت و اشخاص ثالث نسبت به تخلفاتی که در انجام وظایف خود مرتکب می‌شوند طبق قواعد عمومی مربوط به **مسئولیت مدنی مسئول جبران خسارت** وارده خواهند بود

356

تغییرات در سرمایه شرکت

357

بخش ۸: تغییرات در سرمایه شرکت

• ماده ۱۵۷.

• سرمایه شرکت را می توان از طریق صدور سهام جدید و یا از طریق بالا بردن مبلغ اسمی سهام موجود افزایش داد.

• ماده ۱۵۹. افزایش سرمایه از طریق بالا بردن مبلغ اسمی سهام موجود در صورتی که برای صاحبان سهام ایجاد تعهد کند ممکن نخواهد بود مگر آنکه کلیه صاحبان سهام با آن موافق باشند.

- **ماده ۱۵۸.** تادیه مبلغ اسمی سهام جدید به یکی از طریق زیرامکان پذیر است:
 - پرداخت مبلغ اسمی به نقد.
 - تبدیل مطالبات نقدی حاصل شده اشخاص از شرکت به سهام جدید.
 - انتقال سود تقسیم نشده یا اندوخته یا عواید حاصله از اضافه ارزش سهام جدید به سرمایه شرکت.
 - تبدیل اوراق قرضه به سهام.
- **تبصره ۱)** فقط در شرکت سهامی خاص تادیه مبلغ اسمی سهام جدید به غیر نقد نیز مجاز است.
- **تبصره ۲)** انتقال اندوخته قانونی به سرمایه ممنوع است.

359

- **ماده ۱۶۰.** شرکت می تواند سهام جدید را برابر مبلغ اسمی بفروشد یا این که مبلغی علاوه بر مبلغ اسمی سهم بعنوان اضافه ارزش سهم از خریداران دریافت کند.
- شرکت می تواند عواید حاصله از اضافه ارزش سهم فروخته شده را به اندوخته منتقل سازد یا نقداً بین صاحبان سهام سابق تقسیم کند یا در ازاء آن سهام جدید به صاحبان سهام سابق بدهد.

- **ماده ۱۶۱.** مجمع عمومی فوق العاده به پیشنهاد هیئت مدیره پس از قرائت گزارش بازرسی یا بازرسان شرکت در مورد افزایش سرمایه شرکت اتخاذ تصمیم می کند.
- **تبصره ۱)** مجمع عمومی فوق العاده که در مورد افزایش سرمایه اتخاذ تصمیم می کند شرایط مربوط به فروش سهام جدید و تادیه قیمت آن را تعیین یا اختیار تعیین آن را به هیئت مدیره واگذار خواهد کرد.
- **تبصره ۲)** پیشنهاد هیئت مدیره راجع به افزایش سرمایه باید متضمن توجیه لزوم افزایش سرمایه و نیز شامل گزارشی درباره امور شرکت از بدو سال مالی در جریان و اگر تا آن موقع مجمع عمومی نسبت به حسابهای سال مالی قبل تصمیم نگرفته باشد حاکی از وضع شرکت از ابتدای سال مالی قبل باشد گزارش بازرسی یا بازرسان باید شامل اظهار نظر درباره پیشنهاد هیئت مدیره باشد.

361

- **ماده ۱۶۲.** مجمع عمومی فوق العاده می تواند به هیئت مدیره اجازه دهد که ظرف مدت معینی که نباید از پنج سال تجاوز کند سرمایه شرکت را تا میزان مبلغ معینی به یکی از طرق مذکور در این قانون افزایش دهد.
- **ماده ۱۶۳.** هیئت مدیره در هر حال مکلف است در هر نوبت پس از عملی ساختن افزایش سرمایه حداکثر ظرف یک ماه مراتب را ضمن اصلاح اساسنامه در قسمت مربوط به مقدار سرمایه ثبت شده شرکت به مرجع ثبت شرکتها اعلام کند تا پس از ثبت جهت اطلاع عموم آگهی شود.

● **ماده ۱۶۴.** اساسنامه شرکت نمی تواند متضمن افزایش سرمایه برای هیئت مدیره باشد.

● **ماده ۱۶۵.** مادام که سرمایه قبلی شرکت تماماً تادیه نشده است افزایش سرمایه شرکت تحت هیچ عنوانی مجاز نخواهد بود.

● **ماده ۱۶۶.** در خرید سهام جدید صاحبان سهام شرکت به نسبت سهامی که مالکند **حق تقدم** دارند و این **حق قابل نقل و انتقال** است مهلتی که طی آن سهامداران می توانند حق تقدم مذکور را اعمال کنند کمتر از **شصت روز** نخواهد بود. این مهلت از روزی که برای پذیره نویسی تعیین می گردد شروع می شود.

363

● **ماده ۱۶۷.** مجمع عمومی فوق العاده که افزایش سرمایه را از طریق فروش سهام جدید تصویب می کند یا اجازه آن را به هیئت مدیره می دهد می تواند **حق تقدم صاحبان سهام** را نسبت به پذیره نویسی تمام یا قسمتی از سهام جدید از آنان **سلب کند** به شرط آنکه چنین تصمیمی پس از قرائت گزارش هیئت مدیره و گزارش بازرس یا بازرسان شرکت اتخاذ گردد و گرنه باطل خواهد بود.

● **تبصره)** گزارش هیئت مدیره مذکور در این ماده باید مشتمل بر **توجیه لزوم افزایش سرمایه و سلب حق تقدم از سهامداران** و معرفی شخص یا اشخاصی که سهام جدید برای تخصیص به آنها در نظر گرفته شده است و تعداد و قیمت این گونه سهام و عواملی که در تعیین قیمت در نظر گرفته شده است باشد.

● گزارش بازرس یا بازرسان باید حاکی از تایید عوامل و جهاتی باشد که در گزارش

● **ماده ۱۷۲.** در صورتی که حق تقدم در پذیره نویسی سهام جدید از صاحبان سهام سلب شده باشد یا صاحبان سهام **از حق تقدم** خود ظرف مهلت مقرر **استفاده نکنند** حسب مورد تمام یا باقیمانده سهام جدید عرضه و به متقاضیان فروخته خواهد شد.

● **ماده ۱۷۳.** شرکتهای سهامی عام باید **قبل از عرضه کردن سهام جدید** برای **پذیره نویسی** عمومی ابتدا **طرح اعلامیه پذیره نویسی** سهام جدید را به **مرجع ثبت شرکتهای** تسلیم و رسید دریافت کنند.

365

● **ماده ۱۷۵.** **آخرین ترازنامه و حساب سود و زیان شرکت** که به تصویب مجمع عمومی رسیده است باید **ضمیمه طرح اعلامیه پذیره نویسی** سهام جدید **به مرجع ثبت شرکتهای** تسلیم گردد و در صورتی که شرکت تا آن موقع ترازنامه و حساب سود و زیان تنظیم نکرده باشد این نکته باید در طرح اعلامیه پذیره نویسی قید شود.

● **ماده ۱۷۶.** مرجع ثبت شرکتهای پس از وصول طرح اعلامیه پذیره نویسی و ضمائهم آن و تطبیق مندرجات آنها با مقررات قانونی اجازه انتشار اعلامیه پذیره نویسی سهام جدید را صادر خواهد نمود.

- **ماده ۱۸۱.** پس از گذشتن مهلتی که برای پذیره نویسی معین شده است و در صورت تمدید بعد از انقضای مدت تمدید شده هیئت مدیره حداکثر تا **یکماه** به تعهدات پذیره نویسان رسیدگی کرده و تعداد سهام هریک از تعهدکنندگان را تعیین و اعلام و مراتب را جهت ثبت و آگهی به مرجع ثبت شرکتها اطلاع خواهد داد.
- هرگاه پس از رسیدگی به اوراق پذیره نویسی مقدار سهام خریداری شده **بیش از میزان افزایش سرمایه** باشد هیئت مدیره مکلف است ضمن تعیین تعداد سهام هر خریدار دستور استرداد وجه سهام اضافه خریداری شده را به بانک مربوط بدهد.

367

- **۱۸۲.** هرگاه افزایش سرمایه شرکت تا **۹ ماه** از تاریخ تسلیم طرح اعلامیه پذیره نویسی به مرجع ثبت شرکتها به ثبت نرسد به درخواست هر یک از پذیره نویسان سهام جدید مرجع ثبت شرکت که طرح اعلامیه نویسی به آن تسلیم شده است **گواهینامه ای حاکی از عدم ثبت افزایش سرمایه** شرکت صادر
- و به بانکی که تعهد سهام و تادیه وجوه در آن بعمل آمده است ارسال می دارد تا اشخاصی که سهام جدید را پذیره نویسی کرده اند به بانک مراجعه و وجوه پرداختی خود را مسترد دارند. در این صورت هر گونه هزینه ای که برای افزایش سرمایه شرکت پرداخت یا تعهد شده باشد به عهده شرکت قرار می گیرد.

368

- **ماده ۱۸۵.** در صورتی که مجمع عمومی فوق العاده صاحبان سهام **افزایش سرمایه شرکت** را از طریق **تبدیل مطالبات نقدی حال شده اشخاص** از شرکت تصویب کرده باشد سهام جدیدی که در نتیجه اینگونه افزایش سرمایه صادر خواهد شد با امضاء ورقه خرید سهم توسط طلبکارانی که مایل به پذیره نویسی سهام جدید باشند انجام می گیرد.
- **ماده ۱۸۷.** در مورد ماده ۱۸۵ پس از انجام پذیره نویسی باید در موقع به ثبت رسانیدن افزایش سرمایه در مرجع ثبت شرکتها صورت کاملی از **مطالبات نقدی حال شده، بستانکاران پذیره نویس را که به سهام شرکت تبدیل شده است به ضمیمه رونوشت اسناد و مدارک حاکی از تصفیه آنگونه مطالبات که بازرسان شرکت صحت آن را تایید کرده باشند همراه با صورت جلسه مجمع عمومی فوق العاده و اظهارنامه هیئت مدیره مشعر بر اینکه کلیه این سهام خریداری شده و بهای آن دریافت شده است به مرجع ثبت شرکتها تسلیم شود.**

369

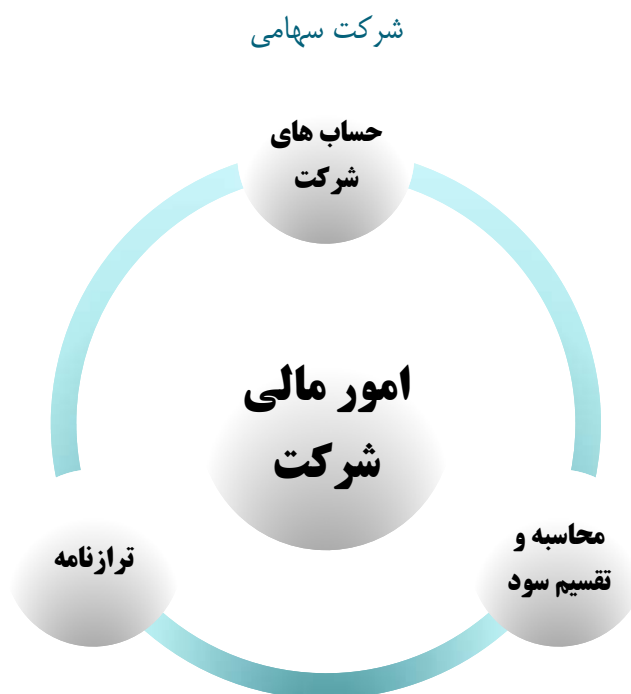
- **ماده ۱۸۸.** در موردی که افزایش سرمایه از طریق **بالا بردن مبلغ اسمی سهام** موجود صورت می گیرد کلیه **افزایش سرمایه باید نقدا پرداخت شود** و نیز سهام جدیدی که در قبال افزایش سرمایه صادر میشود هنگام پذیره نویسی برحسب مورد کلا پرداخت یا تهاتر شود.
- **ماده ۱۸۹.** علاوه بر کاهش اجباری سرمایه مذکور در ماده ۱۴۱ مجمع عمومی فوق العاده شرکت می تواند به پیشنهاد هیئت مدیره در مورد کاهش سرمایه شرکت بطور اختیاری اتخاذ تصمیم کند مشروط بر آنکه بر اثر کاهش سرمایه به تساوی حقوق صاحبان سهام لطمه ای وارد نشود و سرمایه شرکت از حداقل مقرر در ماده ۵ این قانون کمتر نگردد.
- **تبصره) کاهش اجباری** سرمایه از طریق کاهش تعداد یا مبلغ اسمی سهام صورت میگیرد **و کاهش اختیاری** سرمایه از طریق کاهش بهای اسمی سهام به نسبت متساوی و رد مبلغ کاهش یافته هر سهم به صاحب آن انجام می گیرد.

- **ماده ۱۹۰.** پیشنهاد هیئت مدیره راجع به کاهش سرمایه باید حداقل **چهل و پنج** روز قبل از تشکیل مجمع عمومی فوق العاده به بازرس یا بازرسان شرکت تسلیم گردد.
- پیشنهاد مزبور باید متضمن **توجیه لزوم کاهش سرمایه** و همچنین شامل گزارش درباره امور شرکت از بدو سال مالی در جریان و اگر تا آن موقع مجمع عمومی نسبت به حسابهای سال مالی قبل تصمیم نگرفته باشد حاکی از وضع شرکت از ابتدای سال مالی قبل باشد.
- **ماده ۱۹۱.** **بازرس یا بازرسان شرکت** پیشنهاد هیئت مدیره را مورد رسیدگی قرار داده و نظر خود را طی گزارش به مجمع عمومی فوق العاده تسلیم خواهد نمود و مجمع عمومی پس از استماع گزارش بازرس تصمیم خواهد گرفت.

371

- **ماده ۱۹۲.** **هیئت مدیره قبل از اقدام به کاهش اختیاری** سرمایه باید تصمیم مجمع عمومی را درباره کاهش حداکثر ظرف **یک ماه** در روزنامه کثیرالانتشاری که آگهی های مربوط به شرکت در آن نشر میگردد آگهی کند.
- **ماده ۱۹۳.** در مورد **کاهش اختیاری سرمایه** شرکت هر یک از دارندگان اوراق قرضه و یا بستانکارانی که منشاء طلب آنها قبل از تاریخ نشر آخرین آگهی مذکور در ماده ۱۹۲ باشد میتوانند ظرف **دو ماه** از تاریخ نشر آخرین آگهی اعتراض خود را نسبت به کاهش سرمایه شرکت به **دادگاه** تقدیم کنند.
- **ماده ۱۹۴.** در صورتی **که بنظر دادگاه اعتراض نسبت به کاهش سرمایه وارد** تشخیص شود و شرکت جهت تامین پرداخت طلب معترض وثیقه ای که بنظر دادگاه کافی باشد نسپارد **در این صورت آن دین حال شده** و دادگاه به پرداخت آن خواهد داد.

- **ماده ۱۹۵.** در مهلت دومه مذکور در ماده ۱۹۳ و همچنین در صورتی که اعتراضی شده باشد تا خاتمه اجرای حکم قطعی دادگاه شرکت از **کاهش سرمایه ممنوع** است.
- **ماده ۱۹۶.** برای کاهش بهای اسمی سهام شرکت و رد مبلغ کاهش یافته هر سهم هیئت مدیره شرکت باید مراتب را طی اطلاعیه ای به اطلاع کلیه صاحبان سهام برساند. اطلاعیه شرکت باید در روزنامه منتشر شود و برای صاحبان سهام با نام توسط پست سفارشی ارسال گردد.
- **ماده ۱۹۸.** خرید سهام شرکت توسط همان شرکت ممنوع است. (سهام خزانه)

- **ماده ۲۳۲.** هیئت مدیره شرکت باید پس از انقضای سال مالی صورت دارائی و دیون شرکت را در پایان سال و همچنین ترازنامه و حساب عملکرد و حساب سود و زیان شرکت را به ضمیمه گزارشی درباره فعالیت و وضع عمومی شرکت طی سال مالی مزبور تنظیم کند.
- اسناد مذکور در این ماده باید اقل بیست روز قبل از تاریخ مجمع عمومی عادی سالانه در اختیار بازرسان گذاشته شود.

375

- **ماده ۲۳۳.** در تنظیم حساب عملکرد و حساب سود و زیان و ترازنامه شرکت باید همان شکل و روشهای ارزیابی که در سال مالی قبل از آن بکار رفته است رعایت شود. (ثبات رویه در حسابداری)
- با وجود این در صورتی که تغییری در شکل و روشهای ارزیابی سال قبل از آن مورد نظر باشد باید اسناد مذکور به هر دو شکل و هر دو روش ارزیابی تنظیم گردد تا مجمع عمومی با ملاحظه آنها و با توجه به گزارش هیئت مدیره و بازرسان نسبت به تغییرات پیشنهادی تصمیم بگیرد.

- **ماده ۲۳۴.** در ترازنامه باید استهلاک اموال و اندوخته های لازم در نظر گرفته شود ولو آنکه پس از وضع استهلاک و اندوخته ها سود قابل تقسیم باقی نماند یا کافی نباشد.
- پائین آمدن ارزش دارائی ثابت خواه در نتیجه استعمال خواه بر اثر تغییرات فنی و خواه به علل دیگر باید در استهلاکات منظور گردد. برای جبران کاهش احتمالی ارزش سایر اقلام دارائی و زیانها و هزینه های احتمالی باید ذخیره لازم منظور گردد.

377

- **ماده ۲۳۵.** تعهداتی که شرکت آن را تضمین کرده است باید قبل از مبلغ در ذیل ترازنامه آورده شود.
- **ماده ۲۳۶.** هزینه های تاسیس شرکت باید قبل از تقسیم هر گونه سود مستهلک شود. هزینه های افزایش سرمایه باید حداکثر تا پنج سال از تاریخی که اینگونه هزینه ها بعمل آمد مستهلک شود.
- در صورتی که سهام جدیدی که در نتیجه افزایش سرمایه صادر می شود به قیمتی بیش از مبلغ اسمی فروخته شده باشد هزینه های افزایش سرمایه را می توان از محل این اضافه ارزش مستهلک نمود.

378

- **ماده ۲۳۷.** سود خالص شرکت در هر سال مالی عبارتست از در آمد حاصل در همان سال مالی منهای کلیه هزینه ها و استهلاکات و ذخیره ها.
- **ماده ۲۳۸.** از سود خالص شرکت پس از وضع زیانهای وارده در سالهای قبل باید معادل یک بیستم آن برطبق ماده ۱۴۰ بعنوان اندوخته قانونی موضوع شود. هر تصمیم برخلاف این ماده باطل است.
- **ماده ۲۳۹.** سود قابل تقسیم عبارتست از سود خالص سال مالی شرکت منهای (۱) زیانهای سالهای مالی قبل و (۲) اندوخته قانونی مذکوره در ماده ۲۳۸ و (۳) سایر اندوخته های اختیاری بعلاوه (۴) سود قابل تقسیم سالهای قبل که تقسیم نشده است.

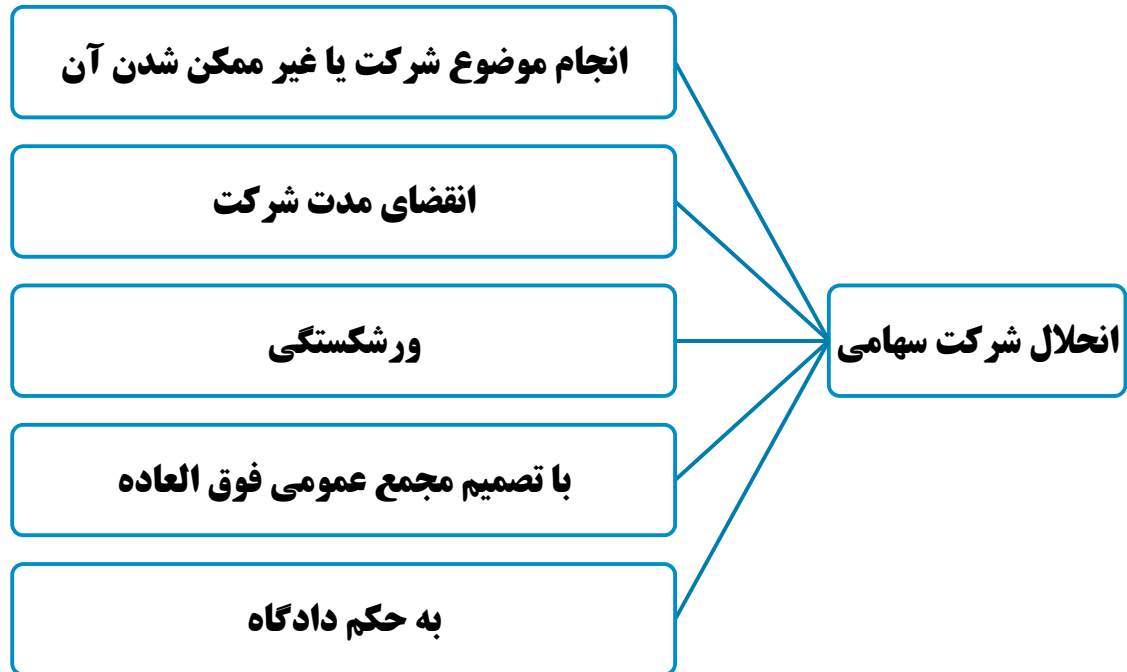
379

- **ماده ۲۴۰.** مجمع عمومی پس از تصویب حسابهای سال مالی و احراز اینکه سود قابل تقسیم وجود دارد مبلغی از آن را که باید بین صاحبان تقسیم شود تعیین خواهد نمود.
- علاوه بر این مجمع عمومی می تواند تصمیم بگیرد که مبالغی از اندوخته هائی که شرکت در اختیار دارد بین صاحبان سهام تقسیم شود در این صورت در تصمیم مجمع عمومی باید صریحا قید شود که مبالغ مورد نظر از کدام یک از اندوخته ها باید برداشت و تقسیم گردد.
- (سود قابل تقسیم از محل سود خالص در سال جاری و یا محل اندوخته سنوات گذشته)
- هر سودی که بدون رعایت مقررات این قانون تقسیم شود منافع موهوم تلقی خواهد شد. نحوه پرداخت سود قابل تقسیم توسط مجمع عمومی تعیین می شود و اگر مجمع عمومی در خصوص نحوه پرداخت تصمیمی نگرفته باشد هیئت مدیره نحوه پرداخت را تعیین خواهد نمود ولی در هر حال پرداخت سود به صاحبان سهام باید ظرف هشت ماه پس از تصمیم مجمع عمومی راجع به تقسیم سود انجام پذیرد.

- **ماده ۲۴۱.** با رعایت شرایط مقرر در ماده ۱۳۴ نسبت معینی از سود خالص سال مالی شرکت که ممکن است جهت پاداش هیئت مدیره در نظر گرفته شود به هیچ وجه نباید در **شرکتهای سهامی عام از پنج درصد سودی که در همان سال به صاحبان سهام پرداخت می شود و در شرکتهای سهامی خاص از ۱۰ درصد سودی که در همان سال به صاحبان سهام پرداخت می شود** تجاوز کند.
- مقررات اساسنامه و هر گونه تصمیمی که مخالف با مفاد این ماده باشد باطل و بلا اثر است.

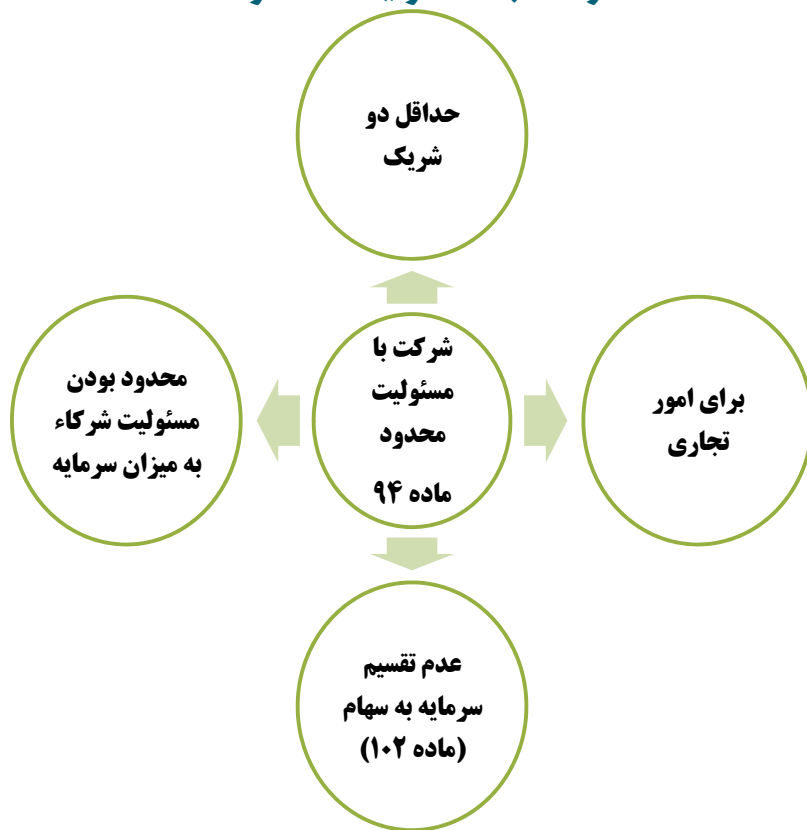
381

- **ماده ۲۴۲.** در شرکتهای **سهامی عام** هیئت مدیره مکلف است:
- به حسابهای سود و زیان و ترازنامه شرکت گزارش حسابداران رسمی را ضمیمه کند.
- حسابداران رسمی باید علاوه بر **اظهار نظر** درباره حسابهای شرکت **گواهی نمایند** کلیه دفاتر و اسناد و صورت حسابهای شرکت و توضیحات مورد لزوم در اختیار آنها قرار داشته و حسابهای سود و زیان و ترازنامه تنظیم شده از طرف هیئت مدیره **وضع مالی شرکت را به نحو صحیح و روشن نشان می دهد.**

شرکت با مسئولیت محدود

شرکت با مسئولیت محدود

385

شرکت با مسوولیت محدود:

شرکتی است که بین دو یا چند نفر برای امور بازرگانی تشکیل می شود بدون آنکه سرمایه شرکت به سهام تقسیم شده باشد .

هریک از شرکا فقط تا میزان سرمایه خود در شرکت ، مسوول تعهدات و قرضهای شرکت هستند .

شرکت با مسئولیت محدود

تشکیل شرکت

- انعقاد قرارداد بین شرکاء: تنظیم شرکتنامه
- رعایت شرایط عمومی صحت و اعتبار قراردادها - مقرر در ماده ۱۹۰ قانون مدنی
- تادیه تمام سرمایه نقدی و تقویم و تسلیم سهم الشرکه غیرنقدی (ماده ۹۶)
- قید مبلغ سرمایه غیرنقد ارزیابی شده در شرکتنامه (ماده ۹۷)

387

شرکت با مسئولیت محدود

- ضمانت اجرای عدم رعایت مقررات مربوط به تشکیل شرکت

- ✓ بطلان شرکت مطابق ماده ۱۰۰
- ✓ مسئولیت تضامنی شرکاء و هیئت نظار به شرح ماده ۱۰۱
- ✓ مسئولیت کیفری موسسین و مدیران به شرح بند الف ماده ۱۱۵

شرکت با مسئولیت محدود

اداره شرکت

- یک یا چند نفر مدیر از بین شرکاء یا از خارج (ماده ۱۰۴)
- داشتن کلیه اختیارات لازم برای نمایندگی و اداره شرکت (ماده ۱۰۶)
- عزل مدیر
- چنانچه به موجب شرکتنامه انتخاب شده باشد: اتفاق آراء
- چنانچه حین تنظیم شرکتنامه انتخاب نشده باشد: اکثریت لا اقل نصف سرمایه

389

شرکت با مسئولیت محدود

نظارت بر شرکت

- هر شرکت با مسئولیت محدود که عده شرکاء آن بیش از ۱۲ نفر باشد باید دارای هیئت نظار باشد
- وظایف و اختیارات

✓ دعوت از مجمع عمومی شرکاء

✓ رسیدگی و اطمینان از تأمین سرمایه شرکت (رعایت مواد ۹۶ و ۹۷)

✓ کنترل دفاتر و دارائی شرکت و گزارش به مجمع (ماده ۱۰۹ ناظر بر ماده ۱۶۸)

شرکت با مسئولیت محدود

• تصمیم گیری در شرکت

تصمیمات عادی

• اکثریت دارندگان بیش از نصف سرمایه
• به اکثریت عددی شرکاء اولو آنکه دارای نصف سرمایه نباشند

تغییر اساسنامه

• کثرت عددی شرکاء دارای لاقل سه چهارم سرمایه

انحلال شرکت

• دارندگان بیش از نصف سرمایه

تغییر تابعیت شرکت

• اتفاق آراء

واگذاری سهم شرکت به دیگران

• موافقت اکثریت عددی دارندگان لاقل سه چهارم سرمایه

391

شرکت با مسئولیت محدود

انجام موضوعی که شرکت برای آن تشکیل گردیده و یا غیرممکن شدن موضوع (بند الف ماده ۱۱۴ ناظر به ماده ۹۳)

پایان مدت شرکت (بند الف ماده ۱۱۴)

ورشکستگی شرکت (بند الف ماده ۱۱۴)

در صورت تصمیم شرکاء (بند ب ماده ۱۱۴)

انحلال
شرکت

در صورتی که بواسطه ضررهای وارده نصف سرمایه شرکت از بین رفته و یکی از شرکاء تقاضای انحلال کرده و محکمه دلائل او را موجه دیده و سایر شرکاء حاضر نباشند سهمی را که در صورت انحلال به او تعلق میگیرد را پرداخت و او را از شرکت خارج کنند (بند ج ماده ۱۱۴)

شرکت با مسئولیت محدود

393

شرکت تضامنی

نوعی شرکت بازرگانی است که بین دو یا چند نفر با مسوولیت تضامنی تشکیل می شود .
یعنی اگر دارایی شرکت برای پرداخت کلیه بدهیهای شرکت کافی نباشد هریک از شرکاء موظف به پرداخت تمام مطالبات بستانکاران هستند.

شرکت تضامنی: ماده ۱۱۶

- ✓ بین دو یا چند شریک
- ✓ مسوولیت تضامنی شرکاء

شرکت تضامنی و شرکت نسبی

395

شرکت نسبی :

شرکتی است که در آن مسئولیت هریک از شرکا به نسبت مقدار سرمایه ای است که پرداخت کرده است .

شرکت نسبی مانند شرکت تضامنی است با این تفاوت که هریک از شرکا به نسبت سرمایه ای که در شرکت دارند مسوول تادیه قرضهای شرکت هستند .

شرکت نسبی: ماده ۱۸۳

- ✓ بین دو یا چند شریک
- ✓ مسئولیت شرکاء به نسبت سرمایه

شرکت تضامنی :

نوعی شرکت بازرگانی است که بین دو یا چند نفر با مسوولیت تضامنی تشکیل می شود .
یعنی اگر دارایی شرکت برای پرداخت کلیه بدهیهای شرکت کافی نباشد هر یک از شرکاء
موظف به پرداخت تمام مطالبات بستانکاران هستند.

شرکت تضامنی: ماده ۱۱۶

- ✓ بین دو یا چند شریک
- ✓ مسؤلیت تضامنی شرکاء

397

شرکت تضامنی و شرکت نسبی

شرکت تضامنی و شرکت نسبی تشکیل شرکت

- رعایت شرایط عمومی صحت و اعتبار قراردادها - مقرر در ماده ۱۹۰ قانون مدنی
- پرداخت سرمایه نقد و ارزیابی و تحویل سرمایه غیرنقد (مواد ۱۱۸ و ۱۸۵)

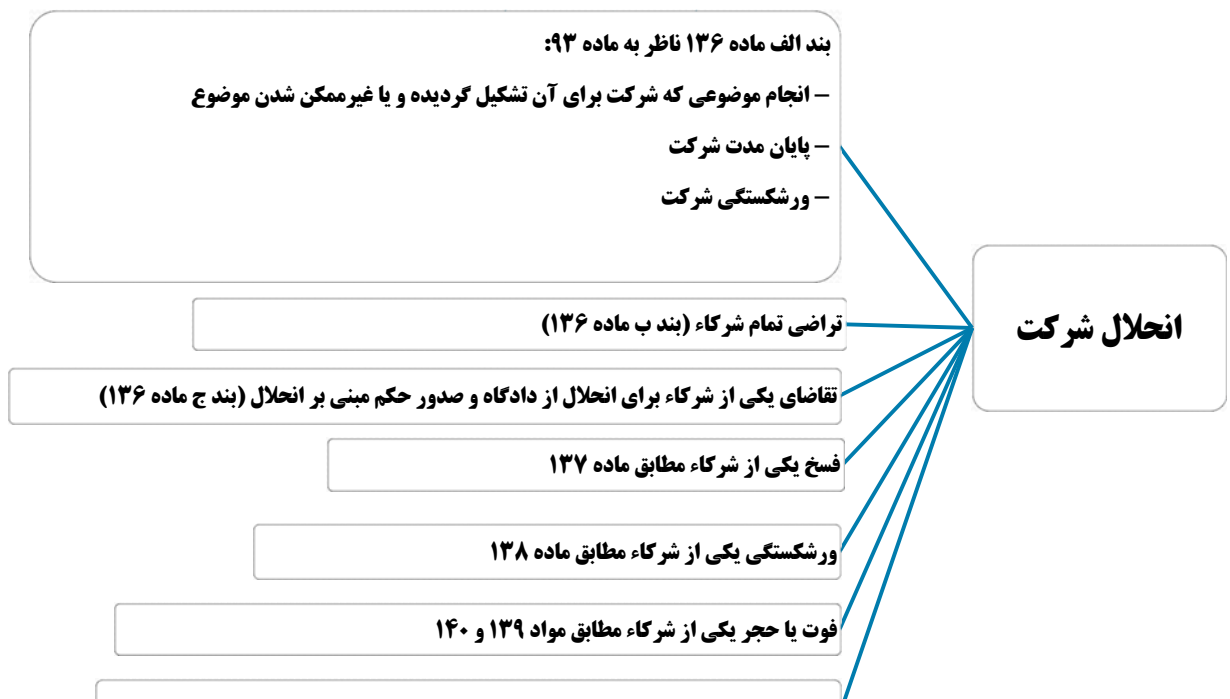
399

شرکت تضامنی و شرکت نسبی اداره شرکت

- حداقل یک مدیر از بین شرکاء یا از خارج (مواد ۱۲۰ و ۱۸۵)
- عزل مدیر: مطابق شورای مقرر در شرکتنامه یا اساسنامه و در غیر اینصورت به اتفاق آراء

شرکت تضامنی و شرکت نسبی

- تقسیم منافع به نسبت سهم شرکت است مگر اینکه در شرکتنامه ترتیب دیگری مقرر شده باشد
- تا زمانی که کمبود سهم شرکت به علت زیان های وارده جبران نشده است، تادیه هر نوع سود ممنوع می باشد
- تصمیم گیری در این شرکت ها با موافقت همه شرکاء معتبر می باشد.

شرکت تضامنی و شرکت نسبی

شرکت های مختلط

شرکت مختلط غیرسهامی :

شرکتی است که بین دو یا چند شریک ضامن و یک یا چند شریک با مسوولیت محدود بدون انتشار سهام تشکیل میشود .
 شرکای ضامن معمولاً سرمایه دارانی هستند که به اصول بازرگانی آشنایی ندارند. و شرکای دسته دوم افراد خبره در امور تولیدی ، خدمات و امور بازرگانی هستند، ولی دارای سرمایه کافی نیستند .

- مسوولیت پرداخت تمام قروض شرکت حتی اضافه بر سرمایه به عهده شرکای ضامن است
- شرکای دارای مسوولیت محدود فقط به میزان سرمایه خود در شرکت مسوولیت پرداخت قروض و تعهدات را عهده دارند .

405

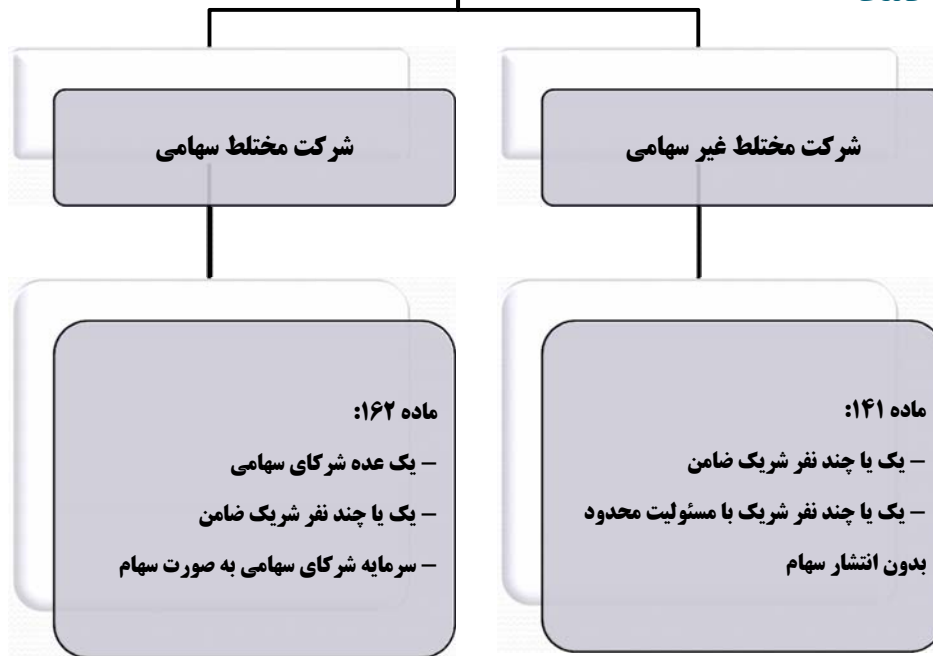
شرکت مختلط سهامی :

شرکتی است که بین یک عده شرکای دارای سهام و یک یا چند نفر شریک ضامن تشکیل میشود .

- شرکای سهامی به میزان سهمی که در سرمایه شرکت دارند مسوولیت پرداخت دیون و تعهدات شرکت را بر عهده دارند
- در صورتی که شرکای ضامن مسوول پرداخت تمام دیون و تعهدات شرکت می باشند .

شرکت های مختلط

شرکت های مختلط

407

شرکت های مختلط

تشکیل شرکت مختلط سهامی

- تعهد پرداخت تمام سرمایه نقدی
- تادیه نقدی حداقل یک سوم سرمایه
- تقویم سرمایه غیر نقدی و تسلیم آن

تشکیل شرکت مختلط غیر سهامی

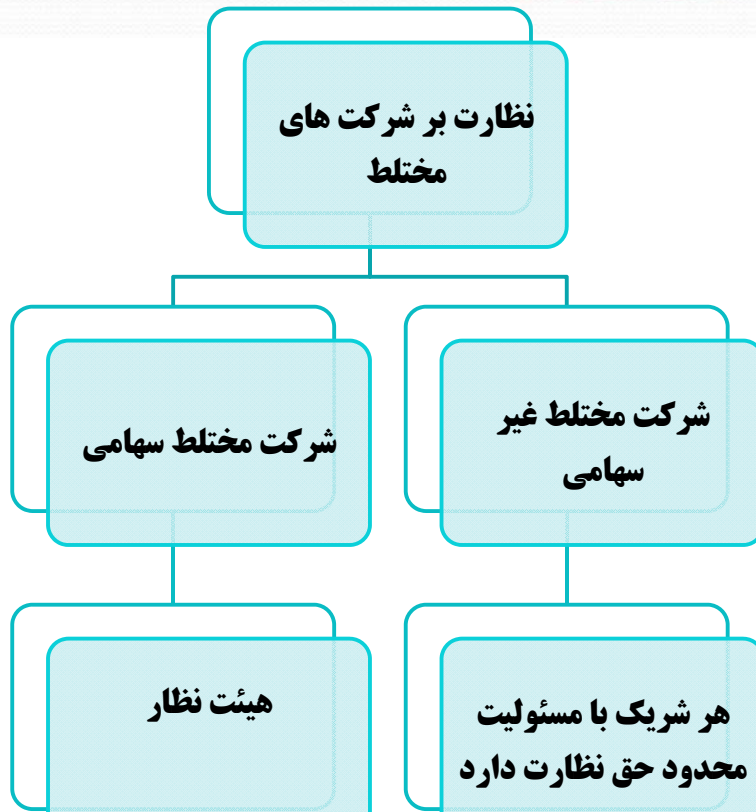
- وحدت ملاک مقررات تشکیل شرکت های با مسئولیت محدود و تضامنی
- پرداخت سرمایه نقدی و تسلیم سرمایه غیر نقدی

شرکت های مختلط اداره شرکت های مختلط

✓ مدیریت شرکت تکلیف شرکای ضامن است

✓ حدود اختیارات و وظایف مدیران مشابه حقوق و وظایف مدیران شرکت تضامنی

409

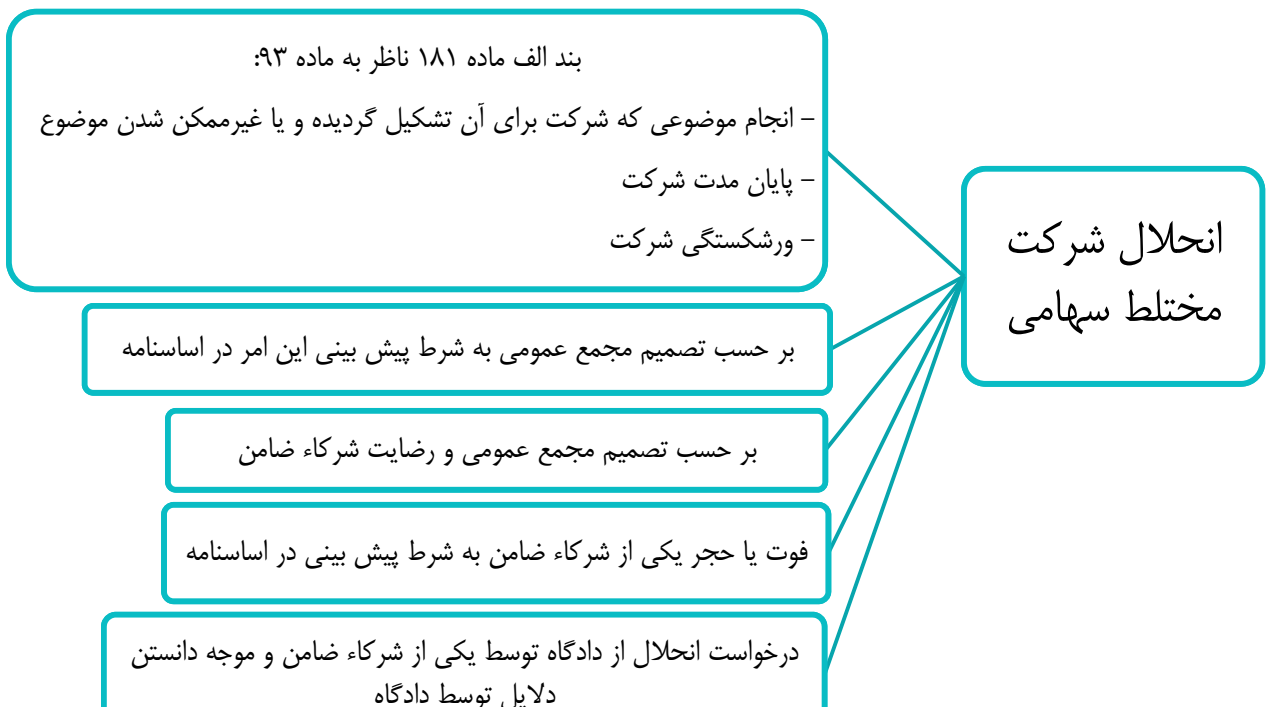

شرکت های مختلط

411

شرکت های مختلط

شرکت تعاونی

413

شرکت تعاونی :

شرکتهای تعاونی با حداقل ۷ نفر سهامدار تشکیل میگردد
سهام در این شرکت ها به طور مساوی بوده و تمام افراد سهامدار دارای یک میزان سهام می
باشند .

تشکیل شرکتهای تعاونی با هماهنگی ادارات تعاون و با نظارت این اداره کل خواهد بود .
شرکتهای تعاونی با توجه به موضوع فعالیت به چهار نوع تقسیم می شوند :

انواع شرکتهای تعاونی:

الف - شرکت تعاونی خدمات تولیدی

ب - شرکت تعاونی مصرف

ج - شرکت تعاونی اعتباری

د - شرکت تعاونی دانش بنیان

415

خصوصیات شرکتهای تعاونی :

- ۱- شرکت های تعاونی برای رفع احتیاجات عده مخصوصی تشکیل میشوند .
- ۲- سود شرکت به نسبت معاملات و مراجعات شرکاء تقسیم میشود نه به نسبت سهام آنها.
- ۳- سهام یا سهم الشرکه مبلغ اندکی است تا هر کس بتواند شریک گردد.
- ۴- هریک از شرکاء صرف نظر از مقدار سرمایه آورده خود دارای حق رای می باشد.
- ۵- اغلب قوانین امتیازات مخصوصی به منظور تشویق به تشکیل اینگونه شرکت ها تعریف کرده اند.
- ۶- نظارت کاملتری از طرف سازمانها دولتی بر امور شرکتهای تعاونی به منظور جلوگیری از سوء استفاده شخصی اعمال میگردد.

Anti Money Laundering

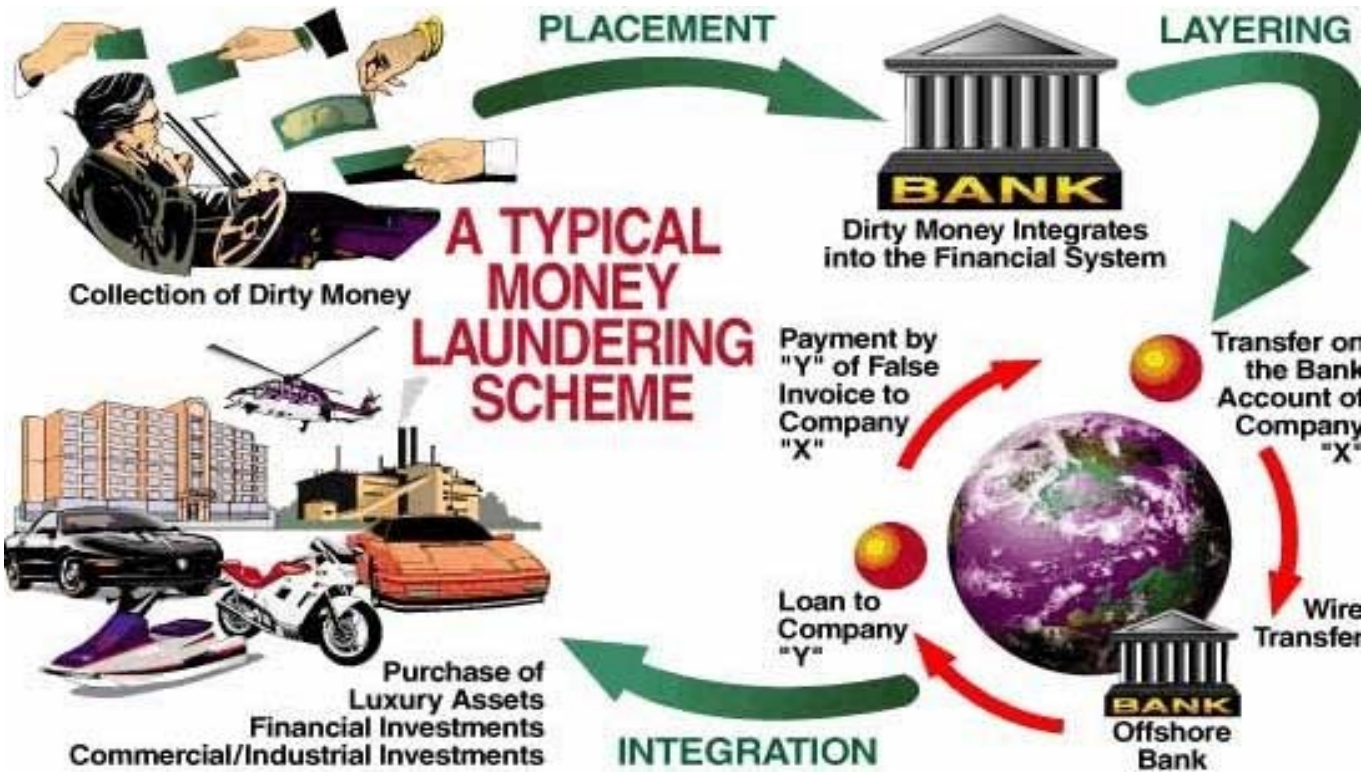
مقررات پولشویی

417

پولشویی

- پول شویی فعالیتی غیرقانونی است که در طی انجام آن، عواید و درآمدهای ناشی از اعمال خلاف قانون، مشروعیت می یابد. به عبارت دیگر پولهای کثیف ناشی از اعمال خلاف به پولهای تمیز تبدیل گردیده و در بدنه اقتصاد جایگزین می شود.

مراحل عملیات پولشویی

419

اصول اساسی مبارزه با پولشویی در کشورهای دنیا

- شناسایی اولیه مشتری (Know Your Customer)
- شناسایی کامل مشتری (Customer Due Diligence)
- رویکرد مبتنی بر ریسک (Risk-Based Approach)
- ثبت و نگهداری اطلاعات و رویدادها (Paper Trail)
- شناسایی و احراز هویت و گزارش معاملات مشکوک (Suspicious Transactions Reports)
- استفاده از وجوه نقد و ابزارهای مشابه جهت پرداخت (Cash Transaction)

دستورالعمل شناسایی مشتریان در بازار سرمایه

421

خدمات پایه:

- خدماتی که طبق مقررات، پیش نیاز و لازمه ارائه سایر خدمات در بازار سرمایه می‌باشد و ارائه آن به مشتری موجب می‌شود تا وی بتواند برای اخذ خدمات مکرر و متمادی به بازار سرمایه مراجعه کند. اخذ کد معاملاتی، خدمت پایه در بازار سرمایه محسوب می‌شود.

- **کد معاملاتی:** شناسه منحصر به فردی است که هر شخص برای ثبت مالکیت اوراق بهادار، معامله ابزارهای مالی یا کالاهای مورد معامله در بازار سرمایه باید اخذ نماید.
- **پرونده اطلاعات مشتری:** اطلاعات در مورد مشتری که هنگام شناسایی و در حین فعالیت وی توسط اشخاص تحت نظارت جمع آوری یا تکمیل می شود.
- **مشتری:** شخص حقیقی یا حقوقی که برای دریافت خدمات موضوع فعالیت یکی از اشخاص تحت نظارت، به وی مراجعه می نماید.

423

- **شناسایی مشتری:** شناخت و تایید هویت مشتری با استفاده از منابع اطلاعاتی، مستندات و داده های مستقل، معتبر و قابل اتکا. شناسایی مشتری به دو گروه از اقدامات شامل «شناسایی اولیه» و «شناسایی کامل» تقسیم می شود:
- **شناسایی اولیه:** تطبیق و ثبت مشخصات اظهار شده توسط مشتری با مدارک شناسایی و در صورت اقدام توسط نماینده قانونی یا وکیل، علاوه بر ثبت مشخصات وکیل یا نماینده قانونی، ثبت مشخصات اصیل.
- **شناسایی کامل:** شناسایی دقیق مشتری به هنگام ارائه خدمات بانه به شرح مذکور، در این دسته، العما

● **ماده ۲:** معامله ابزارهای مالی و کالا در بازار سرمایه منوط به دارا بودن کد معاملاتی از سوی مشتری می‌باشد. هر مشتری باید تنها دارای یک کد معاملاتی منحصر به فرد باشد.

● **ماده ۳:** قبل از ارائه خدمات پایه لازم است نسبت به شناسایی کامل مشتری اقدام شود.

شناسایی اولیه:

● شناسایی اولیه شخص حقیقی :

● اطلاعات مورد نیاز شامل نام و نام خانوادگی، شماره ملی، تاریخ تولد، نام پدر، نشانی کامل، کدپستی محل سکونت و شماره تلفن (اصل کارت ملی)

● شناسایی اولیه شخص حقوقی:

● شناسایی اولیه شخص حقوقی براساس شناسه ملی و کدپستی اقامتگاه قانونی شخص حقوقی

● شناسایی کامل شخص حقیقی:

- برای شناسایی کامل شخص حقیقی، اشخاص تحت نظارت موظف هستند علاوه بر شناسایی اولیه مشتری، اطلاعات و مدارک لازم را به منظور شناسایی کامل و تعیین سطح فعالیت مورد انتظار وی اخذ و در پرونده اطلاعات مشتری درج نمایند. شناسایی کامل شخص حقیقی از طریق دریافت اطلاعات مندرج در کارت ملی و استعلام از پایگاه ثبت احوال صورت می پذیرد. لازم است برآورد سطح فعالیت مورد انتظار مشتری و سابقه پرونده اطلاعات وی به نحوی تنظیم شده باشد که امکان شناسایی و گزارش معاملاتی که با سطح فعالیت تعیین شده مغایرت دارد، فراهم باشد.

427

● شناسایی کامل شخص حقوقی:

- مدارک لازم به منظور شناسایی کامل و تعیین سطح فعالیت مورد انتظار وی را اخذ و در پرونده اطلاعات مشتری درج نمایند. اطلاعات و مستندات مورد نیاز برای شناسایی کامل اشخاص حقوقی به شرح زیر است:
- نوع، ماهیت و میزان و سابقه فعالیت شخص حقوقی؛
- مشخصات فرد یا افرادی که حق برداشت از حساب شخص حقوقی را دارند
- اسامی، مشخصات، نشانی و کدپستی محل سکونت اعضای هیات مدیره، هیات عامل / مدیر عامل، حسابرس (حسابرسان) مستقل، بازرس یا بازرسان قانونی و سهام دارانی (شرکایی) که بیش از ۱۰ درصد سهام (سرمایه) شخص حقوقی را در اختیار دارند.
- محل اصلی فعالیت، نشانی و کد پستی دفتر مرکزی (اقامتگاه قانونی)، شماره های تلفن و دورنگار آن، اسامی صاحبان امضای مجاز و نمونه امضای آن‌ها و اطلاعات مربوط به نحوه رسمیت داشتن کلیه اسناد مالی و مکاتبات مربوط، مدت و حدود اختیارات هیات مدیره و مدیر عامل و یا ارکان مشابه موسسه در مورد حساب‌ها؛
- اخذ تعهد از مدیران و صاحبان امضای مجاز در شخص حقوقی مبنی بر اینکه آخرین مدارک و اطلاعات مربوط به شخص حقوقی را ارایه داده‌اند و تعهد در مورد اینکه هر نوع تغییر در موارد مذکور را بلافاصله به اشخاص تحت نظارت اطلاع می‌دهند؛
- اطلاعات حسابهای بانکی نزد موسسات اعتباری، که برای فعالیت در بازار سرمایه معرفی شده است.
- اطلاعات و مستندات مربوط به رتبه بندی شرکت از مراجع ذی ربط.

- **ماده ۵:** مستندسازی کدپستی مشتری در شناسایی اولیه، از طریق تطبیق کدپستی اعلامی از سوی مشتری با کدپستی ظهر کارت ملی وی انجام می‌شود. برای مستندسازی نشانی مشتری لازم است در صورت امکان، کدپستی اعلامی از سوی وی با اطلاعات پایگاه کدپستی کشور از طریق سامانه ساها تطبیق داده شود.

429

- **ماده ۶:** اشخاص تحت نظارت باید اطلاعات اخذ شده از مشتری را با مندرجات مدارک شناسایی معتبر تطبیق داده و از صحت آن اطمینان حاصل نمایند.
- الف) تنها مدرک شناسایی معتبر برای اشخاص حقیقی کارت ملی است.
- ب) مدارک شناسایی معتبر برای اشخاص حقوقی عبارتند از:
 - گواهی نامه ثبت شرکت؛
 - اظهارنامه ثبت شرکت؛
 - شرکت نامه؛
 - اساسنامه؛
 - روزنامه رسمی؛

● **ماده ۱۲:** اشخاص تحت نظارت موظف هستند در تمامی فرم‌های مورد استفاده، محل مناسب برای درج یکی از شماره‌های شناسایی یکتا شماره ملی، شناسه ملی و کدپستی را برای نشانی‌ها پیش‌بینی نمایند و این مشخصات به طور کامل و دقیق دریافت و تطبیق داده شود.

● **ماده ۱۵:** اشخاص تحت نظارت موظف هستند اطلاعاتی را که قبلاً با پایگاه‌های ذی‌ربط تطبیق داده‌اند هر ۳ ماه یک بار به روز نمایند.

● **ماده ۱۶:** اشخاص تحت نظارت موظفند به منظور ارتباط با واحد مبارزه با پولشویی سازمان جهت دریافت و ارسال گزارش‌ها، بررسی استعلام‌ها و سایر موضوعات مرتبط با عملیات پولشویی نسبت به ایجاد واحد یا معرفی نماینده اقدام نمایند.

● **ماده ۱۷:** به منظور مستند سازی اطلاعات مشتریان، لازم است پس از استعلام اطلاعات مربوط به آن‌ها از پایگاه‌ها یا مراجع ذی‌ربط و اطمینان از صحت اطلاعات؛ تصویر مدارک معتبر، توسط کارکنان ذی‌ربط در اشخاص تحت نظارت، برابر اصل و در پرونده اطلاعات مشتری نگهداری شود.

● **ماده ۱۸:** ارایه خدمات به مشتریان به منزله تائید انجام رویه شناسایی مشتری توسط اشخاص تحت نظارت است و مسئولیت وجود هرگونه نقص در این زمینه متوجه آن‌ها است.

● **ماده ۲۱:** هیأت مدیره، مدیریت ارشد و یا رده سازمانی معادل آن در اشخاص تحت نظارت باید از وجود برنامه‌های موثر شناسایی مشتریان و پیاده‌سازی آن‌ها از طریق ایجاد رویه‌های مناسب اطمینان حاصل کند.

● **ماده ۲۲:** اشخاص تحت نظارت موظف هستند مطابق ضوابط اعلامی سازمان هر شش ماه یک‌بار، اطلاعات مربوط به فعال بودن مشتری را مورد ارزیابی مجدد قرار دهند. همچنین بنا به درخواست مشتری و یا در صورت ایجاد تغییر عمده در وضعیت مشتری، اشخاص تحت نظارت موظف هستند مشتری را به طور مجدد مورد شناسایی کامل قرار دهند.

433

● **ماده ۲۳:** ارایه خدمات پایه به اشخاص زیر ممنوع است و در صورت ارایه این گونه خدمات قبل از ابلاغ این دستورالعمل، اشخاص تحت نظارت موظفند ارایه خدمات به آنان را متوقف نمایند:

● در صورتی که مشتری از ارایه اطلاعات و مدارک موضوع این دستورالعمل خودداری نماید.

● در صورتی که نماینده مشتری فاقد مدارک و اسناد قانونی دال بر نمایندگی باشد.

● در صورتی که اشخاص تحت نظارت راساً و یا از طریق مراجع ذی‌صلاح احراز نمایند که اطلاعات ارایه شده توسط مشتری خلاف واقع است.

● اشخاصی که به حکم مراجع ذی‌صلاح، ممنوع‌المعامله هستند.

● اشخاص ایرانی فاقد شناسه یا شماره ملی.

- **ماده ۲۴:** اشخاص تحت نظارت موظفند به طور مداوم و مخصوصاً در موارد زیر اطلاعات مربوط به شناسایی کامل مشتریان را به روز نمایند:
- **(الف)** در زمانی که براساس شواهد و قرائن احتمال آن وجود داشته باشد که وضعیت مشتری تغییرات عمده‌ای پیدا نموده است؛
- **(ب)** در صورتی که شخص تحت نظارت براساس شواهد و قرائن احتمال دهد مشتری در جریان عملیات پولشویی و یا تأمین مالی تروریسم قرار گرفته است؛
- **(ج)** در مواقعی که به هر دلیل در مورد صحت اطلاعات قبلی به دست آمده، ابهام ایجاد شود.

- **ماده ۲۶:** در صورتی که اشخاص تحت نظارت نسبت به ذی‌نفع واقعی معاملات مشتریان شناسایی شده مظنون شوند باید مشخصات مشتری مذکور و ذی‌نفع احتمالی را به عنوان عملیات مشکوک به پولشویی به واحد مبارزه با پولشویی سازمان گزارش دهند.
- **ماده ۲۷:** اشخاص تحت نظارت موظف هستند رویه‌های کارآمدی را پس از تأیید سازمان، به منظور شناسایی مشتریان براساس مقررات اتخاذ و به طور مستمر کنترل و در صورت نیاز بازبینی نمایند.

● **ماده ۲۸:** اشخاص مشمول موظفند فهرست خلاصه اطلاعات دریافت کنندگان خدمات پایه را در رابطه با موضوع مبارزه با پولشویی در صورت اعلام واحد اطلاعات مالی در پایان هر ماه به نحوی که واحد مذکور مشخص می‌سازد در اختیار آن واحد قرار دهند.

● **ماده ۳۱:** اشخاص تحت نظارت موظف هستند مشتریان (حقیقی، حقوقی) خود را با توجه به ریسکی که احتمال می‌دهند از ناحیه آن‌ها و به واسطه عواملی هم‌چون موقعیت اجتماعی و شغلی، وضعیت مالی، نوع و ماهیت فعالیت حرفه‌ای، پیشینه مشتری، موطن اصلی، حساب‌های مرتبط یا دیگر شاخص‌های موثر بر اساس رویه اعلامی سازمان وجود داشته باشد، طبقه‌بندی نمایند.

● **ماده ۳۲:** دریافت اطلاعات از مشتریان براساس طبقه تخصیص داده شده به آن‌ها انجام شود. بدین ترتیب، از مشتریانی که دارای حداقل ریسک عملیات پولشویی می‌باشند، اخذ اطلاعات لازم کفایت می‌کند. و درخصوص مشتریانی که در طبقات در معرض ریسک بیشتر عملیات پولشویی قرار گرفته‌اند، اطلاعات باید در سطح گسترده‌تری دریافت شده و در فاصله‌های کمتری به روز شود.

● **ماده ۳۶:** در صورتی که اشخاص تحت نظارت به دلایلی همچون عدم همکاری مشتری نتوانند اطلاعات لازم را برای شناسایی وی به دست آورند و یا مشتری اقدام به ارایه اطلاعات غیرواقعی نماید، اشخاص تحت نظارت باید، از ارایه خدمات به مشتری خودداری نمایند و در صورت امکان مراتب را به وی اعلام نمایند.

دستورالعمل شناسایی و ثبت نهادهای مالی فعال در بازار اوراق بهادار نزد سازمان

439

- **نفوذ قابل ملاحظه:** توانایی مشارکت در تصمیم‌گیری‌های مربوط به سیاست‌های مالی و عملیاتی واحد تجاری، ولی نه در حد کنترل سیاست‌های مزبور. نفوذ قابل ملاحظه معمولاً از طریق انتخاب حداقل یک عضو هیأت مدیره (یا سایر ارکان اداره کننده مشابه) صورت می‌گیرد، اما ممکن است از روابط یا قراردادهای دیگر ناشی شود که به واحد سرمایه‌گذار اجازه مشارکت مؤثر در سیاست‌گذاری را می‌دهد.
- **کنترل:** عبارت از توانایی راهبری سیاست‌های مالی و عملیاتی یک شخص حقوقی، به منظور کسب منافع از فعالیت‌های آن است. معیارهای توانایی کنترل براساس استانداردهای حسابداری ملی تعیین می‌شود.
- **کنترل مشترک:** عبارت از مشارکت در کنترل یک فعالیت اقتصادی که به موجب توافق قراردادی (مشارکت خاص) است. معیارهای توانایی کنترل مشترک براساس استانداردهای حسابداری ملی تعیین می‌شود.

- **شخص وابسته:** شخص وابسته به هر شخص حقیقی و حقوقی به شرح زیر است:
 - **(الف)** شخص وابسته به هر شخص حقیقی عبارت است از همسر و اقرباء نسبی درجه اول از طبقه اول آن شخص و هر شخص حقوقی که تحت نفوذ قابل ملاحظه، کنترل یا کنترل مشترک شخص حقیقی مورد نظر باشد.
 - **(ب)** شخص وابسته به هر شخص حقوقی عبارت است از شخص وابسته به واحد تجاری که در استانداردهای حسابداری ملی ایران، تعریف شده است.

441

● ماده ۲:

- (الزام ثبت اشخاص حقوقی نزد سازمان به عنوان نهاد مالی)
- هر شخص حقوقی که قبلاً به عنوان نهاد مالی نزد سازمان به ثبت نرسیده باشد، در شرایط زیر ملزم است کتباً از سازمان درخواست نماید تا به عنوان یک نهادهای مالی متناسب با موضوع فعالیت یا متناسب با نام خود، نزد سازمان ثبت گردد:

ماده ۲:

- در صورتی که در نام خود یک یا چند عنوان از عناوین مختص نهادهای مالی را به شرح زیر استفاده نموده باشد:
- شرکت سپرده گذاری مرکزی اوراق بهادار و تسویه وجوه، کارگزار، کارگزار معامله گر، بازارگردان، مشاور سرمایه گذاری، سبدگردان، شرکت تأمین سرمایه، صندوق بازنشستگی، صندوق سرمایه گذاری، مؤسسه رتبه بندی، شرکت پردازش اطلاعات مالی، شرکت سرمایه گذاری و شرکت مادر (هلدینگ)؛
- نهاد واسط و صندوق سرمایه گذاری؛

443

- در صورتی که شخص حقوقی بیش از ۵۰ درصد از دارایی های خود را به سرمایه گذاری در اوراق بهادار اختصاص دهد یا بیش از ۵۰ درصد از درآمد عملیاتی آن در طول یک سال مالی، از محل سرمایه گذاری در اوراق بهادار (سود تخصیصی یا درآمد ناشی از افزایش قیمت اوراق بهادار)، کسب شده باشد و یکی از شرایط زیر را داشته باشد:
- در صورتی که نزد مرجع ثبت شرکت ها به صورت شرکت سهامی عام به ثبت رسیده باشد، یا
- در صورتی که نزد مرجع ثبت شرکت ها به صورت اشخاص حقوقی به غیر از شرکت سهامی عام به ثبت رسیده باشد و بیش از ۵۰ درصد از دارایی های آن به سرمایه گذاری در سهام شرکت های سهامی عام یا اوراق بهادار منتشره در عرضه های عمومی اختصاص داده شده باشد یا بیش از ۵۰ درصد درآمد عملیاتی آن در طول یک سال مالی از محل سرمایه گذاری در سهام و اوراق بهادار یادشده (ناشی از سود تخصیصی یا افزایش قیمت)، به دست آمده باشد؛

444

● **ماده ۳:** (درخواست ثبت به عنوان نهاد مالی)

- سازمان، اطلاعات و مدارک متقاضی را بررسی و تصمیم‌گیری کرده و موضوع را به اطلاع متقاضی می‌رساند:
- در صورتی که شخص حقوقی متقاضی، در زمینه موضوعات فعالیت منحصر به نهادهای مالی فعالیت عمده‌ای ننموده باشد و ترکیب دارایی‌ها و درآمدهای آن به گونه‌ای نباشد که نهاد مالی محسوب گردد، آنگاه نهاد مالی نبوده و ملزم به ثبت نزد سازمان نمی‌باشد.
- در صورتی که شخص حقوقی متقاضی، در موضوعات فعالیت منحصر به نهادهای مالی فعالیت عمده داشته باشد یا در صورتی که ترکیب دارایی‌ها یا درآمد آن به گونه‌ای باشد که نهاد مالی محسوب گردد، آنگاه به یکی از دو طریق زیر عمل خواهد شد:
- در صورتی که مطابق مقررات مربوطه مجوز فعالیت به عنوان نهاد مالی را کسب نماید آنگاه باید به عنوان نهاد مالی متناسب با مجوز صادره، نزد سازمان به ثبت رسیده و در مهلتی که سازمان تعیین می‌کند، شرایط مربوط به همان نهاد مالی را احراز کند.
- در صورتی که طبق مقررات مربوطه موفق به دریافت مجوز فعالیت به عنوان نهاد مالی نشود، نهاد مالی محسوب نشده و باید متناسباً اقدامات موضوع ماده ۴ را انجام دهد.

445

● **ماده ۴:**

- شخصی که نهاد مالی محسوب نشده، ملزم است اقدامات زیر انجام رساند:
- (۱) در صورتی که در نام خود، عناوین مختص نهادهای مالی را به کار برده باشد، (حذف نام "سرمایه‌گذاری" یا سایر عناوین مختص نهادهای مالی).
- (۲) تغییر در اساسنامه در صورتی که موضوعات فعالیت در اساسنامه، یک یا چند فعالیت از موضوعات فعالیت منحصر به نهادهای مالی باشد.
- (۳) در صورت تصدی به موضوعات فعالیت منحصر به نهادهای مالی، فعالیت‌های یادشده را متوقف نماید.

● **ماده ۵:** شخص حقوقی که نهاد مالی محسوب می‌شود براساس معیارهای زیر به عنوان شرکت سرمایه‌گذاری یا شرکت مادر (هلدینگ) نزد سازمان به ثبت رسیده:

● ۱ - در صورتی که بیش از ۵۰ درصد از دارایی‌های شخص حقوقی که به اوراق بهادار اختصاص داده شده‌است، در سهام، سهم‌الشرکه یا واحدهای سرمایه‌گذاری شرکت‌ها، مؤسسات یا صندوق‌ها، سرمایه‌گذاری شده باشد که به موجب این سرمایه‌گذاری، شخص حقوقی به تنهایی یا به همراه اشخاص تحت کنترل خود در شرکت، مؤسسه یا صندوق سرمایه‌پذیر نفوذ قابل ملاحظه یافته یا کنترل آن را به دست آورده است، آن‌گاه شخص حقوقی به عنوان یک شرکت مادر (هلدینگ) محسوب می‌گردد.

● ۲ - در صورتی که وضعیت شخص حقوقی با شرایط قید شده در بند ۱ فوق مطابقت نداشته باشد، آن‌گاه شخص حقوقی به عنوان یک شرکت سرمایه‌گذاری محسوب می‌گردد.

● **ماده ۷:**

● دارایی‌های شرکت سرمایه‌گذاری یا شرکت مادر (هلدینگ):

● ۱ - حداقل ۸۰ درصد از دارایی‌های خود را به سرمایه‌گذاری در اوراق بهادار اختصاص دهد؛

● ۲ - شرکت مادر (هلدینگ) باید حداقل ۷۰ درصد از دارایی‌های خود را به سرمایه‌گذاری در سهام یا سهم‌الشرکه یا واحدهای سرمایه‌گذاری دارای حق رأی شرکت‌ها، مؤسسات یا صندوق‌های سرمایه‌گذاری دیگر اختصاص دهد به طوری که در شرکت‌ها، مؤسسات یا صندوق‌های سرمایه‌پذیر، به تنهایی یا به همراه اشخاص تحت کنترل خود نفوذ قابل ملاحظه یافته یا کنترل آن‌ها را به دست آورد؛

● ۳ - شرکت سرمایه‌گذاری باید حداقل ۷۰ درصد از دارایی‌های خود را به سرمایه‌گذاری در اوراق بهاداری اختصاص دهد که در اثر سرمایه‌گذاری در این اوراق بهادار، به تنهایی یا به همراه اشخاص تحت کنترل خود در شرکت ناشر اوراق بهادار یادشده، نفوذ قابل ملاحظه سدا نکند یا کنترل آن‌ها را به دست نیاورد.

دستورالعمل ثبت، نگهداری و گزارش‌دهی اسناد، مدارک و اطلاعات توسط اشخاص تحت نظارت

449

• ماده ۲:

- کلیه اشخاص تحت نظارت موظف‌اند اسناد، مدارک و اطلاعات زیر را در مهلت‌های تعیین شده به سازمان **ارائه** دهند:
- تاریخ، ساعت، محل و دستور جلسه هر یک از مجامع عمومی اشخاص تحت نظارت
- یک نسخه از گزارش‌های جلسه مجمع عمومی اشخاص تحت نظارت
- یک نسخه از اظهار نظر حسابرس و بازرس قانونی اشخاص تحت نظارت
- یک نسخه از صورت جلسه مجمع عمومی اشخاص تحت نظارت
- یک نسخه از آگهی‌های اشخاص تحت نظارت در روزنامه رسمی کشور
- یک نسخه از کلیه آگهی‌های اشخاص تحت نظارت برای آگاهی صاحبان سهام یا شرکاء در روزنامه کثیرالانتشار منتخب اشخاص تحت نظارت به موجب قانون، اساسنامه یا مقررات
- هرگونه تغییرات در اساسنامه، امیدنامه، سرمایه، مدیران، ارکان و نمایندگان هر یک از مدیران و ارکانی که شخصیت حقوقی دارند
- یک نسخه از صورت‌های مالی میان دوره‌ای و یادداشت‌های توضیحی همراه

- یک نسخه از اظهارنظر حسابرس راجع به صورت‌های مالی میان دوره‌ای
- یک نسخه از محتوای آگهی تبلیغاتی اشخاص تحت نظارت
- قراردادهای منعقدۀ اشخاص تحت نظارت با سایر اشخاص
- اطلاعات مربوط به سهامداران یا شرکاء اشخاص تحت نظارت و تغییرات آن
- تراز آزمایشی حساب‌های اشخاص تحت نظارت
- تغییر در پرسنل اشخاص تحت نظارت به منظور دریافت هر یک از مجوزهای صادره توسط سازمان
- هرگونه تغییر در امکانات، تجهیزات و مکان‌هایی که در تقاضانامه‌های ارائه شده به سازمان برای دریافت مجوز
- محل و نشانی دفاتر، شعب، نمایندگی‌ها و سایر محل‌های پرسنل اشخاص تحت نظارت
- اطلاعات مربوط به معاملات اشخاص تحت نظارت با سایر اشخاص
- اطلاعات به تقاضای سازمان برای بررسی شکایات واصله یا کشف و رسیدگی به تخلفات احتمالی
- سایر اطلاعاتی که محتوا، شکل و مهلت ارسال آن‌ها به پیشنهاد معاونت مربوطه و تأیید رئیس سازمان، تعیین می‌شود.

- اشخاص تحت نظارت باید اطلاعات و مدارک را به شرح زیر، **ثبت، نگه‌داری یا تهیه و تنظیم** نمایند:
- **پرونده برای هریک از مشتریان:**
 - درمورد مشتریان حقیقی ایرانی
 - در مورد مشتریان حقیقی غیر ایرانی
 - در مورد مشتریان حقوقی
 - مشخصات حداقل یک حساب بانکی از مشتری
 - مشخصات صاحبان امضای مجاز مشتری و مشخصات نماینده از قبیل وکیل، قیم و ولی مشتری
- یک نسخه از تصویر مدارک شناسایی و سایر مدارک مشتری در حدود تعیین شده در مقررات مربوطه

- افتتاح یک حساب جداگانه در دفاتر مالی اشخاص تحت نظارت برای هر مشتری و ثبت کلیه وجوه نقد و اسناد تجاری (اعم از چک، سفته و برات)
- ثبت اطلاعات در مورد هریک از سفارش‌های مشتری به اشخاص تحت نظارت مبنی بر خرید یا فروش کالای پذیرفته شده در بورس یا خرید یا فروش یا صدور و یا ابطال اوراق بهادار به نام مشتری
- ثبت اطلاعات زیر در مورد اصلاح (اعم از ابطال یا سایر اصلاحات) سفارش‌های مشتری قبلاً به اشخاص تحت نظارت ارائه داده‌است به‌طور جداگانه
- ثبت اطلاعات زیر در مورد هریک از معاملات اشخاص تحت نظارت (اعم از معاملاتی که برای خود اشخاص تحت نظارت یا معاملاتی که برای دیگران انجام داده‌است)

453

- شناسایی و ثبت تمامی وقایع مالی مرتبط با اشخاص تحت نظارت (صورت‌های مالی)؛
- گزارش هیأت مدیره راجع به فعالیت اشخاص تحت نظارت حداقل برای هر سال مالی؛
- نگهداری کلیه قراردادهایی اشخاص تحت نظارت برای ارائه خدمات حرفه‌ای با مشتریان؛
- تنظیم صورت حساب برای هریک از مشتریان؛
- نگهداری یک نسخه از احکام انضباطی، حقوقی و کیفری مراجع ذیصلاح در مورد اشخاص تحت نظارت؛
- تنظیم پرونده در مورد هریک از ادعاهایی که علیه اشخاص تحت نظارت مطرح شده یا ادعاهایی که اشخاص تحت نظارت علیه دیگران مطرح نموده اند و ثبت خلاصه‌ای از گردش کار و یک نسخه از لوایح تقدیمی به مرجع رسیدگی کننده و سایر مدارک

- مشخصات کامل کارکنان، مدیران، حساب‌رسان، بازرسان قانونی، وکلا، مشاوران و نمایندگان اشخاص تحت نظارت و تاریخ شروع و خاتمه اشتغال به کار یا تصدی سمت آن‌ها در اشخاص تحت نظارت؛
- تهیه، تنظیم و نگهداری هرگونه رویه اجرایی مورد عمل در اشخاص تحت نظارت که طبق سایر مقررات، تهیه، تنظیم و نگهداری آن الزامی باشد؛
- سایر اطلاعات، مدارک و مستنداتی که تهیه، ثبت یا نگهداری آن‌ها در مقررات دیگر یا توسط سازمان ضروری تشخیص داده شده یا بشود؛

- **شرکت سپرده گذاری مرکزی اوراق بهادار و تسویه وجوه**
مکلف است نسبت به ثبت سوابق مالکیت اوراق بهادار ثبت شده نزد سازمان و هرگونه تغییرات بعدی آن به شرح زیر:

- مشخصات مالک اوراق بهادار؛
- کلیه نقل و انتقالات و نوع، تاریخ، زمان و تعداد اوراق بهادار منتقل شده؛
- مشخصات کامل انتقال دهنده و انتقال گیرنده؛
- توثیق و توقیف اوراق بهادار و رفع آن؛
- وقف، صلح و هبه اوراق بهادار؛
- تغییرات دارایی ناشی از تغییرات سرمایه.

- **بورسها و بازارهای خارج از بورس** موظفند سوابق معاملاتی را به شرح زیر ثبت و نگهداری نمایند:
- **الف)** سوابق مربوط به انجام معاملات، طرفین، مبلغ، تاریخ، زمان و تأیید یا عدم تأیید معاملات؛
- **ب)** سوابق مربوط به اقدامات و تنظیمات اجرایی و نظارتی در خصوص مواردی از جمله توقف و بازگشایی نماد، تغییرات دامنه نوسان و حجم مبنا، واحد پایه سفارش، محدودیت‌های حجمی، قیمتی و زمانی شامل:
 - زمان و تاریخ اقدام؛
 - نوع اقدام؛
 - اقدام کننده؛
 - اطلاع رسانی؛
 - مستندات فنی و قانونی مبنای اعمال اقدامات و تنظیمات.

● ماده ۱۱:

- در صورت درخواست سازمان برای تهیه گزارش ویژه‌ی حسابرسی از اشخاص تحت نظارت، این اشخاص باید علاوه بر ارائه‌ی اطلاعات، اسناد و مدارک لازم برای تهیه‌ی این گزارش، هزینه‌های تهیه‌ی گزارش مذکور را مطابق آنچه سازمان تعیین می‌کند، بپردازند.